

Πανελλήνιο Πνευματικό Κέντρο
«Ο ΦΙΛΩΝ»



ΤΕΧΝΗ

&

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ιούλιος 2026

www.filonas.gr



Σημείωμα του Εκδότη

Καθώς το καλοκαίρι απλώνεται μπροστά μας και οι ρυθμοί της καθημερινότητας αρχίζουν να χαλαρώνουν, ανοίγεται για όλους μας ένας πολύτιμος χώρος περισυλλογής. Η ολοκλήρωση μιας ακόμη δημιουργικής χρονιάς δεν αποτελεί απλώς το τέλος ενός κύκλου δραστηριοτήτων, εκδηλώσεων και υποχρεώσεων αλλά αποτελεί και μια ευκαιρία για έναν ειλικρινή απολογισμό. Μια στιγμή κατά την οποία μπορούμε να σταθούμε απέναντι στον εαυτό μας και να αναρωτηθούμε τι καταφέραμε, τι μάθαμε, ποιες δυσκολίες ξεπεράσαμε, αλλά και ποια λάθη οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ώστε να προχωρήσουμε σοφότεροι στο μέλλον.

Στον χώρο του πολιτισμού και της τέχνης, ο απολογισμός αποκτά μια ιδιαίτερη σημασία. Η δημιουργία δεν μετριέται μόνο με αριθμούς, αποτελέσματα ή διακρίσεις. Μετριέται με εμπειρίες, με προσπάθειες, με στιγμές έμπνευσης και με μικρές ή μεγάλες υπερβάσεις που συχνά παραμένουν αθέατες. Κάθε καλλιτέχνης γνωρίζει ότι η πορεία προς την έκφραση και την ολοκλήρωση δεν είναι ποτέ ευθύγραμμη αλλά περιλαμβάνει επιτυχίες, απογοητεύσεις, αμφιβολίες, αναζητήσεις και συνεχή εξέλιξη. Το ίδιο ισχύει, όμως, και για κάθε άνθρωπο, ανεξάρτητα από το επάγγελμα ή την ιδιότητά του.

Η ολοκλήρωση του 47ου Μουσικού Διαγωνισμού «Ταλέντα - Βραβεία Φίλων» μας προσφέρει φέτος ένα εξαιρετικό παράδειγμα αυτής της διαδικασίας. Για ακόμη μία χρονιά, νέοι καλλιτέχνες ανέβηκαν στη σκηνή με θάρρος, πειθαρχία και αγάπη για τη μουσική. Πίσω από κάθε εμφάνιση, πίσω από κάθε βράβευση ή διάκριση, κρύβονται αμέτρητες ώρες μελέτης, επιμονής και προσωπικού αγώνα. Κρύβονται όνειρα που καλλιεργήθηκαν με υπομονή και ταλέντα που βρήκαν τον δρόμο τους προς την έκφραση και την αναγνώριση.

Ωστόσο, η μεγαλύτερη αξία ενός τέτοιου θεσμού δεν βρίσκεται μόνο στην ανάδειξη των νικητών αλλά κυρίως βρίσκεται στην καλλιέργεια μιας νοοτροπίας συνεχούς βελτίωσης. Οι νέοι μουσικοί μαθαίνουν από νωρίς ότι η πρόοδος προϋποθέτει αυτογνωσία. Ότι κάθε επίτευγμα συνοδεύεται από νέες προκλήσεις και ότι κάθε αδυναμία μπορεί να μετατραπεί σε αφετηρία εξέλιξης. Ο πραγματικός καλλιτέχνης δεν αρκείται ποτέ σε όσα ήδη γνωρίζει ή έχει κατακτήσει. Αναζητά διαρκώς τον επόμενο στόχο, την επόμενη κατάκτηση, την επόμενη δυνατότητα να γίνει καλύτερος.

Αυτή η στάση ζωής είναι ίσως το πολυτιμότερο μάθημα που μπορούμε να αντλήσουμε όλοι από τον κόσμο της τέχνης.

Ο απολογισμός έτσι γίνεται μια πράξη ωριμότητας και ελευθερίας. Μας επιτρέπει να αναγνωρίσουμε τα θετικά στοιχεία της πορείας μας χωρίς αλαζονεία, αλλά και να δούμε τις αδυναμίες μας χωρίς φόβο. Μας βοηθά να κατανοήσουμε καλύτερα ποιοι είμαστε, ποιες αξίες μας καθοδηγούν και ποιες δυνατότητες παραμένουν ακόμη ανεκμετάλλευτες.

Οι καλοκαιρινές διακοπές προσφέρουν ακριβώς αυτή την ευκαιρία. Μακριά από τη βιασύνη και τον θόρυβο της καθημερινότητας, μπορούμε να αφιερώσουμε χρόνο στη σκέψη, στη σιωπή και στην εσωτερική ανασκόπηση. Να θυμηθούμε τις στιγμές που μας γέμισαν χαρά, να αναγνωρίσουμε εκείνες που μας δυσκόλεψαν και να αντλήσουμε διδάγματα από όλες. Να δούμε όχι μόνο τι πετύχαμε, αλλά και πόσο εξελιχθήκαμε ως άνθρωποι μέσα από τις εμπειρίες που ζήσαμε.

Ίσως τελικά η ουσία κάθε απολογισμού να βρίσκεται ακριβώς εκεί: στην καλλιέργεια μιας βαθύτερης συνειδητότητας. Όταν γνωρίζουμε καλύτερα τον εαυτό μας,

μπορούμε να θέσουμε πιο ουσιαστικούς στόχους, να αξιοποιήσουμε αποτελεσματικότερα τα χαρίσματά μας και να αντιμετωπίσουμε με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση τις προκλήσεις που έρχονται. Ο απολογισμός μετατρέπεται τότε σε πηγή δύναμης, αισιοδοξίας και δημιουργικής ανανέωσης.

Καθώς, λοιπόν, μια ακόμη χρονιά του Πανελληνίου Πνευματικού Κέντρου «Ο ΦΙΛΩΝ» ολοκληρώνεται με επιτυχία και ο ιστορικός θεσμός των «Ταλέντων - Βραβείων Φίλωνα» συνεχίζει να φωτίζει νέους δρόμους δημιουργίας, ας αξιοποιήσουμε όλοι αυτό το καλοκαιρινό διάλειμμα ως μια ευκαιρία ουσιαστικού αναστοχασμού. Ας αναγνωρίσουμε όσα πετύχαμε, ας διορθώσουμε όσα χρειάζονται βελτίωση και ας προετοιμάσουμε με αισιοδοξία τα επόμενα βήματά μας. Γιατί κάθε νέο ξεκίνημα αποκτά μεγαλύτερη αξία όταν στηρίζεται στη γνώση της διαδρομής που προηγήθηκε. Και κάθε δημιουργικό μέλλον γεννιέται μέσα από τη σοφία ενός ειλικρινούς απολογισμού.

Τα Νέα του Φίλωνα

σελ 02 - 07

Καλλιτεχνικά Νέα

σελ 08 - 33

Ο Φίλωνας Προτείνει – Χορός, Θέατρο, Εικαστικά

Μουσικά Δρώμενα

σελ 34 - 46

Ο Φίλωνας Προτείνει – Μουσικές Εκδηλώσεις

Η Τέχνη μέσα από την Κριτική

σελ 47 - 48

Μουσικό Ημερολόγιο Ιουνίου

σελ 49 - 59

Πολιτιστικές Δραστηριότητες και
Επικαιρότητα

σελ 60 - 69

Καλλιτεχνικά Αφιερώματα & Συνεντεύξεις
Ψυχής

σελ 70 - 97

Η Γωνιά του Βιβλίου με τις Εκδόσεις
Παπαγρηγορίου -Νάκας

σελ 98 - 99

Πανόραμα Τέχνης, Πολιτισμού και
Αισθητικής

σελ 100 - 115

Τα Νέα του Φίλωνα



Με Εξαιρετική Επιτυχία Ολοκληρώθηκε ο 47ος Πανελλήνιος Μουσικός Διαγωνισμός «Ταλέντα - Βραβεία Φίλωνα»

Με ιδιαίτερη επιτυχία ολοκληρώθηκε ο 47ος Πανελλήνιος Μουσικός Διαγωνισμός «Ταλέντα - Βραβεία Φίλωνα», ο ιστορικότερος πανελλήνιος μουσικός διαγωνισμός της Ελλάδας, ο οποίος

διοργανώνεται αδιάλειπτα από το 1977 από το Πανελλήνιο Πνευματικό Κέντρο Πειραιώς «Ο ΦΙΛΩΝ». Οι φετινοί διαγωνισμοί πραγματοποιήθηκαν από τις 10 Μαΐου έως τις 7 Ιουνίου 2026 και περιλάμβαναν τις κατηγορίες Πιάνου, Λυρικού Τραγουδιού,

Εγχόρδων και Κιθάρας, συγκεντρώνοντας δεκάδες νέους και ιδιαίτερα ταλαντούχους μουσικούς από όλη την Ελλάδα.

Ο κύκλος των διαγωνισμών ξεκίνησε την Κυριακή 10 Μαΐου 2026 με τον Διαγωνισμό Πιάνου στο Ωδείο Athenaeum Αθηνών. Στην



Οι συμμετοχές και στους τέσσερις διαγωνισμούς διακρίθηκαν για το υψηλό καλλιτεχνικό επίπεδο, τη μουσικότητα, την τεχνική αρτιότητα, την εκφραστικότητα και την άρτια προετοιμασία των διαγωνιζομένων, επιβεβαιώνοντας για ακόμη μία χρονιά τον σημαντικό παιδαγωγικό, πολιτιστικό και καλλιτεχνικό ρόλο του θεσμού.

κατηγορία «Μικρά Ταλέντα» Α΄ Βραβείο απέσπασε η **Τσίντζα Κωνσταντίνα** και Β΄ Βραβείο η **Αριάδνη Ραζακιά**. Στην Α΄ Κατηγορία Α΄ Βραβείο εκτός συναγωνισμού έλαβε ο **Μαρίνης Παναγιώτης**, Γ΄ Βραβείο απέσπασαν οι **Μπουκουβάλας Μάριος** και **Τσαλοκώστας Δημήτριος**, Έπαινο Συμμετοχής έλαβε η **Εξάρχου Εβελίνα** και Αναμνηστικό Συμμετοχής η **Κοντάκη Γεωργία**. Στην Β1 Κατηγορία Έπαινο απέσπασε ο **Χυ Oliver**. Στην Β2 Κατηγορία Α΄ Βραβείο απέσπασε η

Παππά Ολίβια. Στην Γ1 Κατηγορία Α' Βραβείο απέσπασε ο Βασιλείου Δημήτριος, Β' Βραβείο η Καρυοφύλλη Νικολέτα, Γ' Βραβείο ο Αλκιβιάδης Αστερίου, ενώ Έπαινο έλαβαν οι Γαλίτης Φίλιππος και Μαργαρίτης Λουκάς. Στην Δ' Κατηγορία με Β' Βραβείο τιμήθηκαν η Κουτσογιάννη Αικατερίνη και η Κυρίτση Ανθή.

Την Κυριακή 17 Μαΐου 2026 ακολούθησε ο Διαγωνισμός Λυρικού Τραγουδιού στο Ωδείο Athenaeum. Η Χαβαλέ Παρασκευή απέσπασε Α' Βραβείο με Διάκριση και το Ειδικό Βραβείο «ΜΑΙΡΗΣ – ΚΕΡΑΝΗΣ ΣΟΦΙΑΝΟΥ» για την εξαιρετική διάκριση, ερμηνεία και καλλιτεχνική απόδοση, το οποίο συνοδευόταν από χρηματικό έπαθλο 300 ευρώ. Α' Βραβείο έλαβαν επίσης οι Ελευθεριάδου Κλεοπάτρα και Πουλακάκη Χαρά. Β' Βραβείο απέσπασαν οι Αναγνωστοπούλου Μυρτώ, Κουναλάκη Αναστασία και Κουτσονικόλα Κατερίνα. Γ' Βραβείο έλαβαν οι Γιαννακάκου Ευτυχία και Τσίρου Χαρά Αγάπη. Έπαινο απέσπασε η Κεχαγιόγλου Βασιλική, ενώ Αναμνηστικό Συμμετοχής έλαβαν οι Καραγιάννη Μαρίνα, Μαλλιάρη Ευαγγελία και Παπαδοπεράκη Ελισάβετ Ελευθερία.

Την Κυριακή 24 Μαΐου 2026 πραγματοποιήθηκε στο κεντρικό Εθνικό Ωδείο Αθηνών ο Διαγωνισμός Εγχόρδων.

Στην κατηγορία «Μικρά Ταλέντα» Α' Βραβείο απέσπασαν οι Κουντούρης Ραφαήλ και Μανολοπούλου Ηλέκτρα. Στην κατηγορία Β1 ο Χριστοδουλίδης Πάρης τιμήθηκε με Α' Βραβείο με Διάκριση και η Ma Ruijiao με Α' Βραβείο. Στην κατηγορία Β2 Α' Βραβείο με Διάκριση απέσπασε ο Μυρικνόπουλος Ανάργυρος, Α' Βραβείο η Χρονοπούλου Αφροδίτη και Γ' Βραβείο η Αντωνίου Σεσήλια.



Η αυλαία του 47ου Διαγωνισμού έπεσε την Κυριακή 7 Ιουνίου 2026 στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών με τον Διαγωνισμό Κιθάρας, στον οποίο συμμετείχαν πέντε ιδιαίτερα ταλαντούχοι νέοι κιθαριστές. Στην

κατηγορία Α' ο **Κατωπόδης Αντώνης** απέσπασε Α' Βραβείο. Στην κατηγορία Β1 η **Χύκα Ρέα** τιμήθηκε με Α' Βραβείο και Ειδική

στήριξαν με ενθουσιασμό τους νέους καλλιτέχνες.



Διάκριση, ενώ ο **Νικολάου Γεώργιος** έλαβε Α' Βραβείο. Στην κατηγορία Β2 Α' Βραβείο απέσπασε ο **Καγκελάρης Ραφαήλ Νικήτας** και στην κατηγορία Γ2 Α' Βραβείο ο **Φατσής Αριστοτέλης**.

Οι απονομές των βραβείων και των διακρίσεων πραγματοποιήθηκαν μετά το πέρας κάθε διαγωνισμού μέσα σε ιδιαίτερα θερμή και συγκινητική ατμόσφαιρα, παρουσία γονέων, καθηγητών, φίλων της μουσικής και πλήθους ακροατών, οι οποίοι

Στον Διαγωνισμό Πιάνου συμμετείχαν ως μέλη της κριτικής επιτροπής οι **Αλεξίου Απόστολος**, **Βούρτση Βικτώρια**, **Κανατσούλη Μαρία**, **Μιχαηλίδου Ναταλία**, **Μπόλλα Αγγελική**, **Πατσέας Μιχάλης** και **Τοκατλιάν Κριστίν**. Στον Διαγωνισμό Λυρικού Τραγουδιού οι **Αγγελοπούλου Λυδία**, **Βούρτση Βικτώρια**, **Γιαννακοπούλου Χριστίνα**, **Πατσέας Μιχάλης**, **Πολυχρόνου Μίνα**, **Σπανάκη Λουκία** και **Χατζησίμος Βαγγέλης**. Στον Διαγωνισμό Εγχόρδων οι **Βούρτση Βικτώρια**, **Γραμματικόπουλος**

Απόλλωνας (πρόεδρος της επιτροπής), Κομισόπουλος Χρήστος και Παπαγρηγορίου Έλλη. Στον Διαγωνισμό Κιθάρας οι Βούρτση Βικτώρια, Γρηγορίου Κωνσταντίνος, Μαστοράκης Βασίλης, Μπουντούνης Ευάγγελος, ως Πρόεδρος της Επιτροπής, και Ραζή Μάρω.

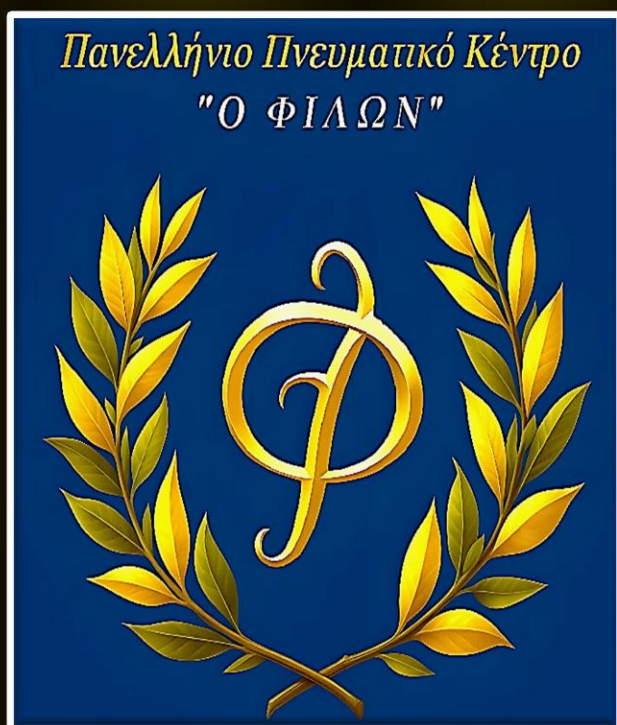
Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει στην πρόταση του διακεκριμένου κιθαριστή και Προέδρου της Επιτροπής του Διαγωνισμού Κιθάρας, Ευάγγελου Μπουντούνη, ο οποίος εντυπωσιασμένος από το υψηλό επίπεδο των συμμετεχόντων προσκάλεσε όλους τους βραβευθέντες κιθαριστές να συμμετάσχουν στη μεγάλη συναυλία «100 Κιθάρες» που θα πραγματοποιηθεί στις 13 Νοεμβρίου.

Χορηγός και των τεσσάρων διαγωνισμών ήταν οι Εκδόσεις Παπαγρηγορίου – Νάκας, οι οποίες προσέφεραν δωροεπιταγές αξίας 80, 50 και 30 ευρώ στους κατόχους Α΄, Β΄ και Γ΄ Βραβείου αντίστοιχα.

Ο Φίλωνας, αναγνωρίζοντας την προσπάθεια, την αφοσίωση και το υψηλό

επίπεδο όλων των βραβευθέντων, θα διοργανώσει δύο τιμητικά ρεσιτάλ κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο 2026, στα οποία θα συμμετάσχουν οι διακριθέντες των τεσσάρων διαγωνισμών.

Η επιτυχής ολοκλήρωση του 47ου Πανελλήνιου Μουσικού Διαγωνισμού «Ταλέντα – Βραβεία Φίλωνας» επιβεβαιώνει για ακόμη μία φορά ότι η Ελλάδα διαθέτει νέους μουσικούς με εξαιρετικές δυνατότητες, υψηλή καλλιτεχνική παιδεία και δημιουργική προοπτική. Ο Φίλωνας παραμένει σταθερά προσηλωμένος στην ανάδειξη, στήριξη και προώθηση της νέας γενιάς καλλιτεχνών, συνεχίζοντας μία παράδοση σχεδόν μισού αιώνα που έχει αναδείξει εκατοντάδες αξιόλογους μουσικούς και έχει συμβάλει ουσιαστικά στην καλλιτεχνική ζωή της χώρας. Με πίστη στις αξίες της μουσικής παιδείας και του πολιτισμού, ανανεώνει το ραντεβού του με τους νέους δημιουργούς για τον 48ο Πανελλήνιο Μουσικό Διαγωνισμό, συνεχίζοντας να επενδύει στο μέλλον της ελληνικής μουσικής δημιουργίας.



Τα μέλη του Φίλωνα αποτελούν τη βάση και τους κύριους αποδέκτες του έργου του και των δράσεων του.

Μέλη του Φίλωνα μπορεί να είναι:

- φυσικά πρόσωπα
- εκπρόσωποι φορέα οργανισμού
- τιμής ένεκεν

Ως μέλη του Φίλωνα:

- ενημερώνεστε για τις εργασίες, τα προγράμματα, τις εκδηλώσεις και εκδόσεις του σωματείου σε τακτική βάση
- συμμετέχετε στις επιστημονικές και άλλες επιτροπές ανάλογα με την ειδικότητα και τα ενδιαφέροντα σας
- συμμετέχετε σε όλες τις εκδηλώσεις μας

Προνόμια και οφέλη για τα μέλη του Φίλωνα:

Σας Προσκαλούμε να Γίνετε Μέλη του Φίλωνα

- Τακτική και έγκαιρη ενημέρωση για όλες τις εκδηλώσεις και τους διαγωνισμούς του Φίλωνα
- Συμμετοχή με μειωμένο κόστος σε όσες από τις εκδηλώσεις (σεμινάρια, διαγωνισμούς) υπάρχει κόστος εγγραφής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η συμμετοχή των μελών είναι εντελώς δωρεάν.
- Μειωμένη τιμή αγοράς των εκδόσεων του Φίλωνα (30 με 50%).
- Δωρο-κουπόνια εκπτώσεων για αγορά μουσικών οργάνων από συνεργαζόμενα καταστήματα
- Μειωμένη τιμή σε εκδηλώσεις συνεργαζόμενων φορέων με τον Φίλωνα
- Αποστολή μία φορά το δίμηνο του ηλεκτρονικού μαγκαζίνο (Newsletter) του Φίλωνα
- Τα μέλη έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής σε σειρά συμβουλευτικών επιτροπών και ομάδων εργασίας που συστήνει ο Φίλωνας
- Προνομιακή μεταχείριση σε περίπτωση προβολής και διαφήμισης

Αίτηση για μέλος του σωματείου μας μπορείτε να υποβάλλετε μέσω της ιστοσελίδας του Φίλωνα [εδώ](#). Για την έγκριση της αίτησης σας θα ενημερωθείτε μέσω mail σε σύντομο χρονικό διάστημα. Παροτρύνουμε επίσης τα μέλη και υποψήφια μέλη να στηρίξουν την προσπάθεια του σωματείου και στα social media ακολουθώντας [εδώ](#) τη σελίδα μας στο facebook.

Καλλιτεχνικά Νέα - Χορός



"A

mnesiatic - memory for the future" - Yelp danceco

10 - 14 Ιουνίου - Χώρος έκθεσης αυτοκινήτων της Fiat

Παρουσιάζεται το χορογραφικό έργο "Amnesiac - memory for the future" των Yelp danceco, σε σύλληψη και χορογραφία της Μαριέλας Νέστορα. Με σημείο αναφοράς τη μουσική και τη στάση των Clash, η παράσταση ανατρέχει στις απαρχές του πανκ των '70s για να αναζητήσει δυνατότητες που χρειαζόμαστε σήμερα και να επανεφεύρει ένα συλλογικό φαντασιακό για το μέλλον. Στη σκηνή συναντώνται ο χορός, η ζωντανή

μουσική και το live βίντεο, σε έναν διάλογο ανάμεσα στο σώμα, τον ήχο και την εικόνα.

Συντελεστές:

Σύλληψη/Χορογραφία: Μαριέλα Νέστορα

Συν-δημιουργία: Χριστίνα Καραγιάννη,
Μαρία Μανουκιάν, Πετρίνα Γιαννάκου,
Δήμητρα Βλάχου

Περφόρμερς: Ερατώ Τζαβάρα, Μαριέλα
Νέστορα, Αντιγόνη Αυδή, Χριστίνα

Καραγιάννη, Μαρία Μανουκιάν, Πετρίνα
Γιαννάκου, Δήμητρα Βλάχου

Μουσική σύνθεση/live performance: Θάλεια
Ιωαννίδου

Σχεδιασμός βίντεο/live video: Ερατώ
Τζαβάρα

Σκηνογραφία: Χριστίνα Κατσάρη

Φωτισμοί: Μαρία Αθανασοπούλου

Επιμέλεια κοστούμιών: YELP danceco

Σύμβουλοι δραματουργίας: Τζωρτζίνα

Κακουδάκη, Mårten Spångberg

Βοηθός παραγωγής/χορογράφου: Μυρτώ

Καραβουσάνου



"Ρ

αχοκοκκαλιά" - Αγνή Παπαδέλη Ρωσσέτου

17 - 21 Ιουνίου, Χώρος έκθεσης αυτοκινήτων της Fiat

Με αφετηρία τη λέξη
"ραχοκοκκαλιά", από τον
άτλαντα μέχρι τον κόκκυγα, μια
κορυφογραμμή, ένα ψαροκόκκαλο, ο

σκληρός πυρήνας μιας ομάδας, η
χορογράφος Αγνή Παπαδέλη Ρωσσέτου
επιχειρεί μια αναπαράσταση της έννοιας της
πυκνότητας. Έξι χορευτές και δύο μουσικοί,

άρρηκτα και αλληλέγγυα συνδεδεμένοι, περνούν από αναπαραστάσεις διαφορετικών λειτουργιών της πύκνωσης και της αραίωσης, ζωντανεύοντας διαδοχικές εικόνες δανεισμένες από τον φυσικό κόσμο και από οργανικές ή ανόργανες λειτουργίες.

Έμπνευση για το εγχείρημα αποτέλεσε το έργο του γλύπτη Γιώργου Λάππα, "Αβακας" (1983), μια μελέτη γύρω από την πυκνότητα. Οι δύο φωνές των μουσικών, γυμνές και με δύναμη, λειτουργούν σαν δύο ακόμη

σώματα, κάνοντας τομές στη σιωπή και μεταβάλλοντας τις περιοχές της πυκνότητας στον πραγματικό χώρο της σκηνής.

Συντελεστές:

Χορογραφία: Αγνή Παπαδέλη Ρωσσέτου

Χορευτές: Μάνος Κότσαρης, Βιτόρια Κωτσάλου, Ερμής Μαλκότσης, Ινώ Ρήγα, Μαρίνα Τσαπέκου, Αγνή Παπαδέλη Ρωσσέτου

Τραγούδι: Βασούλα Δελλή και Ρούλα Τσέρνου



"Λεωφορείον ο Πόθος" -

Εθνική Λυρική Σκηνή

21 Ιουνίου - Κεντρική Σκηνή της ΕΛΣ

Η Εθνική Λυρική Σκηνή παρουσιάζει το μπαλέτο "Λεωφορείον ο Πόθος", βασισμένο στο ομώνυμο εμβληματικό δραματικό έργο του Tennessee Williams, σε χορογραφία της Valentina Turcu.

Με μουσική των Max Richter, Björk και Eliza Lumley, η παράσταση εκτυλίσσεται σε έναν μινιμαλιστικό αλλά συναισθηματικά φορτισμένο χώρο, στο κέντρο του οποίου βρίσκεται η Μπλανς Ντυμπουά.

Πρόκειται για συμπαραγωγή του Μπαλέτου της ΕΛΣ με το Slovene National Theatre Maribor, με τη στήριξη της δωρεάς του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος.

Συντελεστές:

Χορογραφία: Valentina Turcu

Σκηνικά: Marko Japelj

Κοστούμια: Alan Hranitelj

Χορευτές: Μπαλέτο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.



Το Future Cargo, σε σκηνοθεσία και χορογραφία των Frauke Requardt και David Rosenberg, είναι μια παράσταση χορού επιστημονικής φαντασίας που εκτυλίσσεται μέσα σε ένα φουτουριστικό φορτηγό δεκαπέντε μέτρων.

Όταν τα ρολά του κοντέινερ σηκώνονται, οι χορευτές του Μπαλέτου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής εμφανίζονται πάνω σε έναν κινούμενο ιμάντα, παρουσιάζοντας μια συναρπαστική κινησιολογική γλώσσα σε ένα εξαιρετικά περιορισμένο σκηνικό.

Οι θεατές λαμβάνουν ακουστικά για να βιώσουν εμπυθιστικά τη μουσική και τη δράση. Πρόκειται για συμπαραγωγή του Μπαλέτου της ΕΛΣ με το The Place του



Λονδίνου, με τη στήριξη της δωρεάς του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος.

Συντελεστές:

Σκηνοθεσία, χορογραφία: Frauke Requardt, David Rosenberg

Σχεδιασμός: Hannah Clark

Σχεδιασμός ήχου και σύνθεση: Ben Ringham, Max Ringham

Σχεδιασμός φωτισμού: Malcolm Rippeth

Μουσικός: Jack Baker

Χορευτές: Μπαλέτο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

APSIDE DOWN

A DANCE SHOW

GETAP PRESENTS
ONE NIGHT ONLY

THURSDAY
JUNE 25, 2026
9:00 PM

TECHNOPOLIS
CITY OF ATHENS

FEATURING
HIP-HOP
COMMERCIAL
CONTEMPORARY
LYRICAL
K-POP
HEELS

Get ap "Apside Down"

A DANCE SHOW

Το Get ap παρουσιάζει το "Apside Down", μια παράσταση χορού εμπνευσμένη από το σύμπαν του Stranger Things. Συνδυάζονται Hip Hop, Commercial, Lyrical, K-Pop και Heels, με δεκάδες χορευτές ηλικίας 8 έως 40+ ετών στη σκηνή της Τεχνόπολης Δήμου Αθηναίων.

Το έργο εξερευνά θέματα όπως η ψυχική υγεία, η ομαδική σκέψη, το burnout και τη δύναμη της κοινότητας. ΦΩΤΙΣΜΟΣ - ΗΧΟΣ: Ορφέας Χαριζάνης

CITY OF ATHENS
TECHNOPOLIS

25 Ιουνίου - Τεχνόπολις

ΚΟΥΣΤΟΥΜΙΑ: Η ομάδα

Ευχαριστούμε τη Φαίη Θωμά για την παραχώρηση της Σχολής για τη διεξαγωγή των προβών της ομάδας και το Θέατρο ΙΣΟΝ για τη φιλοξενία και την πολύτιμη βοήθεια στην πραγματοποίηση της παράστασης.



"Ο

ι Ρήτορες" του Χριστόφορου Χριστοφή στο Μουσείο

Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών

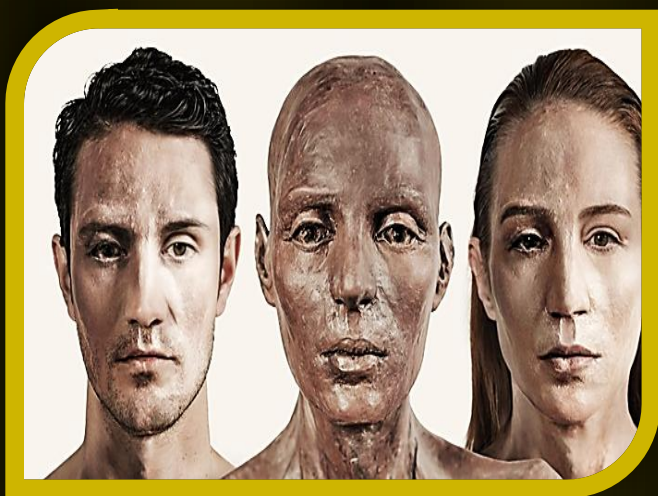
09 Ιουνίου - 12 Ιουλίου

Το νέο θεατρικό έργο "Οι Ρήτορες" του Χριστόφορου Χριστοφή, ένα θρίλερ με στοιχεία μαύρης κωμωδίας για την εξουσία, τον λόγο και τους ανομολόγητους έρωτες, παρουσιάζεται στο Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών στην Πλάκα. Σε ένα απομονωμένο καλοκαιρινό σκηνικό στον

Πόρο, ένας καταξιωμένος ηθοποιός έρχεται αντιμέτωπος με ένα νέο έργο, ένα χειρόγραφο που του εμπιστεύεται ένας παλιός φίλος συγγραφέας μέσω ενός νεαρού ηθοποιού. Καθώς οι δύο άντρες βυθίζονται στους ρόλους τους, ένα σκοτεινό παιχνίδι εξουσίας, ανταγωνισμού και υπόγειας έντασης ξεδιπλώνεται. Στο περιθώριο -ή

στο κέντρο— βρίσκεται η γυναίκα του σπιτιού, μια φιγούρα φαινομενικά σιωπηλή που παρατηρεί τα πάντα και μετατοπίζει σταδιακά την ισορροπία δυνάμεων. Οι ρόλοι του ρήτορα Δημοσθένη και του υπηρέτη του γίνονται καθρέφτης των ίδιων των ηθοποιών, καθώς η Ιστορία της Ελλάδας διαπερνά το προσωπικό δράμα.

Συντελεστές



Η παράσταση εξερευνά τη σχέση του θεατή με την τέχνη και τον χαοτικό κόσμο των ενστίκτων, εστιάζοντας στη γλυπτική ως πρωταγωνιστικό στοιχείο. Η διαδρομή του υλικού από την τελειότητα έως τη φθορά λειτουργεί ως μεταφορά της εσωτερικής πορείας της ηρωίδας. Ο πηλός παρουσιάζεται ως ζωντανό σώμα, ενώ τα γλυπτά της Ισμήνης Τσοφίδου αναδεικνύουν τη σχέση δημιουργού, δημιουργήματος και παρατηρητή.

Δραματουργία – Σκηνοθεσία: Χριστόφορος Χριστοφής

Χορογραφική παρέμβαση μέσω βίντεο: Έρση Πήττα

Σκηνικά – Κοστούμια: Κωνσταντίνος Ζαμάνης

Βίντεο: Τάκης Δημητρακόπουλος

Βοηθός σκηνοθέτη: Μάνος Σπιτάλας

Παίζουν: Βερόνικα Αργέντζη, Δημήτρης Ραφαήλος, Θάνος Τριανταφύλλου..

"Το φονικό της Ιζαμπέλας

Μόλναρ" Βασισμένο στο διήγημα του Δημήτρη Χατζή

08 - 11 Ιουνίου, Πειραιώς 260

Συντελεστές

Σκηνοθεσία – Δραματουργία: Στεφανία Γουλιώτη, Κείμενο: Δημήτρης Χατζής, Σύμβουλος δραματουργίας: Έκτορας Λυγίζος, Συγγραφή πρόσθετου κειμένου: Νεφέλη Μαϊστράλη, Μουσική – Ηχητικός σχεδιασμός: Γιώργος Πούλιος, Κίνηση: Αντωνία Οικονόμου, Σκηνικό: Φιλάνθη Μπουγάτσου, Κοστούμια: Νίκη Ψυχογιού, Σχεδιασμός φωτισμού: Σάκης Μπιρμπίλης, Γλύπτρια: Ισμήνη Τσοφίδου, Βοηθοί

σκηνοθέτριας: Αλέξανδρος Πάνου, Ηλιάννα
Καλαδάμη

Παίζουν: Στεφανία Γουλιώτη, Φώτης
Στρατηγός

«Ανα-τίναξε την ανθισμένη αμυγδαλιά" στο Θέατρο Άλσος

10 Ιουνίου - 29 Ιουλίου

Οι Τετάρτες επιστρέφουν και γίνονται ξανά καλοκαιρινός θεσμός. Από την Τετάρτη 10 Ιουνίου και κάθε Τετάρτη, το Θέατρο Άλσος ΔΕΗ μεταμορφώνεται και προσφέρει στους Αθηναίους βραδιές κωμωδίας με σάτιρα, stand-up και ζωντανή μουσική κάτω από τα αστέρια του Πεδίου του Άρεως. Δεκαπέντε καλλιτέχνες ενώνουν τις δυνάμεις τους σε μια σάτιρα της επικαιρότητας με ζωντανή ορχήστρα, χορευτές και video art.

Συντελεστές:

Κείμενα: Θοδωρής Αθερίδης, Φωτεινή Αθερίδου, Κατερίνα Βρανά, Γιώργος Χατζηπαύλου, Αντώνης Κρόμπας

Σκηνοθεσία: Θοδωρής Αθερίδης

Χορογραφίες: Στεφανία Σωτηροπούλου

Μουσική διεύθυνση ορχήστρας: Γιάννης Δίσκος

Σκηνικά: Γιάννης Μουρίκης

Video art: Χρήστος Μαγγανάς

Ενδυματολόγος: Κώστας Ζήσης

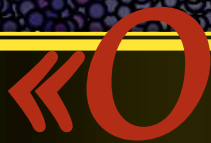


Φωτισμοί: Περικλής Μαθιέλης

Παραγωγή: MK Group of Companies

Πρωταγωνιστούν: Θοδωρής Αθερίδης, Κατερίνα Βρανά, Λευτέρης Ελευθερίου, Αντώνης Κρόμπας, Ορέστης Τζιόβας, Θανάσης Τσαλταμπάσης, Έλενα Χαραλαμπούδη, Γιώργος Χατζηπαύλου

Μαζί τους: Χρήστος Αδαμόπουλος, Άιρα Αντοματίτε, Χριστίνα Βαρώτσου, Χρυσήδα Γκαγκούτη, Δανάη Κουρέπη, Δέσποινα Πολυκανδρίτου, Φαίη Φραγκαλιώτη.



Καλός Άνθρωπος του Σετσουάν" του Μπέρτολτ Μπρεχτ

13 - 14 Ιουνίου

Ο Κινητήρας παρουσιάζει το έργο "Ο καλός άνθρωπος του Σετσουάν" του Μπέρτολτ Μπρεχτ στη σκηνή του θεάτρου Ροές, με τη συμμετοχή των ομάδων Κινητήρας Υ (Υποκριτική) και Κινητήρας Ω (Ωριμη ηλικία). Οι δύο ομάδες δια βίου μάθησης, αποτελούμενες από τέσσερις γενιές ατόμων ηλικίας 25 έως 88 ετών, εξερευνούν το επίκαιρο πολιτικό μήνυμα του έργου και θέτουν το ερώτημα: "πώς μπορούν να είναι καλοί όταν όλα είναι τόσο ακριβά;"

Συντελεστές:

Παραγωγή: Κινητήρας

Μετάφραση: Άννυ Θ. Κολτσιδοπούλου

Σκηνοθεσία - Συντονισμός Κινητήρας Υ -
Επιμέλεια σκηνικού χώρου: Αλέξης
Βιδαλάκης

Βοηθός σκηνοθεσίας - Συντονισμός
Κινητήρας Ω - Επιμέλεια μουσικής &
ηχογραφήσεις: Αλίκη Αβδελοπούλου
Επιμέλεια κίνησης & χορογραφίες: Ιωάννα
Καμπυλαυκά

Παίζουν Κινητήρας Υ: Νίκος Κοκκαλιάρης,
Άννα Κωνσταντίνου, Ναταλία
Ξανθοπούλου, Λία Σαμοθράκη, Κατερίνα
Δανέζη, Σοφία Παναγιωτάκη, Sonia Agazzi,
Αλέξανδρος Κόντος, Ισίδωρος Γκίνης,
Αλεξάνδρα Αμιρίδη, Θοδωρής
Παπαγεωργίου

Παίζουν Κινητήρας Ω: Ντέπη Ασλανίδου,
Ελένη Σακελλαρίου, Χριστίνα Πολίτη, Ρίτα
Μάκαρη, Ευφροσύνη Βασιλοπούλου, Σούζη
Αρκουλή, Ελένη Γύρα, Σοφία
Καλαντζοπούλου, Σόνια Καλοπίση, Πία
Αβδελοπούλου, Πηνελόπη Πύρρου, Έλσα
Βαγιάνου, Λιάνα Μαυροειδή.



"Manolis, καρδιά σε τέσσερις χορδές" των Ιόλης Ανδρεάδη
και Άρη Ασπρούλη στον Ελληνικό Κόσμο

11 Ιουνίου -31 Ιουλίου

Το έργο παρουσιάζει τη ζωή και το
έργο του Μανώλη Χιώτη,
ακολουθώντας τον από τη γέννηση
έως το θάνατό του. Εστιάζει στις σημαντικές

στιγμές της καλλιτεχνικής και προσωπικής
του πορείας, διερευνώντας τον πυρήνα του
ήθους του και τις αξίες που τον
χαρακτήρισαν, όπως η σκληρή δουλειά, η

πρωτοπορία και η ανθρωπιά. Περιλαμβάνονται γνωστά τραγούδια ("Περασμένες μου αγάπες", "Ηλιοβασιλέματα", "Ο Πασατέμπος", "Το γκαρσόνι", "Σβήσε τη Φλόγα", "Απόψε φίλα με", "Μοιάζεις κι εσύ σαν Θάλασσα"), ενώ η αφήγηση συνδυάζει αληθινό και θεατρικό χρόνο, με τις φωνές των ζωντανών και των νεκρών συνυπάρχουν επί σκηνής.

Συντελεστές:

Πρωτότυπο θεατρικό έργο: Ιόλη Ανδρεάδη & Άρης Ασπρούλης

Σκηνοθεσία: Ιόλη Ανδρεάδη

Σκηνογραφία: Μαρία Φιλίππου

Κοστούμια: Νίκος Χαρλαύτης

Ερμηνεύουν: Πίτσα Παπαδοπούλου, Γεράσιμος Γεννατάς, Πέννυ Μπαλτατζή, Βανέσα Αδαμοπούλου, Αργύρης Αγγέλου, Βασίλης Μαργέτης, Ελένη Μισχοπούλου, Κωνσταντίνος Μουταφτσής, Θάνος Κόνιαρης

Μουσικοί:

Παύλος Παφρανίδης (Ενορχήστρωση - Διδασκαλία, Μπουζούκι)

Βαγγέλης Καλαμάρας (Ντραμς, Κρουστά)

Κατερίνα Σεγκούντα-Πλιόγκου (Βιολοντσέλο)

Κωνσταντίνος Σαπούνης (Τρομπέτα)

Κώστας Μπουντούρης (Κιθάρα).



Το μουσικοθεατρικό έργο του Αλέξανδρου Φωτιάδη, βασισμένο στο ομώνυμο μυθιστόρημα του

"Ο λύκος της στέπας" του

Αλέξανδρου Φωτιάδη

**έως 27 Ιουνίου, Πολιτιστικός
Πολυχώρος «ΕΚΣΤΑΝ»**

Hermann Hesse εξερευνά την εσωτερική σύγκρουση και τη μοναξιά του ανθρώπου όταν οι ρόλοι και η λογική καταρρέουν.

Παίζουν: Άγγελος Γκουβέρος (Χάρρυ Χάλερ), Ανδριάννα Τσαγγάρη (Ερμίνε), Φίλιππος Δημητρίου (Πάμπλο - Μότσαρτ), Στέλλα Παπαδήμα (Μαρία), Δημήτρης Κολοσιώνης (Λύκος - Γκαίτε)!



«Μ

ήδεια" του Λουίτζι Κερουμπίνι

20 Ιουνίου - Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου

Η Εθνική Λυρική Σκηνή παρουσιάζει στο Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου την όπερα "Μήδεια" του Λουίτζι Κερουμπίνι, αναβιώνοντας την ιστορική παραγωγή του 1961 σε σκηνοθεσία Αλέξη Μινωτή, με σκηνικά και κοστούμια του Γιάννη Τσαρούχη και χορογραφία της Μαρίας Χορς.

Καλλιτεχνική διεύθυνση: Γιώργος Κουμεντάκης
Μουσική διεύθυνση: θ.α.
Σκηνοθεσία: Παναγής Παγουλάτος
Σκηνικά: Λίλη Πεζανού
Κοστούμια: Τότα Πρίτσα
Φωτισμοί: Χρήστος Τζιόγκας
Διεύθυνση χορωδίας: Αγαθάγγελος Γεωργακάτος

Συντελεστές

Στους πρωταγωνιστικούς ρόλους:
Άννα Πιρότσι (Μήδεια), Δανάη Κοντόρα
(Γλαύκη), Αλίσια Κολόσοβα (Νέρις),
Ζαν-Φρανσουά Μποράς (Ιάσων), Τάσης
Χριστογιαννόπουλος (Κρέων).

Με τη συμμετοχή των Μονωδών, της
Ορχήστρας και της Χορωδίας της Εθνικής
Λυρικής Σκηνής.



"Ο Αλέκος βγήκε απ' τον παράδεισο" στο Αίθριο του Ελληνικού Κόσμου

Η μουσικοθεατρική παράσταση "Ο
Αλέκος βγήκε απ' τον παράδεισο"
είναι αφιερωμένη στη ζωή και το
έργο του Αλέκου Σακελλάριου. Το έργο
συνδυάζει το παρελθόν με το παρόν,
αναδεικνύοντας μνήμες και στιγμές της

19 Ιουνίου - 16 Σεπτεμβρίου

νεότερης ελληνικής ιστορίας μέσα από το
χιούμορ και τη συγκίνηση.

Συντελεστές
Σκηνοθεσία – Κείμενο: Δημήτρης
Μαλισσόβας

Σκηνογράφος: Βαλεντίνο Βαλάσης
Ενορχήστρωση – Διεύθυνση ορχήστρας:
Δημήτρης Κίκλης
Ενδυματολόγος: Νίκος Χαρλαύτης
Φωτισμοί: Δημήτρης Μαλισσόβας
Βοηθός σκηνοθέτη: Λυδία Σγουράκη

Ορχήστρα:
Δημήτρης Κίκλης (πιάνο)
Γρηγόρης Λάζογλου (μπουζούκι – κιθάρα)
Θοδωρής Χριστοδούλου (τύμπανα)
Γιώργος Καρακώστας (ακορντεόν)
Αποστόλης Παρασκευαΐδης (κοντραμπάσο)

Πρωταγωνιστούν: Αλέξανδρος
Μπουρδούμης, Ματίνα Νικολάου



Ε

κάβη - Στη σκιά της Πολιτείας" στο Ωδείο Ηρώδου

ΑΤΤΙΚΟΥ

25 - 26 Ιουνίου, Ωδείο Ηρώδου ΑΤΤΙΚΟΥ

Η "Εκάβη" του Ευριπίδη, γραμμένη στα πρώτα χρόνια του Πελοποννησιακού Πολέμου, παρουσιάζει έναν κόσμο σε κρίση όπου το δίκαιο και οι ηθικές αξίες έχουν καταρρεύσει.

Η Εκάβη, βασίλισσα και μητέρα, συντετριμμένη από την απώλεια και εκτεθειμένη στη βία, έρχεται αντιμέτωπη με τη διάλυση κάθε σταθεράς. Αποσπάσματα από την "Πολιτεία του Πλάτωνα" και ο

"Μύθος του Σπηλαίου" εισάγουν μια φιλοσοφική οπτική για το δίκαιο και την αλήθεια. Η παράσταση συνδυάζει τραγωδία και φιλοσοφία, αναδεικνύοντας τα όρια της επίγνωσης, της ευθύνης και της ανθρωπίνης φύσης.

Συντελεστές

Μετάφραση: Έλσα Ανδριανού

Σύνθεση κειμένων: Έλσα Ανδριανού, Στάθης Λιβαθινός

Σκηνοθεσία – Δραματουργική επεξεργασία: Στάθης Λιβαθινός

Σκηνικά– Κοστούμια: Ελένη Μανωλοπούλου

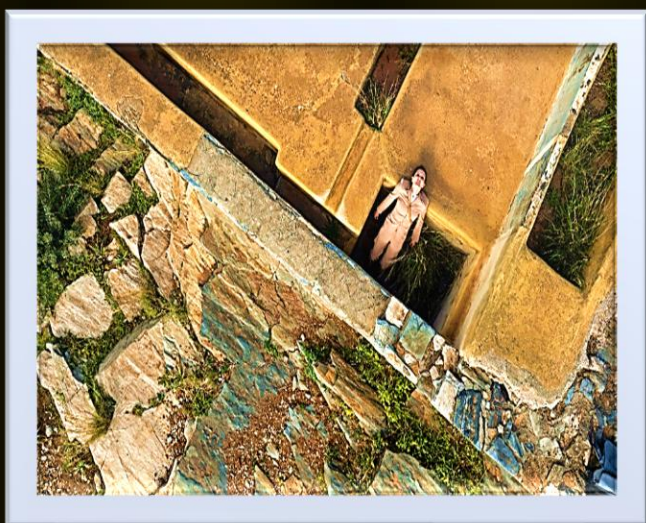
Πρωτότυπη μουσική σύνθεση: Θοδωρής Αμπαζής

Παίζουν (αλφαβητικά):

Αντώνης Γιαννακός, Γιώργος Δάμπασης, Νίκος Καρδώνης, Νέστωρ Κοψιδάς, Άννα Μάγκου, Λίλλυ Μελεμέ, Πολυξένη Παπακωνσταντίνου, Ερατώ Πίσση, Θεοδοσία Σαββάκη, Μαρία Σαββίδου, Βιργινία Ταμπαροπούλου, Άρης Τρουπάκης

Μουσικοί επί σκηνής:

Γιώργος Κοκκινάρης, κοντραμπάσο
Άγγελος Παππάς, ηλεκτρική κιθάρα
Ιάκωβος Παυλόπουλος, κρουστά.



Στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου, ο συνθέτης Δημήτρης Καμαρωτός μετατρέπει την Άλκηστη του Ευριπίδη σε έναν υποφωτισμένο μονόλογο που υιοθετεί διαφορετικές διαστάσεις, με την Άλκηστη να εμφανίζεται όχι ως ηρωίδα μιας ιστορίας αλλά ως παρουσία σε μετάβαση. Η δράση εκτυλίσσεται νύχτα, έξω από αρχαιολογικό χώρο, και οι θεατές προσκαλούνται σε μια

Δημήτρης Καμαρωτός:

"Άλκηστις – Τοπίο μετά την Υπόσχεση"

**27 - 27 Ιουνίου, Αρχαίο Στάδιο
Επιδαύρου**

διαδρομή –κυριολεκτικά και μεταφορικά– όπου ακολουθούν την ηρωίδα στη σκοτεινή πλευρά του δράματος. Ο αρχαιολογικός χώρος αναδεικνύεται σε συνεργό: η νύχτα, οι σκιές, οι πέτρες και τα θροΐσματα γίνονται δραματουργικό υλικό, ένας άτυπος Χορός φτιαγμένος από καμώματα της φύσης. Πάνω σε αυτό το σκηνικό επικάθεται η μουσική, σε ώσμωση με τον λόγο και το σκοτάδι, ενώ φυσικοί και ηλεκτρονικοί ήχοι, μαζί με την προηχογραφημένη φωνή της

Άννας Παγκάλου, λειτουργούν ως καταλύτες της δράσης. Πρόκειται για μια σκηνική εμπειρία με μία ερμηνεύτρια και κουιντέτο εγχόρδων στο Αρχαίο Στάδιο Επιδαύρου.

Συντελεστές:

Παραστατική σύνθεση – Δραματουργία – Μουσική Δημήτρης Καμαρωτός

Σύνθεση κειμένου βασισμένη στην Άλκηστη του Ευριπίδη

Βοηθός σκηνοθέτη Σύλβια Λιούλιου

Δραματουργία κειμένου Νίκος Φλέσσας, Σύλβια Λιούλιου

Σκηνικός χώρος – Διαμόρφωση τοπίου Γιώργος Ρυμενίδης

Σχεδιασμός φωτισμών Γιάννης Δρακουλαράκος

Σχεδιασμός ήχου χώρων παράστασης – Χειρισμός Κώστας Μπώκος

Συμμετέχει Κουιντέτο εγχόρδων υπό τη διεύθυνση του συνθέτη

Ερμηνεύει η Κωνσταντία Τάκαλου



Γιώργος Νίκας - Οι Θρύλοι του τοπίου: Έκθεση στην Αίθουσα

Περιτεχνών Καρτέρης

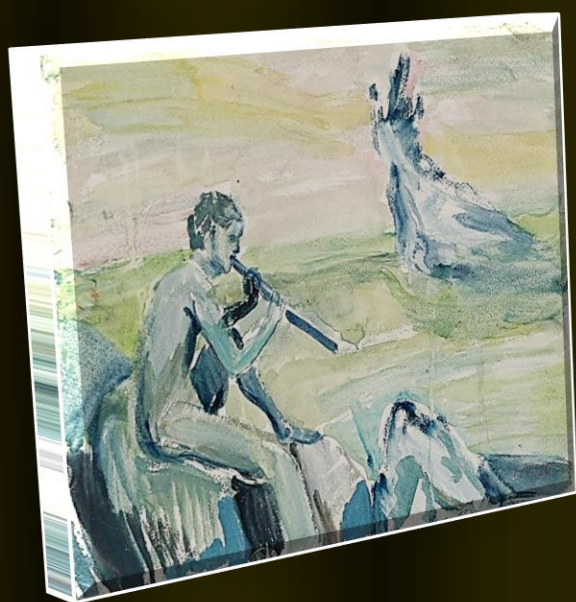
05 - 27 Ιουνίου

Οι «θρύλοι του τοπίου» στην έκθεση του Γιώργου Νικά δεν παρουσιάζουν μια σταθερή εικόνα του κόσμου, αλλά μια εύθραυστη ανάμνηση που επιμένει να επιβιώνει στον χρόνο. Η φύση, η θάλασσα, το αστικό περιβάλλον ή ακόμα και τα ίχνη της ανθρώπινης παρουσίας συγχωνεύονται σε μια ζωγραφική εμπειρία όπου η εικόνα μοιάζει να αναδύεται αργά, σαν μέσα από πέπλα ομίχλης. Το βλέμμα δεν συναντά

βεβαιότητες, αλλά περιπλανιέται σε χώρους ρευστούς και ασταθείς, εκεί όπου το φως, η μνήμη και η ύλη συνυπάρχουν με μια σχεδόν ποιητική ευθραυστότητα. Κατά έναν αντίστοιχο τρόπο, και η ίδια η ζωγραφική διαδικασία λειτουργεί ως μια ανοιχτή συνθήκη μετασχηματισμού, το έργο, εν τη εξελίξει του, επανακαθορίζει το τελικό αποτέλεσμα μέσα από μια διαδικασία συνεχούς εξερεύνησης και διαλόγου.

Όπως σημειώνει και ο ίδιος, «η διατήρηση του τοπίου στη μνήμη μου συνιστά τον κύριο οδηγό κατεύθυνσης της χειρονομίας αποτύπωσης στην επιφάνεια εργασίας». Η ζωγραφική λειτουργεί έτσι σαν μια διαδικασία ανάκλησης και όχι ως αναπαράσταση αυτού που βλέπουμε, αλλά εκείνου που προσλαμβάνουμε νοητά. Μια απόπειρα διάσωσης της αίσθησης ενός τόπου πριν αυτή χαθεί οριστικά, όπου μια

φευγαλέα ανάμνηση αποτελεί και την αφετηρία της έμπνευσής του. Το τοπίο μετατρέπεται, έτσι, σε εσωτερική εμπειρία, σε μια συγκινησιακή κατάσταση όπου «ο συγκερασμός εικόνas και εντύπωσης» δημιουργεί, εν τέλει, μια νέα, σχεδόν απόκοσμη πραγματικότητα, που προκύπτει από τη συνάντηση της πρόθεσης και της διαγενεακής μνήμης με το τυχαίο.



“Dancing with Serpents”

στην γκαλερί The Breeder

Έως τις 16 Ιουνίου

Η γκαλερί The Breeder παρουσιάζει την τέταρτη ατομική έκθεση του Luke Edward Hall στον χώρο της, με τίτλο “Dancing with Serpents”. Ο Hall, πολυδιάστατος καλλιτέχνης και designer, δραστηριοποιείται στους τομείς ζωγραφικής, κεραμικής, σχεδίου, διακόσμησης εσωτερικών χώρων και μόδας, καταρρίπτοντας τα όρια μεταξύ εικαστικών και εφαρμοσμένων τεχνών. Η καλλιτεχνική του πρακτική αναπτύσσεται ως μια μορφή

δημιουργίας διακριτών κόσμων, καλλιεργώντας μια ζωντανή αλλά ρευστή εικαστική γλώσσα, στην οποία συγκλίνουν μυθολογία, τοπικές παραδόσεις και καθημερινή ζωή. Το έργο του χαρακτηρίζεται από μια ποιητική ευαισθησία, ταυτόχρονα οικεία και απέραντη, όπου φιγούρες, τοπία και σύμβολα περιπλανιούνται μεταξύ του πραγματικού και του φανταστικού. Γοητευμένος από την αρχαιότητα, συνδυάζοντας λαογραφικά στοιχεία της Βόρειας Ευρώπης με τους θρύλους του Βασιλιά Αρθούρου, ο Hall συνενώνει

διαφορετικές αφηγηματικές παραδόσεις σε ένα κοινό, διαχρονικό χώρο. Οι μυθικές μορφές του δεν είναι σταθερές, αλλά επανερμηνεύονται συνεχώς, ως συναισθηματικά ηχηρές παρουσίες και όχι απόμακρα αρχέτυπα. Μέσα από αυτό το πρίσμα, ο καλλιτέχνης απαλύνει τις παραδοσιακές αφηγήσεις, αποκαλύπτοντας στιγμές ευαισθησίας, αισθησιασμού και ενδοσκόπησης. Οι πρωταγωνιστές του, συχνά μυθολογικές ανδρικές μορφές, διαθέτουν μια λυρική αμφισημία που αμφισβητεί τις παραδοσιακές πατριαρχικές απεικονίσεις ηρωισμού, επιτρέποντας στην τρυφερότητα και την επιθυμία να αναδυθούν.

Σε αυτό το νέο σώμα δουλειάς, ο Hall εμπνέεται από καθημερινά και φανταστικά τοπία, παράκτιους ορίζοντες, ανοιχτές πεδιάδες και ποιμενικές σκηνές. Τα περιβάλλοντα αυτά λειτουργούν λιγότερο ως σκηνικά και περισσότερο ως συναισθηματικά φορτισμένοι χώροι εδάφη συνάντησης και μεταμόρφωσης. Το χρώμα έχει κεντρικό ρόλο, εφαρμοζόμενο διαισθητικά, συνδυάζει απαλούς παστέλ τόνους με έντονες γήινες αποχρώσεις αποσταθεροποιώντας τον νατουραλισμό καθώς δίνει έμφαση στην ατμόσφαιρα και τις αισθήσεις. Οι μορφές αναδύονται και διαλύονται μέσα στα χρωματικά πεδία, τα σώματα τους γίνονται διαπερατά και ανταποκρίνονται στον κόσμο γύρω τους..

Μαρίνα Καρέλλα έκθεση "Le

**Passage" στην Γκαλερί
Ζουμπουλάκη**

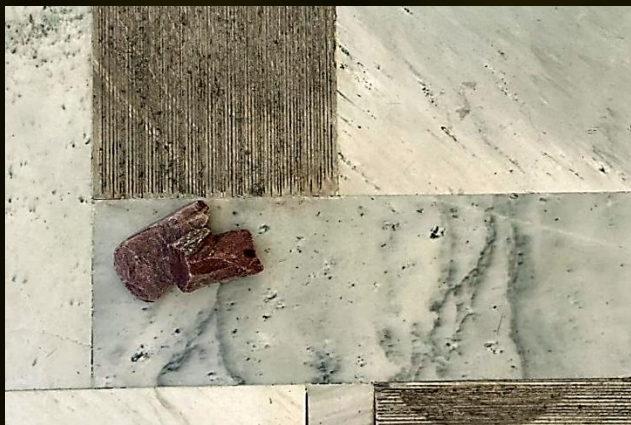
4 Ιουνίου - 4 Ιουλίου

Η Μαρίνα Καρέλλα παρουσιάζει τη νέα ενότητα έργων της στην ατομική έκθεση "Le Passage" στην γκαλερί Ζουμπουλάκη. Η ενότητα αυτή διαμορφώνει έναν χώρο μετάβασης, ένα πέρασμα σε ένα νέο ιδίωμα, επισημαίνοντας τη μετατόπιση της εικαστικής της γλώσσας. Περιλαμβάνονται



έργα σε καμβά, σχέδια, κεραμικά βάζα, πιάτα και ζωγραφισμένα πλακάκια, που αναδεικνύουν τη διάθεση να διασχίσει τα όρια μεταξύ ζωγραφικής και αντικειμένου, καθημερινού και φαντασιακού, υψηλού και οικείου. Το σχέδιο αποδεσμεύεται από την περιγραφή και το χρώμα αποκτά πρωταγωνιστικό

ρόλο. Τα θέματα αποκτούν νέα χαρακτηριστικά, με ζωικές και ανθρώπινες μορφές, φυτικά στοιχεία και τοπία που συνθέτουν ένα σύμπαν μαγικού ρεαλισμού. Η μεταφυσική διάσταση των μορφών γίνεται πλέον εμφανής στο βλέμμα του θεατή, ενώ η αφήγηση παραμένει αποσπασματική και ποιητική. Παράλληλα, η Καρέλλα διατηρεί τη ρεαλιστική και υπαρξιακή διάσταση του έργου της.



Η Αίθουσα Τέχνης Αθηνών παρουσιάζει τη θεματική έκθεση "Υπογαία", σε επιμέλεια του Χριστόφορου Μαρίνου. Συμμετέχουν 15 καλλιτέχνες με έργα που εστιάζουν στον ορυκτό κόσμο και τη γεωλογική φαντασία, εξερευνώντας θέματα όπως το υπέδαφος, τα πετρώματα, ο χρόνος και οι υλικές μνήμες στο τοπίο. Η έκθεση προσεγγίζει τη γεωλογία ως τρόπο σκέψης για τη μνήμη, την ύλη και τις σχέσεις μεταξύ ανθρώπινων και μη ανθρώπινων μορφών ζωής. Η αυξανόμενη σημασία της γης στην τέχνη συνδέεται με την κλιματική

Η Μαρίνα Καρέλλα (γενν. 1940) είναι ζωγράφος και γλύπτρια με σπουδές στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών Αθήνας, École des Beaux-Arts Παρισιού και Ακαδημία Καλών Τεχνών Σάλτσμπουργκ. Έχει εργαστεί μεταξύ Αθήνας, Παρισιού και Νέας Υόρκης, δημιουργώντας σκηνικά και κοστούμια για το θέατρο πριν αφοσιωθεί στη ζωγραφική και τη γλυπτική. Έργα της έχουν παρουσιαστεί σε διεθνείς εκθέσεις και βρίσκονται σε σημαντικές συλλογές και μουσεία.

Ομαδική έκθεση "Υπογαία"

**4 Ιουνίου - 19 Σεπτεμβρίου,
Αίθουσα Τέχνης Αθηνών**

αλλαγή και τις προκλήσεις της Ανθρωποκαίνου. Τα εκθέματα περιλαμβάνουν αναφορές σε πετρώματα, απολιθώματα και γεωλογικά τοπία, αναδεικνύοντας τη γη ως πεδίο εγγραφών και μετασχηματισμών.

Επιμέλεια: Χριστόφορος Μαρίνος

Καλλιτέχνες: Βανέσσα Αναστασοπούλου, Στάθης-Αλέξανδρος Ζούλιας, Ελένη Ζούνη, Ηλίας Καρράς, Κατερίνα Κατσιφαράκη, ΚΕΖ, Χριστίνα Μήτρεντσε, Εσμεράλδα Μομφερράτου, Μιχάλης Παπαδόπουλος, Ρένα Παπασπύρου, Πάρις Πρέκας, Γιώργος Ταξίδης, Νίκος Τοπαλίδης, Μαριάννα Τρώντσιου, Γιώργος Τσεριώνης.



Ομαδική έκθεση "Servare Intaminatum. Κλιματική Κρίση – Από το Αόρατο στο Ορατό ή πώς να αναπαραστήσεις το αδιανόητο"

04 Ιουνίου – 04 Ιουλίου, Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών

Η ομαδική εικαστική έκθεση σύγχρονης τέχνης "Servare Intaminatum. Κλιματική Κρίση – Από το Αόρατο στο Ορατό ή πώς να αναπαραστήσεις το αδιανόητο", σε επιμέλεια Δημήτρη Τρίκα, παρουσιάζεται στο Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών με τη συμμετοχή 22 καλλιτεχνών, 6 σχημάτων performance και πάνω από 25 ομιλητών και ομιλητριών. Η έκθεση εξετάζει την κλιματική κρίση ως διαρθρωτικό φαινόμενο που συνδέεται με πολιτικά και οικονομικά συστήματα, αναδεικνύοντας τις συνέπειες

της υπερκατανάλωσης και της εκμετάλλευσης φυσικών πόρων και ανθρώπων. Μέσα από τα έργα και τη συνύπαρξή τους με τον χώρο του Αστεροσκοπείου, προβάλλονται ζητήματα που αφορούν την πολιτική, οικονομική και πολιτισμική διάσταση της κλιματικής κρίσης. Η έκθεση συνοδεύεται από Δημόσιο Πρόγραμμα με συζητήσεις, στρογγυλά τραπέζια και παρουσιάσεις, καθώς και ξεναγήσεις από τον επιμελητή.

Συμμετέχοντες καλλιτέχνες/ιδες: Δημήτρης Αληθεινός, Γιώργος Δρόσος, Ράνια Εμμανουηλίδου, Δημήτρης Εφέογλου, Θοδωρής Ζαφειρόπουλος, Νίκος Ιavazzo & Ανδρέας Καλλή, Αναστάσης Καρράς, Πέγκυ Κλιάφα, Κώστας Κοϊνός, Παναγιώτης Κουλουράς, Ανδρέας Λόλης, Κατερίνα Μπότσαρη, Πανδώρα Μουρίκη, Ελένη Πανουκλιά, Αντιγόνη Πασίδη, Άννα Προβατάρη, Πάνος Σκλαβενίτης, Κώστας

Τζημούλης, Klajdi Tsano, Έφη Χαλιορή, Δέσποινα Χαριτωνίδη.

Συμμετέχοντες/ουσες Performers: Φανή Αράπη, Ομάδα ΦΡΜΚ / περιοδικό Φάρμακο, Άννα Τζάκου & Δέσποινα Χατζηπαυλίδου, Collectif MASI (Μαντλέν Ανηψητάκη και Simon Riedler), Ελένη Μεσάδου, Φωτεινή Καλλέ..



Ηατομική έκθεση της Κορίνας Κνιθάκη με τίτλο "Θαλασσινά Τοπία" παρουσιάζεται στη Δημοτική Πινακοθήκη Πειραιά, σε επιμέλεια Ίριδος Κρητικού, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων "Ημέρες Θάλασσας".

Κορίνα Κνιθάκη έκθεση

"Θαλασσινά Τοπία"

10 - 12 Ιουνίου, Δημοτική
Πινακοθήκη Πειραιά

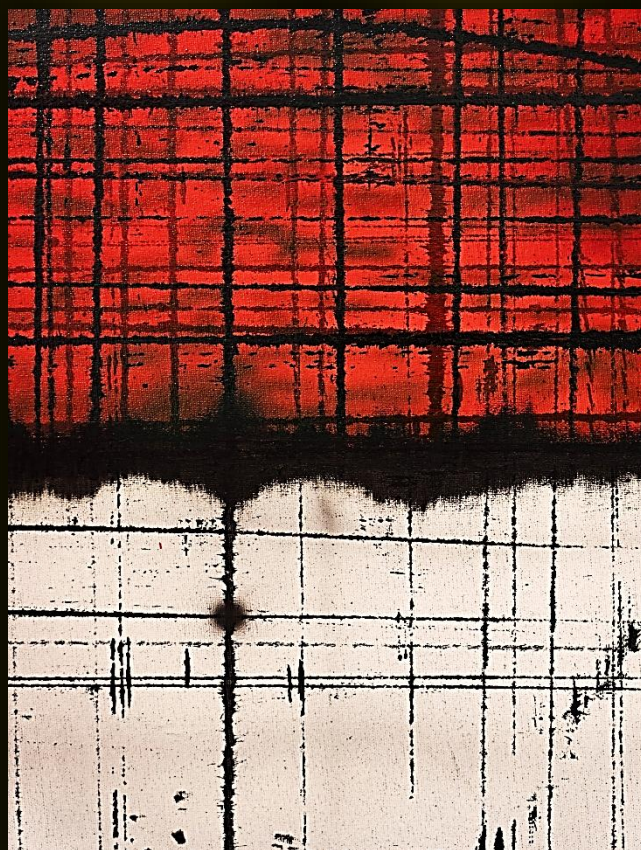
Εκτίθενται περισσότερα από είκοσι πέντε έργα μεσαίων και μεγάλων διαστάσεων, ακρυλικά σε καμβά και ξύλο, που συνθέτουν μια νέα ενότητα της ζωγράφου. Η έκθεση εστιάζει στη θεματική των θαλασσινών τοπίων, με έμφαση στη χρωματική ποικιλία και την αφαιρετική γραφή. Τα έργα χαρακτηρίζονται από εκφραστική χειρονομία και δυναμισμό, αποτυπώνοντας οικεία τοπόσημα και στοιχεία του φυσικού τοπίου με εξπρεσιονιστικό ύφος.

“Ομαδική έκθεση

"Fresh Faces"

03 - 27 Ιουνίου, ALMA
Contemporary Art Gallery

Η ομαδική έκθεση "Fresh Faces" παρουσιάζει έργα έξι νέων καλλιτεχνών που ολοκλήρωσαν το μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Μεταπτυχιακού Εικαστικών Τεχνών της Α.Σ.Κ.Τ., τα έτη 2024-2025. Οι συμμετέχοντες εξερευνούν τη σύγχρονη ανθρώπινη συνθήκη μέσα από προσωπικές και πρωτογενείς προσεγγίσεις, ανταποκρινόμενοι στις προκλήσεις του σημερινού κόσμου. Καλλιτέχνες: Κωνσταντίνος Γρηγοριάδης-Ζορμπάς,



Δημοσθένης Μπάρμπας (Barba Dee), Shekine Naidi, Αχιλλέας Ντέντης, Μίτση Παπαζάχου, Νίκος Τσικούρας



"Μικρό Μουσείο 17"

έκθεση του Εργαστηρίου
Ζωγραφικής του Δήμου
Ζωγράφου, έως 17 Ιουνίου,
Μουσείο Γουναροπούλου

Η δέκατη έβδομη διοργάνωση της έκθεσης "Μικρό Μουσείο" του δημοτικού Εργαστηρίου

Ζωγραφικής Δήμου Ζωγράφου παρουσιάζεται στο Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού του Μουσείου Γ.

Γουναρόπουλου. Εκτίθενται περίπου 90 έργα σπουδαστών, δημιουργημένα με διάφορα υλικά κατά τα έτη 2024-2026. Η έκθεση περιλαμβάνει μελέτες πάνω σε

σημαντικά έργα ζωγράφων και πρωτότυπες συνθέσεις από τον τρισδιάστατο κόσμο.
Δάσκαλος: Ανδρέας Σινόπουλος.



Ομαδική έκθεση "Συνομιλία με τη Θάλασσα"

έως 20 Ιουνίου

Η ομαδική έκθεση ζωγραφικής και γλυπτικής "Συνομιλία με τη Θάλασσα" πραγματοποιείται για δωδέκατη συνεχή χρονιά στο πλαίσιο των εκδηλώσεων "Ημέρες Θάλασσας", που διοργανώνει ο Δήμος Πειραιά. Είκοσι δύο ζωγράφοι και πέντε γλύπτες προσεγγίζουν το θαλάσσιο τοπίο με σύγχρονη ματιά,

αναδεικνύοντας διαφορετικές όψεις της θάλασσας μέσα από ποικίλες τεχνικές και προσωπικά ιδιώματα. Η έκθεση αποτελεί σημείο αναφοράς για τα εικαστικά δρώμενα της πόλης, αναδεικνύοντας τη διαχρονική σχέση της τέχνης με το θαλάσσιο στοιχείο.

Συμμετέχοντες ζωγράφοι: Δάφνη Αγγελίδου,
Γιάννης Αδαμάκης, Στάθης Βατανίδης,
Ειρήνη Ηλιοπούλου, Χρήστος Κεχαγιόγλου,
Δημοσθένης Κοκκινίδης, Δέσποινα
Κουβάτσου, Μαρία Κτιστοπούλου, Θανάσης
Μακρής, Μιχάλης Μανουσάκης, Ραφαήλ
Μπάικας, Χρήστος Παλλαντζάς, Κώστας
Παπανικολάου, Παύλος Σάμιος, Παναγιώτης
Σιάγκρης, Σωτήρης Σόρογκας, Γιώργος

Σταθόπουλος, Βασίλης Τάγκαλος, Βαγγέλης
Τζερμιάς, Γιώργος Χαδούλης, Μανώλης
Χάρος, Γιάννης Ψυχοπαίδης

Συμμετέχοντες γλύπτες: Στάθης
Αλεξόπουλος, Στέλιος Γαβαλάς, Νίκος
Καλαφάτης, Πόλυ Κάνιστρα, Αντώνης
Καστρινάκης

Επιμέλεια εκδόσεων: Κωνσταντίνα Τσιάγκα.



Φεστιβάλ Αθηνών – Λουκάς Καρυτινός: Η Αμερική του Μάνου Χ.

10 Ιουνίου – Ωδείο Ηρώδου Αττικού

Η δεκαετία του 1960 βρίσκει τον κόσμο να αλλάζει γρήγορα, τους νέους να αναζητούν διακαώς νέα οράματα και νοήματα στη ζωή και στην τέχνη – με αποκορύφωμα τον Μάη του '68 – και την Ελλάδα ειδικότερα να παλεύει με τις δικές της πολιτικές και κοινωνικές

αναταραχές που οδήγησαν στο πραξικόπημα του '67. Ο Μάνος Χατζιδάκις βρίσκεται σε μια εποχή ωριμότητας και καταξίωσης – έχει κερδίσει το βραβείο Όσκαρ (1961) για το Ποτέ την Κυριακή και, κυρίως, έχει πετύχει να μιλήσει απευθείας στην ψυχή του ελληνικού (και όχι μόνο)

κοινού, συνταιριάζοντας το λόγιο με το λαϊκό με τρόπο πρωτόγνωρα φυσικό, βαθύ και ελκρινή. Και ανοίγει τα φτερά του για τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου ζει για κάποια χρόνια, αποτραβηγμένος συνειδητά από μια σκοτεινή ελληνική πραγματικότητα αλλά συνάμα μακριά και από τις ρίζες του σε ήχους, εικόνες και ανθρώπους. Στην Αμερική, «χορεύοντας με τη σκιά του», βιώνει με έναν διαφορετικό τρόπο την οικουμενικότητα της ελληνικής μουσικής και ανακαλύπτει νέες πτυχές των ριζωμένων βιωμάτων του. Υπογράφει έτσι το συγκλονιστικό Το Χαμόγελο της Τζοκόντας (1965), που θα γίνει έργο οριακό για τις αναζητήσεις της εποχής και το σύνολο της

νέας ελληνικής μουσικής. Τρία χρόνια αργότερα (1968), συνθέτει τη μουσική για την κινηματογραφική ταινία γουέστερν Blue (ή Βρώμικα παλικάρια, όπως έχει αποδοθεί στα ελληνικά) του Καναδού Silvio Narizzano. Και παρά την αποτυχία της ταινίας, η μουσική του Χατζιδάκι ξεχωρίζει και χάρη στην αξία της διατηρεί μια αυτοτελή πορεία ως μία από τις πλέον εκλεκτές σελίδες του ορχηστρικού του έργου. Η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, υπό τη διεύθυνση του καλλιτεχνικού της διευθυντή Λουκά Καρυτινού, επιστρέφει φέτος στις δύο μεγάλες αυτές παρτιτούρες του Χατζιδάκι, τιμώντας τη συμπλήρωση ενός αιώνα από τη γέννησή του.



Μια λαμπερή μουσική βραδιά με μια παγκόσμια πρώτη και την 7η Συμφωνία του Μπετόβεν. Υπό την μπαγκέτα του Jin Baek-Hyun και με σολίστ στο σαξόφωνο τον Διονύσιο

Συμφωνική Ορχήστρα

Δήμου Θεσσαλονίκης: Pulse

10 Ιουνίου, Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης

Ρούσσο. Η Συμφωνική Ορχήστρα Δήμου Θεσσαλονίκης (ΣΟΔΘ) παρουσιάζει μια ξεχωριστή συναυλία στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης. Η βραδιά θα κινηθεί ανάμεσα στον λυρισμό, τη σύγχρονη ελληνική δημιουργία και τον ρυθμικό θρίαμβο του κλασικισμού, υπό τη μουσική διεύθυνση του διεθνούς φήμης μαέστρου Jin Baek-Hyun. Το κοινό θα έχει τη μοναδική ευκαιρία να παρακολουθήσει σε πρώτη παγκόσμια

εκτέλεση το Κοντσέρτο για σαξόφωνο του διακεκριμένου Έλληνα συνθέτη Γιώργου Δούση, με σολίστ τον αναγνωρισμένο σαξοφωνίστα Διονύσιο Ρούσσο.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

J. Sibelius: Valse Triste

G. Dousis: Saxophone Concerto (Παγκόσμια πρώτη εκτέλεση)

L. v. Beethoven: Συμφωνία αρ. 7 σε λα μείζονα, έργο 92

Ο Κωστής Μαραβέγιας

στον Κήπο του Μεγάρου

12 - 22 Ιουνίου, Κήπος του Μεγάρου Αθηνών

Ο αγαπημένος μας Κωστής Μαραβέγιας, πιστός στο ετήσιο καλοκαιρινό ραντεβού του στον Κήπο του Μεγάρου, μας καλεί και φέτος σε μια μοναδική συναυλία στον μαγευτικό και αγαπημένο του και αγαπημένο μας Κήπο.

Με τη χαρακτηριστική του ενέργεια και το ξεχωριστό του «ταξιδιάρικο» μουσικό ύφος, ο Κωστής Μαραβέγιας υπόσχεται ακόμα ένα εκρηκτικό και παιχνιδιάρικο live γεμάτο ρυθμό, συναίσθημα και αγαπημένα τραγούδια. Από τις μεγάλες του επιτυχίες μέχρι πιο πρόσφατες μουσικές δημιουργίες, το πρόγραμμα θα είναι μια γιορτή που θα παρασύρει το κοινό σε χορό και τραγούδι, αλλά και σε μια εμπειρία γεμάτη φως και χρώμα. Γιατί αυτό είναι ο Κωστής!

Ραντεβού λοιπόν στον Κήπο του Μεγάρου για ακόμα μια συναυλία- γιορτή με πανηγυρικό



χαρακτήρα, οπλισμένη με μουσική και ελπίδα και με μια διάχυτη διάθεση αντίστασης στον αρνητισμό, τον κυνισμό και την αβεβαιότητα της εποχής.

Άλλωστε, ο Κωστής Μαραβέγιας αποδεικνύει σε κάθε του παράσταση ότι είναι από εκείνους τους περφόρμερ που χαίρονται τις συναυλίες όσο και το κοινό που τον παρακολουθεί.



Συναυλία εξετάσεων &

υποτροφιών με τους
"Επόμενους" & "Μεθ-
επόμενους" του Θανάση
Πολυκανδριώτη

16 Ιουνίου, Ωδείο Φίλιππος Νάκας

Ο Θανάσης Πολυκανδριώτης μαζί με τους «Επόμενους» & τους «Μεθ-επόμενους» παρουσιάζουν ένα αφιέρωμα στον σπουδαίο συνθέτη και στιχουργό Άκη Πάνου. Η συναυλία εξετάσεων και υποτροφιών αποτελεί μια πραγματική γιορτή για τον Τομέα Παραδοσιακής Μουσικής του Ωδείου, το επιστέγασμα των προσπαθειών, της μελέτης και της αφοσίωσης των σπουδαστών του τμήματος οργάνων ειδικού ρεπερτορίου νεοελληνικής λαϊκής αστικής μουσικής με ειδίκευση στα όργανα: τρίχορδο και τετράχορδο μπουζούκι, τζουρά και μπαγλαμά.

Είναι προϊόν των μαθημάτων σεμιναριακής μορφής κατά τα οποία οι σπουδαστές έρχονται σε επαφή με άλλους σπουδαστές διαφορετικών επιπέδων σχηματίζοντας μία μικρή ορχήστρα, εντρυφούν σε ειδικό ρεπερτόριο και μαθαίνουν πώς να ακούν τα άλλα όργανα της ομάδας και να

συμπορεύονται μαζί τους, ενώ ταυτόχρονα απολαμβάνουν τη συνεργασία και την κοινή δημιουργία και διευρύνουν το ρεπερτόριό τους. Τα μουσικά σύνολα προσφέρουν πάντοτε έμπνευση και κίνητρο για την εξέλιξη του σπουδαστή και είναι απαραίτητο συστατικό για την καλή απόδοσή του στις τελικές εξετάσεις.

Η συναυλία αυτή είναι αφιερωμένη στον Άκη Πάνου, αποτίνοντας φόρο τιμής στον σπουδαίο συνθέτη και στιχουργό που άφησε το αποτύπωμά του στην ιστορία του σύγχρονου ελληνικού τραγουδιού.

Συμμετέχουν οι:

Νάκης Δουνιάς, Σοφία Παπουλάκου, Γιούλη Τσεντούρου – Ψαρογιώργου (Τραγουδί)

Βασίλης Τριανταφυλλόπουλος (Κιθάρα)

Σπύρος Γλένης (Κρουστά)

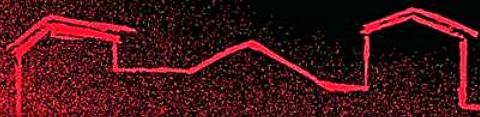
Ελένη Τοΐλου (Ακορντεόν)..

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ



Giacomo Puccini

ΜΠΟΕΜ



Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης συμμετέχει στην κεντρική παραγωγή του Φεστιβάλ Επταπυργίου είναι φέτος η όπερα «Μποέμ» του Τζάκομο Πουτσίνι, σε σκηνοθεσία Αθανάσιου Κολαλά, με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης υπό τη μουσική διεύθυνση του Γιώργου Βράνου και τη συμμετοχή διακεκριμένων λυρικών τραγουδιστών διεθνούς ακτινοβολίας. Η πιο αγαπημένη από το κοινό όπερα του μεγάλου Ιταλού συνθέτη, «Μποέμ» ανεβαίνει στο Φεστιβάλ Επταπυργίου, σε ένα γεγονός

Όπερα **'Μποέμ'** **του**

Τζάκομο Πουτσίνι

17 Ιουνίου - Στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Επταπυργίου στη Θεσσαλονίκη

εξαιρετικής καλλιτεχνικής σημασίας για την πόλη και την Περιφέρειά μας.

Η ιστορία ακολουθεί τέσσερις νεαρούς καλλιτέχνες που ζουν σε μια σοφίτα στο Παρίσι, προσπαθώντας να ισορροπήσουν ανάμεσα στα όνειρα, τη φτώχεια και την καθημερινή επιβίωση. Οι μέρες τους κυλούν ανάμεσα στη δημιουργία και τη ζωή των παρισινών καφέ, μέχρι τη στιγμή που εμφανίζεται η εύθραυστη Μιμή. Ο έρωτάς της με τον ποιητή Ροντόλφο γεννιέται μέσα στο παγωμένο χριστουγεννιάτικο τοπίο της πόλης, ενώ παράλληλα εξελίσσεται η θυελλώδης σχέση της Μουζέτα με τον ζωγράφο Μαρτσέλο. Σύντομα, όμως, η σκληρή πραγματικότητα σκοτεινιάζει τη ζωή τους: η ασθένεια της Μιμής και η φτώχεια οδηγούν την ιστορία σε συγκλονιστική κορύφωση. Μέσα από τη μουσική του, ο Πουτσίνι αποτυπώνει με αλήθεια όλη την κλίμακα των ανθρώπινων συναισθημάτων — την ανεμελιά της νιότης, τους έντονους έρωτες, αλλά και την ενηλικίωση μέσα από την απώλεια.

Στην παραγωγή του Φεστιβάλ Επταπυργίου, η ιστορία μεταφέρεται στο σήμερα, αναδεικνύοντας τη διαχρονικότητα του έργου. Ο κόσμος αλλάζει ρυθμούς και πρόσωπα, όμως οι μεγάλες ανάγκες της ύπαρξης παραμένουν ίδιες: να αγαπήσουμε, να δημιουργήσουμε, να ανήκουμε κάπου. Η νεότητα συνεχίζει να ζει με πάθος τους έρωτες και τις ζήλιες, ενώ η απώλεια παραμένει το σιωπηλό όριο της ανθρωπίνης διαδρομής.

Οι ήρωες είναι οι άνθρωποι του σήμερα: εκείνοι που παλεύουν να μείνουν ευαίσθητοι μέσα σε έναν κόσμο που επιταχύνει και προσπερνά. Άνθρωποι που συνεχίζουν να αγαπούν χωρίς εγγυήσεις, να δημιουργούν χωρίς βεβαιότητες, να ονειρεύονται χωρίς ασφάλεια. Κι όσο θα υπάρχουν άνθρωποι που ζουν με πάθος, αγαπούν χωρίς μέτρο και δημιουργούν απέναντι στο εφήμερο, αυτή η ιστορία θα ανήκει πάντα στον άνθρωπο.)

“**B**uster Keaton: The

General” με τον Στάθη Άννινο
Η ταινία-σταθμός του
κινηματογράφου με live μουσική
από πιάνο



19 Ιουνίου - Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Οπιανίστας και συνθέτης Στάθης Άννινος, ένας από τους πλέον πολυδιάστατους μουσικούς της γενιάς του, συνοδεύει ζωντανά με πιάνο και live electronics το The General του Buster Keaton δημιουργώντας ένα πρωτότυπο και δυναμικό ksoundtrack και γιορτάζοντας μαζί μας τα 100 χρόνια από την κυκλοφορία της κορυφαίας ίσως κωμωδίας του κινηματογράφου. Κατά τη διάρκεια του Αμερικανικού Εμφυλίου, ένας τολμηρός μηχανοδηγός καταδιώκει κατασκόπους της

Ένωσης που κλέβουν την ατμομηχανή του και απαγάγουν την αγαπημένη του, ξεκινώντας μια ξεκαρδιστική καταδίωξη γεμάτη ασταμάτητη δράση, επικίνδυνα ακροβατικά, και ρομαντισμό.

Για έβδομη συνεχή χρονιά, ο Κήπος του Μεγάρου φιλοξενεί ένα αριστούργημα του βωβού κινηματογράφου. Φέτος τον Κήπο επισκέπτεται ο Buster Keaton, που σκηνοθετεί και πρωταγωνιστεί σε ένα από τα πιο καθοριστικά -και ταυτόχρονα ξεκαρδιστικά- επιτεύγματα του σινεμά. Το

The General επαναπροσδιόρισε την κωμωδία και τον κινηματογράφο μέσα από μεγάλης κλίμακας, ρεαλιστικές σκηνές δράσης, ακριβή οπτική αφήγηση χωρίς διάλογο, καθώς και πρωτοποριακή σκηνοθεσία και μοντάζ. Η χρήση πραγματικών τρένων, παράτολμων ακροβατικών, και μακρών πλάνων δημιούργησε ένα νέο πρότυπο κινηματογραφικού ρεαλισμού, αλλά και τεχνικής αρτιότητας και φιλοδοξίας.

Η αφοσίωση του Buster Keaton στην αυθεντικότητα και την τεχνική ακρίβεια αποτελεί πλέον μέρος του μύθου του ίδιου και της ταινίας. Ένας μύθος που, μέσα από την τέλεια ισορροπία χιούμορ, θεάματος και έντασης, συνεχίζει να εμπνέει έως και σήμερα, έναν αιώνα μετά, δημιουργούς και θεατές παγκοσμίως.



Φέτος γιορτάζουμε την Ευρωπαϊκή Ημέρα Μουσικής (21 Ιουνίου) φιλοξενώντας τη Συμφωνική Ορχήστρα Νέων του Πίτσμπουργκ (Pittsburgh Youth Symphony Orchestra / PYSO), μία από τις καλύτερες και πλέον ιστορικές αμερικανικές νεανικές ορχήστρες. Με έτος ίδρυσης το 1945, η PYSO διαθέτει μακρά παράδοση στην εκπαίδευση και την ανάδειξη της νέας γενιάς κορυφαίων

Συμφωνική Ορχήστρα Νέων

Πίτσμπουργκ

19 Ιουνίου - Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης

μουσικών, με βασικό άξονα την καλλιέργεια της πειθαρχίας, της υψηλής μουσικής δεξιοτεχνίας και της προσήλωσης στην αριστεία. Υπό τη διεύθυνση του καλλιτεχνικού της διευθυντή Jacob Joyce, στην Αίθουσα Φίλων Μουσικής η ορχήστρα θα παρουσιάσει ένα συναρπαστικό συμφωνικό πρόγραμμα γεμάτο δραματικές αντιθέσεις, που φωτίζει τις δυνατότητες και τον χαρακτήρα αυτού του εξαιρετικού νεανικού συνόλου. Με την PYSO θα συμπράξει η ΜΟΥΣΑ-Συμφωνική Ορχήστρα Νέων του ΜΜΘ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

R. Strauss: Δον Ζουάν, συμφωνικό ποίημα, έργο 20

S. Rachmaninoff: Το νησί των νεκρών, συμφωνικό ποίημα, έργο 29

L.v. Beethoven: Εισαγωγή από το μπαλέτο Τα πλάσματα του Προμηθέα, έργο 43

O. Respighi: Τα Πεύκα της Ρώμης (Pini di Roma), συμφωνικό ποίημα

I. Τα Πεύκα της Βίλας Μποργκέζε (I pini di Villa Borghese)

II. Πεύκα κοντά σε μία κατακόμβη (Pini presso una catacomba)

III. Τα Πεύκα του Ιανίκουλου (I pini del Gianicolo)

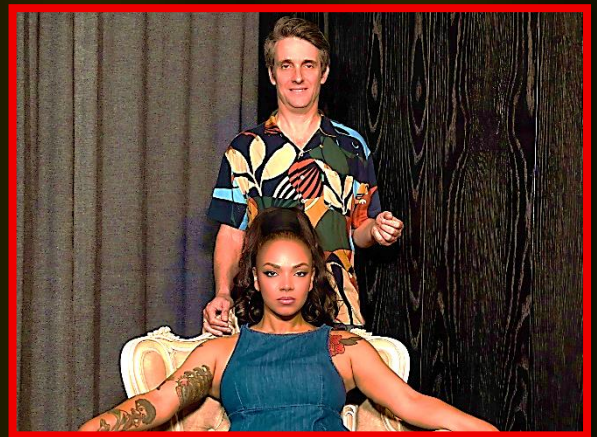
IV. Τα Πεύκα της Αππίας Οδού (I pini della via Appia)

Idra Kayne - Θοδωρής Οικονόμου "BLUE"

20 Ιουνίου - Κήπος του Μεγάρου Μουσικής
Αθηνών

Η εξαιρετική performer και ερμηνεύτρια Idra Kayne και ο καταξιωμένος συνθέτης και πιανίστας Θοδωρής Οικονόμου, παρουσιάζουν μια μοναδική συναυλία με τίτλο BLUE, αποκλειστικά στον Κήπο του Μεγάρου. Μια μουσική παράσταση όπου ο Leonard Cohen, η Marianne Faithfull, ο Johnny Cash, ο James Brown, ο Nick Cave, οι Antony and the Johnsons, ο Peter Gabriel και ο Angelo Badalamenti συνομιλούν με την Tori Amos, τη Roberta Flack, τη Whitney Houston, τον Prince, τον Rachmaninoff και τον Μπρεχτ, τον Χατζιδάκι και τον Τσιτσάνη, τη Nina Simone και την Edith Piaf, τον Kurt

Cobain και τον Nino Rota, τον ρεμπέτη Νίκο Κατσαρό και τον Elvis Presley. Ο σημαντικός συνθέτης των μεγαλύτερων θεατρικών επιτυχιών Θοδωρής Οικονόμου στο πιάνο και η εκρηκτική περφόρμερ και ερμηνεύτρια Idra Kayne έρχονται στη σκηνή του κήπου του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών για να μας πάρουν μαζί τους σε ένα απίστευτο μουσικό και ερμηνευτικό ταξίδι γεμάτο εκπλήξεις, με αναφορά στα μεγάλα τραγούδια που όλοι έχουμε αγαπήσει και σιγοτραγουδήσει, καθώς και στους μεγαλύτερους συνθέτες και ερμηνευτές της παγκόσμιας μουσικής σκηνής. Μια μοναδική συναυλία που κανείς δεν πρέπει να χάσει!





Γκούσταβ Μάλερ: 'Όγδοη συμφωνία "των Χιλίων"

29 Ιουνίου, Ωδείο Ηρώδου Αττικού

Ακόμα και για τα δεδομένα του μεγαλειώδους συμφωνικού έργου του Γκούσταβ Μάλερ, η 'Όγδοη Συμφωνία κατέχει μια ξεχωριστή θέση. Σηματοδοτεί ένα άκρο, όχι μόνο για τον Μάλερ αλλά για τη ρομαντική συμφωνία γενικά. Το προσωνύμιο 'των Χιλίων' δεν προήλθε από τον ίδιο τον συνθέτη, αλλά από τον ιμπρεσάριο Έμιλ Γκούντμαν, ο οποίος το χρησιμοποίησε για λόγους δημοσιότητας πριν από την πρεμιέρα του έργου. Σήμερα μπορεί να φαντάζει υπερβολικό, αλλά υπολογίζεται ότι σε εκείνη τη συναυλία συμμετείχαν 858 τραγουδιστές και 171 εκτελεστές οργάνων.

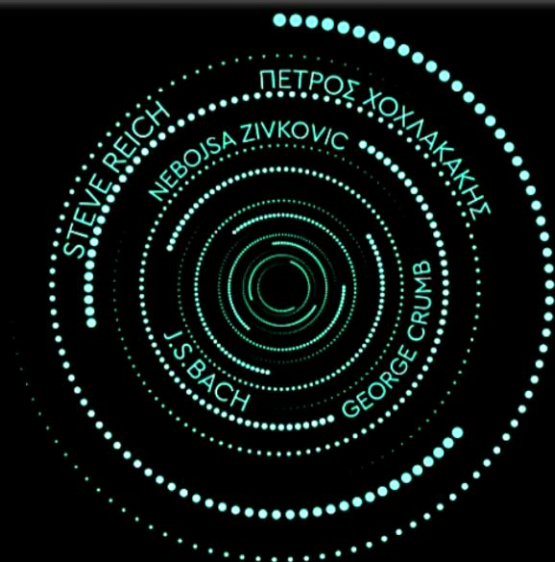
Ωστόσο, η ουσία δεν είναι ούτε ο χρόνος (η Τρίτη Συμφωνία διαρκεί περισσότερο) ούτε ο αριθμός των εκτελεστών (και στη Δεύτερη Συμφωνία απαιτούνται ανάλογες ευρείες δυ

νάμεις). Το μοναδικό μεγαλείο της 'Όγδοης' έγκειται στον καταφατικό της τόνο, μιας και είναι η μοναδική συμφωνία του ιδιοφυούς μουσουργού που δεν έχει ίχνος ειρωνείας, αμβολίας ή εσωτερικής πάλης. Αντιθέτως, αναπτύσσει μια αγέρωχη, στιβαρή ρητορική, κομίζοντας μηνύματα μείζονος πνευματικότητας με αταλάντευτη, εσωτερική και μουσική αυτοπεποίθηση.

Η πρεμιέρα της στις 12 Σεπτεμβρίου 1910 στο Μόναχο, υπό τη διεύθυνση του ίδιου του συνθέτη, ήταν η μεγαλύτερη επιτυχία της ζωής του Μάλερ – μόλις επτά μήνες πριν από τον θάνατό του. Ο ίδιος αναγνώρισε στην 'Όγδοη' το μεγαλύτερο συνθετικό του επίτευγμα, ενώ ο μεγάλος Γερμανός συγγραφέας Τόμας Μαν αποτύπωσε την πεμπτουσία του κολοσσιαίου αυτού

συμφωνικού έργου λέγοντας πως «εκφράζει την τέχνη της εποχής μας στην πιο βαθιά και ιερή της μορφή». Ασφαλώς, καθαρά πρακτικοί λόγοι καθιστούν την παρουσίαση της Όγδοης ένα όχι σύνηθες καλλιτεχνικό γεγονός – και ως εκ τούτου ιδιαίτερης αξίας. Ο διεθνούς φήμης Πολωνός αρχιμουσικός Μιχάλ Νεστερόβιτς ηγείται της Κρατικής

Ορχήστρας Αθηνών, μιας πλειάδας εκλεκτών λυρικών τραγουδιστών και εκτεταμένων χορωδιακών δυνάμεων που συμμετέχουν, προσφέροντας στο κοινό του Φεστιβάλ μια από τις σπάνιες ευκαιρίες να απολαύσει ζωντανά το επικό αυτό αριστούργημα.



TΥΤΑΝΑ Percussion Ensemble, Labyrinth

30 Ιουνίου - Ωδείο Αθηνών

Ο λαβύρινθος της ζωής του καθενός μας, οδηγός προς έναν διαφορετικό στόχο για τον καθένα μας, μια προσωπική διαδρομή με διαφορετικά εμπόδια, φαινομενικά αδιέξοδα, αποτυχίες και επιτυχίες και εν τέλει ταιριαστούς για τον καθένα μας στόχους προς την ολοκλήρωση ...η Τέχνη είναι ακριβώς για αυτόν τον λόγο εδώ, για να διαμορφώσει χαρακτήρες, πορείες,

όνειρα, προσωπικά και κοινωνικά οράματα...

Μια αφιέρωση στον πρωτοπόρο δάσκαλο. Ο Νίκος Κορατζίνος άνοιξε την πύλη του απέραντου σύμπαντος των Κρουστών οργάνων στην χώρα μας. Εμπνευστής και Δημιουργός της πρώτης μεγάλης σχολής Κρουστών. Η συναυλία του Συνόλου ΤΥΠΑΝΑ ένα μουσικό ταξίδι δυόμιση αιώνων, από την Μουσική Προσφορά του μεγάλου

κάντορα Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ, στην δημιουργία του Τζωρτζ Κραμπ και από την παγκόσμια πρεμιέρα του Uranisad του Πέτρου Χοχλακάκη (παραγγελία του Συνόλου), στην μινιμαλιστική τέχνη του μοναδικού Στηβ Ράιχ . Ένας μουσικός λαβύρινθος, κύκλοι μέσα σε κύκλους, όπου για πρώτη φορά οι Τ Υ Π Α Ν Α σε



Ο Αμερικανός τζαζίστας Mike Parker, μπασίστας και συνθέτης, κάνει μια στάση στη Θεσσαλονίκη στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής του περιοδείας με το τρίο του, προσφέροντας στο κοινό της πόλης μια εμπειρία τζαζ υψηλού επιπέδου. Ο Parker ξεκίνησε τη μουσική του καριέρα σε ηλικία 17 ετών, παίζοντας σε κλαμπ της Νέας Υόρκης. Από τότε, έχει περιοδεύσει σε όλη την Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες και έχει κυκλοφορήσει τέσσερα άλμπουμ με δικές

καλλιτεχνική διεύθυνση και διδασκαλία του Δημήτρη Δεσύλλα υποδέχονται στην μουσική δωματίου τους τις Σχολές Φλάουτου, Μονωδίας, Τσέμπαλου και Σύνθεσης του Ωδείου Αθηνών.

Mike Parker Trio

02 Ιουλίου, Μέγαρο Μουσικής
Θεσσαλονίκης

του συνθέσεις, ενώ εδώ και πολλά χρόνια έχει έδρα του την Κρακοβία.

Συνδυάζοντας post-bop, indie rock, hip-hop, avant-garde και κλασικές επιρροές, η μουσική του έχει περιγραφεί ως «μια λαμπρή συμβίωση όλων των μουσικών ειδών ... Είναι όλα όσα πρέπει να είναι η τζαζ: πρωτότυπη, φρέσκια, απρόβλεπτη, συμβιωτική στον ομαδικό αυτοσχεδιασμό – και όλα αυτά με αίσθηση του χιούμορ». Στο Mike Parker Trio πλαισιώνεται από τον Marcin Kaletka στο άλτο σαξόφωνο και τον Max Olszewski στα ντραμς. Το ρεπερτόριό τους περιλαμβάνει κυρίως πρωτότυπα έργα του Πάρκερ μαζί με συνθέσεις από αγαπημένους του καλλιτέχνες.



Τκαλά Όπερας

03 Ιουλίου, Θέατρο Λυκαβηττού

Υπό τη διεύθυνση του καταξιωμένου αρχιμουσικού Ηλία Βουδούρη, η Ορχήστρα συμπράττει με δύο διεθνώς διακεκριμένους Έλληνες λυρικούς καλλιτέχνες: την υψίφωνο Μυρτώ Παπαθανασίου και τον βαρύτονο Δημήτρη Πλατανιά. Μαζί, υπόσχονται μια μαγευτική περιπλάνηση στον κόσμο της όπερας, με κορυφαία έργα του διεθνούς ρεπερτορίου, τα οποία αναδεικνύουν το πάθος και τη δεξιοτεχνία που καθιστούν την όπερα διαχρονική τέχνη.

Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται άριες και ντουέτα από όπερες του Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ, του Τζουζέπε Βέρντι, του Τζάκομο Πουτσίνι, του Πιέτρο Μασκάνι και του Ρουτζέρο Λεονκαβάλο.

Σε ένα από τα πιο ατμοσφαιρικά θέατρα στην καρδιά της πόλης, με φόντο την καλοκαιρινή Αθήνα και κάτω από τον έναστρο αττικό ουρανό, η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών συνεχίζει με συνέπεια να υπηρετεί το υψηλό καλλιτεχνικό της όραμα, προσφέροντας στο κοινό μεγάλες μουσικές εμπειρίες.

Το Γκαλά Όπερας της Κ.Ο.Α. αποτελεί ένα από τα κορυφαία πολιτιστικά γεγονότα του φετινού καλοκαιριού και μια μοναδική ευκαιρία για το κοινό να απολαύσει σπουδαίες φωνές και συμφωνικό ήχο σε ένα επιβλητικό φυσικό περιβάλλον.



Encardia στον Κήπο του Μεγάρου

04 Ιουλίου - Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

22 χρόνια encardia. Χιλιάδες συναυλίες σε όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό, δύο σημαντικές μουσικο-θεατρικές παραγωγές, επτά ψηφιακοί δίσκοι και ένα ντοκιμαντέρ στο ενεργητικό τους. Μετά από 22 χρόνια αδιάκοπης παρουσίας τους, οι encardia συνεχίζουν να μας εκπλήσσουν κάθε φορά με μια παράσταση διαφορετική από την προηγούμενη. Το φετινό καλοκαίρι στον κήπο του Μεγάρου, μέσα από το πλούσιο ρεπερτόριό τους, μας υπόσχονται νέα ηχοχρώματα, όχι μόνο από τον

παραδοσιακό Ιταλικό Νότο, αλλά και από την αστείρευτη ελληνική παράδοση ή ακόμα από την καινούργια, δημιουργική ματιά τους σε Έλληνες ποιητές... Η «Νοσταλγία» σε κάθε περίπτωση θα οδηγήσει στην «έκρηξη» και τη γιορτή, και το απρόβλεπτο μουσικοχορευτικό σύμπαν των encardia θα αγκαλιάσει και πάλι το κοινό τους, στη μοναδική αυτή συναυλία που θα μεταβληθεί σε «Συνάντηση». Συνάντηση όπου το κοινό όχι απλά θα παρακολουθεί, αλλά θα συμμετέχει και στο χορό μαζί με τους χορευτές της ομάδας.

Η Τέχνη μέσα από την Κριτική



Κριτική για τη συναυλία της 15/05/2026: Ο Γκίντον

Κρέμερ στην Αθήνα (το άρθρο – κριτική είναι της Δρος Ιστορικής Μουσικολογίας – Πιανίστα και μέλους της Γ.Σ. του Φίλωνα Δήμητρας Χόνδρου)

Παρακολουθήσαμε στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών την Παρασκευή 15/5 την τακτική συναυλία της ΚΟΑ με μαέστρο τον Ρώσο Ντάνιελ Ράισκιν, που ταυτόχρονα ήταν και φόρος τιμής στον παγκοσμίως φήμης βιρτουόζο Λεονόβιο Γκίντον Κρέμερ, που σημειωτέον ήταν η πρώτη - και μάλλον η τελευταία - εμφάνισή του στη χώρα μας.

Το πρώτο μέρος της βραδιάς ξεκίνησε με το πολύ ενδιαφέρον έργο, το Variation 21 (2022) για ορχήστρα, της σπουδαίας Ελληνίδας μαέστρου και συνθέτη Κωνσταντίας Γουρζή. Πράγματι, αν και σχετικά μικρό σε διάρκεια, το έργο εντυπωσίασε όσον αφορά όχι μόνο την ενορχήστρωση, αλλά και την επιλογή πιο Ελληνικών ή Βαλκανικών μέτρων, ρυθμών και μελωδιών. Η ακρόασή του, μας έφερε στον νου τη ρήση του Ηράκλειτου «Τα

πάντα ρει», θυμίζοντάς μας πως τίποτα στον κόσμο δεν είναι στατικό και πως τα πάντα βρίσκονται σε διαρκή κίνηση και αδιάκοπη μεταβολή. Η ίδια η συνθέτης εξάλλου, θεωρεί πως το έργο της είναι μια μελέτη πάνω στη μνήμη και τη μεταμόρφωση, για το πώς κάτι γνώριμο μπορεί να επιστρέφει κάθε φορά αλλαγμένο (από συνέντευξη στο culturenow.gr, στις 11/05/2026).

Μετά την εξωστρέφεια και τη συνεχή κίνηση του *Variations 21*; Περάσαμε στη σχεδόν εμμονική στατικότητα, την εσωστρέφεια καθώς και τα επαναλαμβανόμενα ρυθμικομελωδικά μοτίβα που χαρακτηρίζουν τον Μινιμαλισμό, με το Διπλό Κοντσέρτο για βιολί και βιολοντσέλο και ορχήστρα (2010) του Φίλιπ Γκλας. Το κοντσέρτο που δυστυχώς παίζεται σπανιότατα στην Ελλάδα, συνιστά μοναδική συνθετική φόρμα αποτελούμενο από τέσσερα ντουέτι και τρία μέρη, με τα τρία πρώτα ντουέτι να λειτουργούν ως προοίμιο των μερών και το τελευταίο, ως φινάλε που ξεφεύγει εντελώς από τις πομπώδεις παραδοσιακές συμβάσεις. Ερμήνευσαν ο πάντα εξαιρετικός Γκίντον Κρέμερ στο βιολί παρά τα 79 του χρόνια, και η επίσης υπέροχη Λιθουανή Γκιέντρε Ντιρβανουσκάϊτε στο τσέλλο. Το κοινό ενθουσιάστηκε τόσο με το έργο όσο και με του δύο σολίστες χειροκροτώντας ασταμάτητα, με αποτέλεσμα το πολυπόθητο *encore*, ένα χιουμοριστικό-χορευτικό-διαλογικό ντουέτο για βιολί και

τσέλο, του Γεωργιανού συνθέτη Γκίγια Καντσέλι (Giya Kancheli, 1935–2019).

Στο δεύτερο μέρος, απολαύσαμε την εκπληκτική Συμφωνία αρ. 7. Ορ. 70 (1885), σε ρε ελάσσονα του Αντονίν Ντβόρζακ (1841 – 1904), που στέκεται στο ίδιο ύψος με τις Συμφωνίες του Μπετόβεν, του Μπραμς και την Ενάτη του Σούμπερτ, και που χωρίς αμφιβολία είναι η καλύτερη και ίσως η σπουδαιότερη Συμφωνία του συνθέτη, παρ' όλο που αυτή του Νέου Κόσμου (9η) είναι η δημοφιλέστερη. Ο Ντάνιελ Ράισκιν καθώς και όλοι οι μουσικοί της ΚΟΑ, έδωσαν τον καλύτερό τους εαυτό σε μία μοναδική ερμηνεία, αναδεικνύοντας τις ιδιαίτερες πτυχές αυτής της συμφωνίας. Στο έργο, αντικατοπτρίζονται οι εθνικές και πολιτικές διαμάχες της εποχής για γλωσσική και εκπαιδευτική αυτονομία των Τσέχων, καθώς και ενίσχυση του Τσεχικού στοιχείου κυρίως στις μεικτές περιοχές όπου η Γερμανική μειονότητα ήταν ισχυρή-κυρίως στα εδάφη της Σουδητίας και σε μεγάλες πόλεις όπως η Πράγα. Έτσι, ο συνθέτης επιλέγει να χρησιμοποιήσει παραδοσιακές απλές μελωδίες, ώστε να τονώσει το ηθικό των συμπατριωτών του μέσα από τον πλούτο του τοπικού φολκλόρ (Βοημία, Μοραβία), θέτοντάς τες όμως σε ένα συγκρουσιακό πλαίσιο, οδηγώντας έτσι το ακροατήριο να αφουγκραστεί την ιδεολογική ένταση της εποχής. Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια σε όλους αυτούς που συνεχώς εργάζονται, αφουγκράζονται και υλοποιούν τις τόσο επιτυχημένες μετακλήσεις σολιστών και αρχιμουσικών.

Μουσικό Ημερολόγιο Ιουνίου

Καλωσορίστε στο «Μουσικό Ημερολόγιο», τη στήλη που επιμελείται η καθηγήτρια μουσικής, παιδαγωγός και συγγραφέας **κα Μαρία Παπαδάτου** και μέλος της Γ.Σ. του Π.Κ.Π. «Ο ΦΙΛΩΝ» που ξυπνά κάθε μήνα την μαγεία της μουσικής μέσα στο αέναο ρολόι του χρόνου. Κάθε μέρα του μήνα γίνεται ένα μικρό μουσικό κεφάλαιο, ένα ξεχωριστό κομμάτι της ιστορίας που αγγίζει την ψυχή και αναζωογονεί τις αναμνήσεις μας. Μέσα από αυτές τις σελίδες, θα ανακαλύπτετε στιγμές γεννημένες από μελωδίες και ρυθμούς, γεγονότα που, σαν σιωπηλοί θησαυροί, αφηγούνται την εξέλιξη και το πάθος του μουσικού κόσμου. Ελάτε να ταξιδέψουμε μαζί στα μονοπάτια της μουσικής, όπου κάθε ημερομηνία κρύβει τη δική της μοναδική ιστορία και κάθε νότα μας θυμίζει το ανεξίτηλο αποτύπωμα της τέχνης στον χρόνο.

1η Ιουνίου

- Το 1804 γεννιέται ο Ρώσος συνθέτης Μίχαελ Γκλίνκα στο Νοβοσπάσκογιε της Ρωσίας (θαν. Βερολίνο, 15.02.1857).
- Το 1826 γεννιέται ο κατασκευαστής πιάνων Καρλ Μπεχστάιν στη Γκότα της Γερμανίας (θαν. Βερολίνο, 06.03.1900)
- Το 1853 δύο έργα του Φραντς Λίστ, η «Φαντασία πάνω σε θέματα από τα Ερείπια της Αθήνας» (του Μπετόβεν) και η «Φαντασία πάνω σε Ουγγρικά θέματα για πιάνο και ορχήστρα», παρουσιάζονται για πρώτη φορά στη Βουδαπέστη.
- Το 1966 κάνει το ντεμπούτο του ο Ιταλός τενόρος Λουτσιάνο Παβαρότι στο Κόβεντ Γκάρντεν του Λονδίνου,

στην όπερα του Ντονιτσέτι "Το κορίτσι του Συντάγματος" (στον ρόλο του Τόνιο). Εκεί χαρακτηρίστηκε για πρώτη φορά ως ο "Βασιλιάς των Υψηλών Ντο".

2 Ιουνίου

- Το 1715 ο Αντόνιο Βιβάλντι τιμάται με έπαινο και αύξηση μισθού για έργα που συνέθεσε για το παρεκκλήσι Πιέτα.
- Το 1834 γεννιέται η Τσέχα spinto σοπράνο Τερέζα Στολτς που συνδέθηκε με ρόλους από όπερες του Βέρντι (θαν. Μιλάνο 22.08.1902). Στις 30 Ιουνίου 1879 θα κάνει την τελευταία της εμφάνιση στη Σκάλα του Μιλάνου με το Ρέκβιεμ του Βέρντι.
- Το 1937 φεύγει από τη ζωή ο Γάλλος δάσκαλος, οργανίστας και συνθέτης

Λουί Βιέρν στον καθεδρικό ναό της Παναγίας των Παρισίων ενώ έπαιζε όργανο, στο Παρίσι (γεν. Πουατιέ, Γαλλία 08.10.1870)

- Το 1984 φεύγει από τη ζωή ο Έλληνας συνθέτης Γεώργιος Καζάσογλου στην Αθήνα (γεν. Αθήνα, 01.12.1908)
- Το 1987 φεύγει από τη ζωή ο Ισπανός κιθαρίστας Αντρές Σεγκόβια σε ηλικία 94 ετών. (γεν. Λινάρες 21.02.1893)

3 Ιουνίου

- Στις 3 Ιουνίου φεύγουν από τη ζωή δύο σπουδαίοι συνθέτες, που συμπτωματικά είχαν γεννηθεί και την ίδια ημερομηνία! 3 Ιουνίου του 1875 φεύγει από τη ζωή Ζορζ Μπιζέ σε ηλικία 36 ετών, στο Μπουζιβάλ, στα προάστια του Παρισιού, ενώ το 1899, ο Αυστριακός συνθέτης Γιόχαν Στράους ο νεότερος, σε ηλικία 73 ετών, στη Βιέννη. Ο Μπιζέ είχε γεννηθεί στο Παρίσι, στις 25.10.1838, ενώ ο Στράους στη Βιέννη, και πάλι στις 25.10 του έτους 1825.
- Το 1953 φεύγει από τη ζωή η Αμερικανίδα συνθέτρια Φλόρενς Πράις στο Σικάγο του Ιλινόις (γεν. Λιτλ Ροκ, Αρκάνσας, 09.04.1887). Υπήρξε η πρώτη Αφροαμερικανίδα που κατέκτησε εξέχουσα θέση ως συνθέτρια κλασικής μουσικής με πάνω από 300 έργα, συμπεριλαμβανομένων συμφωνικών έργων, έργων μουσικής δωματίου και πνευματικών διασκευών.

4 Ιουνίου

- Το 1694 γεννιέται ο συνθέτης, τσεμπαλίστας και οργανίστας Λουί-Κλωντ Ντακέν, στο Παρίσι (θαν. Παρίσι, (15.06.1772)
- Γενέθλια έχει η Ιταλίδα κολορατούρα μεσόφωνος Τσετσίλια Μπάρτολι! Γίνεται 60 ετών (γεν. Ρώμη 1966).
- Το 1994 η πρεμιέρα της όπερας του Philip Glass Η Πεντάμορφη και το Τέραρ, στο Teatro de la Maestranza στη Σεβίλλη, από το Philip Glass Ensemble με τον Michael Riesman στο πόντιουμ.

5 Ιουνίου

- Το 1826 φεύγει από τη ζωή ο Γερμανός συνθέτης, μαέστρος, πιανίστας, κιθαρίστας και κριτικός Καρλ Μαρία Φον Βέμπερ, στο Λονδίνο (γεν. Οϊτίν, 18.11.1786).
- Το 1898 γεννιέται ο Ισπανός ποιητής και συγγραφέας Φεδερίκο Γαρθία Λόρκα (δολοφονήθηκε στη Βιζνάρ 19.08.1936)
- Τα γενέθλια της θρυλικής Αργεντινής πιανίστριας Μάρτα Άργκεριτς που γίνεται 85 ετών! (γεν. Μπουένος Άιρες, 1941)

6 Ιουνίου

- Το 1894 Ιδρύεται η Schola Cantorum στο Παρίσι από τους Charles Bordes, Alexandre Guilmant και Vincent d'Indy.

- Το 1903 γεννιέται ο Αρμένιος συνθέτης Αράμ Χατσατουριάν στην Τυφλίδα (θαν. Μόσχα, 01.05.1978)
- Το 1921 γίνεται η πρεμιέρα του μπαλέτου *L'homme et son desir* του Νταριούς Μιγιό στο Παρίσι.

7 Ιουνίου

- Το 1863 φεύγει από τη ζωή ο Αυστριακός συνθέτης και οργανίστας Φραντς Γκρούμπερ στο Χαλάιν του Σάλττζμπουργκ. Από τους τρεις γάμους του απέκτησε 12 παιδιά, από τα οποία μόνο 4 ενηλικιώθηκαν (γεν. Χόχμπουργκ-Αχ 25.11.1783)
- Το 1896 φεύγει από τη ζωή ο σπουδαίος Επτανήσιος συνθέτης Πάυλος Καρρέρ (γεν. Ζάκυνθος, 12.05.1829)
- Το 1933 ανεβαίνει στο Παρίσι για πρώτη φορά το σατυρικό μπαλέτο με τραγούδι *The Seven Deadly Sins of the Bourgeoisie* του Κουρτ Βάιλ, σε κείμενα του Μπέρτολ Μπρεχτ.

8 Ιουνίου

- Το 1671 γεννιέται ο Ιταλός συνθέτης Τομάζο Αλμπινόνι στη Βενετία (θαν. Βενετία 17.01.1751)
- Το 1810 γεννιέται ο συνθέτης, πιανίστας και μουσικοκριτικός Ρόμπερτ Σούμαν στο Τσβικάου της Γερμανίας (θαν. Βόνη 29.07.1856)
- Το 1812 γεννιέται στην Κέρκυρα ο συνθέτης και κιθαρίστας Σπυρίδων Ξύνδας (θαν. Αθήνα 25.11.1896)

- Το 1930 γεννήθηκε ο συνθέτης Γιάννης Ιωαννίδης, που κλείνει φέτος τα 95 του χρόνια
- Το 1937 κάνει πρεμιέρα η *Carmina Burana* του Καρλ Ορφ στο Opernhaus της Φρανκφούρτης.

9 Ιουνίου

- Το 1840 για πρώτη φορά μια συναυλία παρουσιάζεται με τον τίτλο «ρεσιτάλ»: πρόκειται για τη σόλο συναυλία του Φραντς Λιστ στο Hanover Square Rooms στο Λονδίνο.
- Το 1860 η πρεμιέρα του Κοντσέρτου για Βιολοντσέλο του Ρόμπερτ Σούμαν από την ορχήστρα Gewandhaus της Λειψίας με σολίστ Λούντβιχ Έμπερτ. Η πρεμιέρα έγινε τέσσερα χρόνια μετά τον θάνατο του συνθέτη, προς τιμήν των 50 ετών από τη γέννηση του, και οργανώθηκε από τη σύζυγο του, σολίστ του πιάνου Κλάρα Βικ-Σούμαν, που συνέχισε να φροντίζει για την προώθηση των έργων του.
- Το 1912 η "πρεμιέρα" της Ιεροτελεστίας της Άνοιξης του Ιγκόρ Στραβίνσκι σε μια αρχική μορφή της για πιάνο για τέσσερα χέρια, με σολίστες τον ίδιο τον συνθέτη και τον Claude Debussy! Η τελική εκδοχή του έργου θα παρουσιαστεί την επόμενη χρονιά στο Παρίσι, σε μια ιδιωτική παράσταση από το Ballets Russes.
- Το 1918 γεννιέται στην Αθήνα η πιανίστρια (παιδί-θαύμα) και

συνθέτρια Λίλα (Ιουλία) Λαλαούνη (θαν. Παρίσι, 1996)

- Το 1951 η πρεμιέρα της όπερας Ορφέας και Ευρυδίκη του Γιόζεφ Χάυντν στο Teatro della Pergola της Φλωρεντίας. Συντέθηκε το 1791 αλλά δεν παρουσιάστηκε όσο ζούσε.
- Το 1968 πραγματοποιείται στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Πατρικίου στη Νέα Υόρκη συναυλία εις μνήμη του Ρόμπερτ Κένεντι από τη Φιλαρμονική Ορχήστρα της Νέας Υόρκης υπό τη διεύθυνση του Λέοναρντ Μπερνστάιν. Ερμηνεύουν, μεταξύ άλλων, το Adagietto από τη Συμφωνία αρ. 5 του Μάλερ.

10 Ιουνίου

- Το 1763 ο Λεοπόλδος Μότσαρτ, ο γιος και η κόρη του, αναχωρούν από το Σάλτσμπουργκ για ευρωπαϊκή περιοδεία, η οποία ολοκληρώνεται στις 29 Νοεμβρίου 1766.
- Το 1849 φεύγει από τη ζωή ο γερμανογάλλος πιανίστας και συνθέτης Φρίντριχ Καλκμπρένερ στο Ανγκιάν-λε-Μπαιν της Γαλλίας (γεν. Γερμανία 07.11.1784).
- Το 1928 γεννιέται ο σημαντικός μουσικολόγος Καρλ Νταλχάους στο Ανόβερο (θαν. Βερολίνο, 13.03.1989)

11 Ιουνίου

- Το 1864 γεννιέται στο Μόναχο ο συνθέτης Ρίχαρντ Στράους (θαν. Γερμανία, 08.09.1949)

- Τα 84α της γενέθλια θα γιορτάσει φέτος η σοπράνο Μαρίνα Κρίλοβιτς!! Γεννήθηκε στις 11 Μαΐου 1942 στο Βουκουρέστι της Ρουμανίας.
- Το 1960 η πρεμιέρα της όπερας του Μπέντζαμιν Μπρίτεν Όνειρο Θερινής Νυκτός στο Jubilee Hall στο Άλντεμπουργκ.

12 Ιουνίου

- Το 1849 φεύγει από τη ζωή, στο Παρίσι, η θρυλική Ιταλίδα σοπράνο Αντζέλικα Καταλάνι (γεν. Σενιγκάλια, 10.05.1780)
- Το 1905 ο συνθέτης Γκαμπριέλ Φορέ, 60 ετών τότε, αναλαμβάνει τη θέση του διευθυντή του Ωδείου του Παρισιού.
- Το 1917 φεύγει από τη ζωή στην Νέα Υόρκη, η "Βαλκυρία του πιάνου", η Βενεζουελάνα συνθέτρια, πιανίστρια, μαέστρος και τραγουδίστρια Τερέζα Καρένιο (γεν. Καράκας 22.12.1853).
- Το 1938 το ντεμπούτο του Λέοναρντ Μπερνστάιν ως συνθέτη-πιανίστα. Παρουσιάζει τους Χορούς Νο. 1 και 2, καθώς και τη Μουσική για Δύο Πιάνα με τη Μίλντρεντ Σπίγκελ στο Μπρούκλιν της Μασαχουσέτης.
- Το 1946 η πρεμιέρα της όπερας Πόλεμος και Ειρήνη του Σεργκέι Προκόφιεφ, στο Λένινγκραντ.

13 Ιουνίου

- Το 1747 ο Χέντελ ολοκληρώνει το ορατόριο του Σολομών, το οποίο

περιλαμβάνει τη δημοφιλή Άφιξη της βασίλισσας του Σαββά. Η πρώτη παρουσίαση του θα πραγματοποιηθεί στις 17 Μαρτίου 1749.

- Το 1784 η πρεμιέρα του Κοντσέρτου για πιάνο αρ. 17 (Κ. 453) του Βόλφγκανγκ Α. Μότσαρτ, κοντά στη Βιέννη. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονταν επίσης το Κουιντέτο για πιάνο και πνευστά (Κ. 452) και η Σονάτα για δύο πιάνο (Κ. 448), που ερμήνευσε ο συνθέτης με τη μαθήτριά του, Μπάρμπαρα Πλόγιερ.
- Το 1852 η πρεμιέρα του Μάνφρεντ op.115 του Ρόμπερτ Σούμαν στη Βαϊμάρη, έργου βασισμένου στο ομώνυμο ποίημα του Λόρδου Βύρωνα, με τον Φραντς Λιστ στη διεύθυνση της ορχήστρας.
- Το 1899 γεννιέται ο Μεξικανός συνθέτης, μαέστρος, μουσικοθεωρητικός, εκπαιδευτικός, δημοσιογράφος και ιδρυτής και διευθυντής της Μεξικανικής Συμφωνικής Ορχήστρας, Καρλος Τσάβες στην Πόλη του Μεξικού (θαν. Πόλη του Μεξικού, 02.08.1978)
- Το 1923 η πρεμιέρα και πάλι έργου του Στραβίνσκι στο *Gaîté Lyrique* του Παρισιού, της ρωσόφωνης καντάτας μπαλέτου *Les Noces*.

14 Ιουνίου

- Το 1594 φεύγει από τη ζωή ο σημαντικότερος εκπρόσωπος της

Γαλλοφλαμανδικής μουσικής σχολής, ο Ορλάντο ντι Λάσσο (γεν. 1532).

- Το 1835 γεννιέται στη Μόσχα ο μουσικοπαιδαγωγός, πιανίστας και μαέστρος στη Ρωσική Μουσική Εταιρεία (1860) και στο Ωδείο της Μόσχας, Νικολάι Ρουμπινστάιν (αδελφός του Άντον) (θαν. Παρίσι, 23.03.1881)
- Το 1876 η πρώτη παρουσίαση του μπαλέτου Σύλβια του Λεό Ντελίμπ στο Παρίσι.
- Το 1994 φεύγει από τη ζωή ο συνθέτης Χένρι Μαντσίνι, στο Λος Άτζελες (γεν. Οχάιο 16.04.1924)
- Το 2005 φεύγει από τη ζωή ο Ιταλός μαέστρος Κάρλο Μαρία Τζουλίνι στη Μπρέσκια (γεν. Μπαρλέτα 09.05.1914)

15 Ιουνίου

- Το 1733 ιδρύεται από μια ομάδα ευγενών και από τον Πρίγκιπα της Ουαλίας η Όπερα των Ευγενών στο Λονδίνο, προκειμένου να ανταγωνιστεί τη Βασιλική Ακαδημία του Χέντελ, υπό τον βασιλιά Γεώργιο Β'.
- Το 1772 φεύγει από τη ζωή ο Γάλλος συνθέτης, τσεμπαλίστας και οργανίστας Λουί-Κλωντ Ντακέν, λίγο μετά τα 78α γενέθλια του, στο Παρίσι (είχε γεννηθεί στο Παρίσι στις 04.06.1694)
- Το 1936 γεννιέται ο Ρουμάνος πιανίστας και συνθέτης Alexandru Hrisanide, εκπρόσωπος της

ρουμανικής πρωτοπορίας του τέλους του 20ού αιώνα. Κάτοικος Ολλανδίας από το 1974, δίδασκε πιάνο και σύνθεση στις Μουσικές Ακαδημίες του Άμστερνταμ και του Τίλμπουργκ (θαν. 19.11.2018)

- Το 1994 φεύγει από τη ζωή, στην Αθήνα, ο Μάνος Χατζιδάκις (γεν. Ξάνθη, 23.10.1925)
- Το 2003 φεύγει από τη ζωή ο ταλαντούχος Ρώσος μαέστρος Γεβγένι Κολόμποφ, στη Μόσχα, από ανακοπή (γεν. Αγ. Πετρούπολη 19.01.1946)

16 Ιουνίου

- Το 1710 ο Χέντελ ξεκινάει να εργάζεται στην Αυλή του Ανόβερου. Διορίζεται ως Καπελέμαϊστερ στον Γκέοργκ Λούντβιχ, εκλέκτορα του Ανόβερου, τον μελλοντικό βασιλιά Γεώργιο Α'.
- Το 1813 γεννιέται στο Κίελο ο Γερμανός μουσικολόγος και βιογράφος του Μότσαρτ, Όττο Γιάν (θαν. Γερμανία, 09.09.1869).
- Το 1823 εκδίδονται οι Παραλλαγές Diabelli, γραμμένες από 51 συνθέτες πάνω σε θέματα που ορίστηκαν από τον εκδότη Diabelli. Στην έκδοση συμπεριλαμβάνεται το έργο 120 του Μπετόβεν, αλλά και των Czerny, Hummel, Schubert, Moscheles και άλλων, καθώς του 11χρονου, τότε, Franz Liszt!
- Το 1891 ο Τσέχος συνθέτης Αντονίν Ντβόρζακ λαμβάνει τιμητικό τίτλο

σπουδών από το Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ.

17 Ιουνίου

- Το 1818 γεννιέται στο Παρίσι ο Γάλλος συνθέτης, μαέστρος και οργανίστας Σαρλ Γκουνό (θαν. Παρίσι, 18.10.1893)
- Το 1822 γίνεται η πρεμιέρα της μονόπρακτης φάρσας του Ντονιτσέτι *La lettera Anonima* (Το Ανώνυμο Γράμμα) στην Νάπολη.
- Το 1882 γεννιέται ο Ρώσος συνθέτης Ίγκορ Στραβίνσκι στην Αγία Πετρούπολη (θαν. Νέα Υόρκη, 06.04.1971).
- Το 1891 γεννιέται ο Ρώσος πιανίστας Pierre Luboshutz, που με την σύζυγο του πιανίστρια Genia Nemenoff αποτέλεσαν πιανιστικό ντούο με ενεργό συναυλιακή δράση στις ΗΠΑ για περισσότερο από 30 χρόνια (θαν. Νέα Υόρκη, 17.04.1971).
- Το 1914 απονέμεται στον Φινλανδό συνθέτη Γιάν Σιμπέλιους τιμητικός τίτλος από το Πανεπιστήμιο Yale.
- Το 1959 γίνεται η πρεμιέρα του έργου *A Hand of Bridge* του Samuel Barber στο Φεστιβάλ Δύο Κόσμων στο Σπολέτο της Ιταλίας.

18 Ιουνίου

- Το 1757 γεννιέται ο Αυστριακός κατασκευαστής πιάνων Ιγκνάς Πλεγιέλ κοντά στη Βιέννη. (θαν. Παρίσι 14.11.1831)

- Το 1927 γεννιέται ο Γερμανός μαέστρος Κουρτ Μαζούρ στο Μπρεζγκ της Πολωνίας (θαν. ΗΠΑ 19.12.2015)
- Το 2003 η πρώτη παρουσίαση ενός κομματιού του Γάλλου συνθέτη Κλωντ Ντεμπυσί που ανακαλύφθηκε μόλις τον Νοέμβριο του 2001! Το κομμάτι λέγεται Les soirs illuminés par l'ardeur du charbon - Βραδιές φωτισμένες από τη ζέστη του άνθρακα, και ο Ντεμπυσί, πάσχων από καρκίνο τότε, το έδωσε ως αμοιβή ή δώρο στον προμηθευτή του Δυσεύρετου) κάρβουνου, καθώς χάρη σε εκείνον παρέμεινε ζεστό το σπίτι του τον άγριο χειμώνα του 1916-1917 και εν μέσω του 1ου Παγκοσμίου Πολέμου. Το έργο ερμηνεύτηκε από τον Γάλλο πιανίστα Ζαν-Πιερ Αρμενζό στην εκκλησία Blidoe, κοντά στο Βαλτικό αρχιπέλαγο του Roslagen ως μέρος προγράμματος του Γαλλο-σουηδικού μουσικού φεστιβάλ που οργανώνει ο συνθέτης Νταβίντ Λαμπέλ.

19 Ιουνίου

- Το 1717 γεννιέται στην Τσεχία ο συνθέτης και βιολιστής Γιόχαν Στάμιτς (θαν. Μάνχαϊμ, 27.03.1757)
- Το 1854 γεννιέται στη Λούκα ο Ιταλός συνθέτης Αλφρέντο Καταλάνι (θαν. Μιλάνο 07.08.1893)
- Το 1904 γεννιέται ο Σοβιετικός - Λιθουανός συνθέτης, πιανίστας, μαέστρος και παιδαγωγός Μπάλις

Ντβαριόνας στην Λιεπάχα της Λετονίας (θαν. Βίλνιους, 23.08.1972)

- Το 1951 φεύγει από τη ζωή ο ποιητής μας Άγγελος Σικελιανός, στην Αθήνα (γεν. Λευκάδα 15.03.1884)

20 Ιουνίου

- Το 1819 γεννιέται ο Γερμανός συνθέτης και βιολοντσελίστας Ζακ Όφενμπαχ στην Κολωνία (θαν. Παρίσι, 05.10.1880)
- Το 1922 φεύγει από τη ζωή ο Ιταλός συνθέτης, βιολονίστας, μαντολινίστας και μαέστρος Βιτόριο Μόντι, γνωστός για τα Csárdás που συνέθεσε για βιολί και ορχήστρα (γεν. Νάπολη, 06.01.1868).
- Το 1948 ο Έντουαρτ Βάλερσταϊν πραγματοποιεί την πρώτη δημόσια επίδειξη των επαναστατικών δίσκων βινυλίου LP (Long Playing) 33 στροφών για την Columbia Records στο ξενοδοχείο Waldorf-Astoria στη Νέα Υόρκη.
- Το 1980 φεύγει από τη ζωή ο Σουηδός συνθέτης και βιολονίστας Γκούσταφ Άλλαν Πέτερσον, στην Στοκχόλμη (γεν. Σουηδία 19.09.1911).

21 Ιουνίου

- Παγκόσμια Ημέρα της Μουσικής!
- Το 1732 γεννιέται ο Γερμανός συνθέτης και 9ος γιος του Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ, Γιόχαν Κριστόφ Φρίντριχ, στην Λειψία (θαν. 26.01.1795)

- Το 1905 γεννιέται ο Γάλλος φιλόσοφος, λογοτέχνης, κριτικός και πολιτικός ακτιβιστής Ζαν-Πολ Σαρτρ στο Παρίσι (θαν. Παρίσι 15.04.1980)
- Γενέθλια έχουν σήμερα η ηθοποιός Μάρω Κοντού (γεν. 1934), ο Άγγλος συγγραφέας Ίαν ΜακΓιούαν (γεν. 1948), ο τραγουδιστής Βασίλης Παπακωνσταντίνου (γεν. 1950) και ο σκηνοθέτης-χορογράφος Δημήτρης Παπαϊωάννου (1964).
- Το 2022 θα φύγει από τη ζωή η Μαίρη Κεράνη Σοφιανού, Πρόεδρος του Π.Κ.Π. «Ο ΦΙΛΩΝ» για 35 συνεχόμενα έτη.

22 Ιουνίου

- Το 1830 γεννιέται ο Πολωνός πιανίστας και συνθέτης Θιοντορ Λεσχετίσκι στο Lancut (θαν. Δρέσδη 14.11.1915).
- Το 1911 η πρεμιέρα του εμβατηρίου Coronation March του Έντουαρντ Έλγκαρ στην στέψη του Βασιλιά Γεωργίου του 5ου στο Λονδίνο.
- Το 1974 φεύγει από τη ζωή ο Γάλλος συνθέτης Νταριούς Μιγιό στη Γενεύη (γεν. Μασσαλία 04.09.1892).

23 Ιουνίου

- Το 1824 γεννιέται ο Γερμανός πιανίστας, συνθέτης, μαέστρος και δάσκαλος Καρλ Ράινεκε στην Αλτόνα (θαν. Λειψία 10.03.1910)

- Το 1956 φεύγει από τη ζωή ο Ρώσος συνθέτης, μαέστρος και μουσικοπαιδαγωγός Ράινχολτ Γκλιέρ στη Μόσχα (γεν. Κίεβο 30.12.1874)
- Το 1959 φεύγει από τη ζωή ο Γάλλος συγγραφέας, τζαζίστας, τραγουδοποιός, ηθοποιός, (και αρκετά ακόμη!) Μπορίς Βιάν στο Παρίσι (γεν. Βιλ-ντ-Αβραί, 10.03.1920)
- Τα 56α γενέθλια του έχει ο γάλλος μουσικός και συνθέτης Γιαν Τιρσέν, γνωστός για το soundtrack της ταινίας Αμελί (γεν. Βρέστη, 1970)
- Το 2005 έφυγε από τη ζωή ο ποιητής Μανώλης Αναγνωστάκης στην Αθήνα (γεν. Θεσσαλονίκη, 10.03.1925)

24 Ιουνίου

- Το 1798 δολοφονείται στο Βελιγράδι ο Έλληνας συγγραφέας, πολιτικός, στοχαστής και επαναστάτης Ρήγας Βελεστινλής - Φεραίος (γεν. Βελεστίνο, 1757)
- Το 1824 ο Φραντς Λιστ διευθύνει στη Βαϊμάρη και παρουσιάζει για πρώτη φορά στο κοινό, την όπερα Alfonso and Estrella D 732 που συνέθεσε ο Φραντς Σούμπερτ το 1822.
- Το 1879 γεννιέται η Ρωσίδα χορεύτρια μπαλέτου Αγριππίνα Βαγκάνοβα, στην Αγία Πετρούπολη (θαν. Αγία Πετρούπολη, 05.11.1951)
- Το 1906 γεννιέται στο Παρίσι ο Γάλλος τσελίστας Πιερ Φουρνιέ (θαν. Γενεύη, 08.01.1986)

- Το 1935, στο Μεδεγίν της Κολομβίας ο αργεντίνος τραγουδιστής και συνθέτης του τάγκο Κάρλος Γαρδέλ και η μπάντα του βρίσκουν τραγικό θάνατο καθώς πέφτει το αεροπλάνο που επιβαίνουν (γεν. Τουλούζη, 11.12.1890)

25 Ιουνίου

- Το 1767 φεύγει από τη ζωή στο Αμβούργο ο Γερμανός συνθέτης Γκέοργκ Φίλιπ Τέλεμαν (γεν. Μαγδεμβούργο, 24.03.1681).
- Το 1840 στους εορτασμούς της 400ης επετείου της λειτουργίας του τυπογραφείου του Γουτεμβέργιου, ο Μέντελσον παρουσιάζει τη Συμφωνία αρ. 2, Lobengesang στην εκκλησία Thomaskirche στη Λειψία.
- Το 1886 ο διευθυντής της Όπερας του Ρίο ντε Τζανέιρο παραιτείται. Ο 19χρονος τσελίστας Αρτούρο Τοσκανίνι τον αναπληρώνει τελευταία στιγμή και διευθύνει από μνήμης με μεγάλη επιτυχία! Η καριέρα του ως ενός από τους σπουδαιότερους μαέστρους μόλις ξεκινά!
- Το 1897 γεννιέται ο Γερμανός πιανίστας και συνθέτης Χανς Μπάρτ στη Λειψία. Είναι ο εφευρέτης του πιάνου με τρία πληκτρολόγια και πλήκτρα με υποδιαίρεσεις 1/4 του τόνου, το 1929, με την βοήθεια και την ενθάρρυνση επί σειράς ετών του Φερούτσιο Μπουζόνι - που έφυγε όμως από τη ζωή προτού το δει να

ολοκληρώνεται (θαν. Φλόριντα 09.12.1956)

- Το 1910 κάνει πρεμιέρα το Πουλί της Φωτιάς του Στραβίνσκι, από το Ballet Russe του Ντιαγκίλεφ στο Παρίσι.

26 Ιουνίου

- Το 1788 ο Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ ολοκληρώνει την Συμφωνία αρ. 39, K.543 στη Βιέννη.
- Το 1900 γεννιέται στη Ρωσία η μέτζο σοπράνο Τζένι Τουρέλ (Νταβίντοβιτς) (θαν. Νέα Υόρκη, 23.11.1973)
- Το 1902 γεννιέται στο Ρότερνταμ η ολλανδικής καταγωγής Αμερικανίδα μαέστρος και πιανίστα Αντονία Μπρίκο (θαν. Ντένβερ, 03.08.1989)
- Το 1912 η πρεμιέρα της Ένατης Συμφωνίας του Μάλερ, μετά τον θάνατο του συνθέτη, δυστυχώς, από τον Μπρούνο Βάλτερ στη Βιέννη.
- Το 1950 φεύγει από τη ζωή η Ουκρανή σοπράνο Αντονίνα Νεζντάνοβα, στη Μόσχα (γεν. Οδησσός, 1873)

27 Ιουνίου

- Το 1819 γεννιέται ο Γερμανός δασκάλου πιάνου και συνθέτης σπουδών Καρλ Άλμπερτ Λέσχορν στο Βερολίνο (θαν. 04.06.1905, λίγο πριν την ημέρα των γενεθλίων του)
- Το 1859 γεννιέται στο Κεντάκι η Αμερικανίδα συνθέτρια, οργανίστρια και πιανίστρια και μουσικολόγος Μίλντρεντ Τζέιν Χιλ. Έχει μείνει γνωστή ως η συνθέτρια του

τραγουδιού Good Morning to All που αργότερα χρησιμοποιήθηκε ως μελωδία για το Happy Birthday to You, σε στίχους της μικρότερης αδερφής της Πάτι Σμιθ (θαν. 05.06.1916 - επίσης λίγο πριν την ημέρα των γενεθλίων της!)

- Το 1861 γεννιέται στο Γκέρσνεϊ η Αγγλίδα πιανίστρια Φάννι Ντέιβις (θαν. Λονδίνο, 01.09.1934)

28 Ιουνίου

- Το 1491 γεννιέται ο Άγγλος μονάρχης, και επίσης συλλέκτης μουσικών οργάνων και ολίγον τι συνθέτης, Ερρίκος ο Η' - έμεινε όμως τελικά γνωστός για την αδυναμία του στο ωραίο φύλο, καθώς κατάφερε να παντρευτεί έξι φορές, σε μια εποχή που δεν υπήρχε το διαζύγιο (θαν. 28.01.1547)
- Το 1712 γεννιέται στη Γενεύη ο φιλόσοφος του Διαφωτισμού, συγγραφέας και συνθέτης Ζαν Ζακ Ρουσσώ (θαν. Ερμεμονβίλ, 02.07.1778)
- Το 1831 γεννιέται ο Ούγγρος δεξιοτέχνης του βιολιού, συνθέτης και μαέστρος και παιδαγωγός Γιόζεφ Γιόακιμ στο Κίτζε της Αυστρίας (θαν. Βερολίνο, 15.08.1907)
- Το 1841 η πρεμιέρα του μπαλέτου Ζιζέλ (πρωτότυπος τίτλος Giselle ή Les Wilis) του Αντόλφ Αντάμ στο Παρίσι.
- Το 1867 γεννιέται ο Ιταλός συγγραφέας Λουίτζι Πιραντέλο (θαν. Ρώμη, 10.12.1936)

- Το 1902 γεννιέται του Αμερικάνος συνθέτης και τραγουδοποιός Ρίτσαρντ Ρότζερς στην Νέα Υόρκη. Συνέθεσε μουσική για 43 μιούζικαλ του Μπρόντγουεϊ και για περισσότερα από 900 τραγούδια. Σε συνεργασία με τους στιχουργούς Λόρεντς Χαρτ και Όσκαρ Χάμερσταϊν έγραψαν ιστορικά τραγούδια όπως για τη Μελωδία της Ευτυχίας, Ο Βασιλιάς και εγώ, και άλλα μιούζικαλ, ταινίες και τηλεοπτικές σειρές, και βραβεύτηκε αμέτρητες φορές με Όσκαρ, Γκράμμι, Τονι, Πούλιτζερ και Έμμι. (θαν. Νέα Υόρκη, 30.12.1979).
- Τα 76α του γενέθλια γιορτάζει ο Άγγλος πιανίστας Φίλιπ Φόουκ (Philip Fowke)! Γεννήθηκε το 1950.
- Το 1966 παρουσιάζεται για 1η φορά στο κοινό το έργο Ακράτα του Ιάnnη Ξενάκη, στην Οξφόρδη της Αγγλίας.

29 Ιουνίου

- Το 1824 ο 13χρονος Φραντς Λιστ κάνει μια συναυλία προς επίδειξη του νέου πιανοφόρτε που εφηύρε ο Σεμπαστιάν Εράρ, στην οδό Ντρουρί Λέιν στο Λονδίνο.
- Το 1888 η πρεμιέρα του έργου Die Feen /Οι Νεράιδες του Ρίχαρντ Βάγκνερ, στο Θέατρο Χόφθεαρ, στο Μόναχο.
- Το 1911 γεννιέται ο Αμερικάνος συνθέτης και μαέστρος Μπέρναρντ Χέρμαν στη Νέα Υόρκη, βραβευμένος με Όσκαρ και γνωστότερος για τη

μουσική που συνέθεσε για ταινίες του Χίτσκοκ, αλλά και άλλες πολλές, όπως Πολίτης Κέιν, Ο Ταξιτζής, κλπ. (θαν. Λος Άντζελες, 24.12.1975)

- Το 1934 αρχίζει να εκπέμπει πειραματικά στην Νέα Υόρκη ο πρώτος ραδιοφωνικός σταθμός κλασικής μουσικής W2XR. Αφού απέκτησε την εμπορική άδεια μετονομάστηκε σε WQXR.
- Το 1941 φεύγει από τη ζωή ο Πολωνός πιανίστας, συνθέτης και μετέπειτα πολιτικός και Πρωθυπουργός της Πολωνίας, που επίσης υπέγραψε τη Συνθήκη των Βερσαλλιών, για τον τερματισμό του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, Ιγκνάτσι Γιαν Παντερέφσκι, στην Νέα Υόρκη. Τάφηκε αρχικώς στο Εθνικό Κοιμητήριο του Άρλινγκτον στη Βιρτζίνια, αλλά στις 30.06.1992, μία ημέρα και 51 έτη μετά τον θάνατο

του, ξανατάφη με τιμές στη Βαρσοβία (γεν. Ουκρανία, 18.11.1860)

- Τα γενέθλια της έχει η Γερμανίδα βιολονίστρια Άνε-Σοφί Μούτερ - γεννήθηκε το 1963, γίνεται δηλαδή 63 ετών!

30 Ιουνίου

- Το 1722 γεννιέται ο Τσέχος συνθέτης Γκέοργκ Άντον Μπέντα, στο Staré Benátky (θαν. Γερμανία 06.11.1795).
- Το 1987 φεύγει από τη ζωή στη Βαρκελώνη ο Ισπανός συνθέτης Φεντερίκο Μομπού (γεν. Βαρκελώνη, 16.04.1893).
- Το 1930 γεννιέται ο Αμερικανός πιανίστας και συνθέτης της τζαζ Άντριου Χιλ, στο Σικάγο (θαν. Τζέρσεϊ, 20.04.2007).



Ημέρες Θάλασσας 2026 στον Πειραιά, 29 Μαΐου - 14 Ιουνίου

Οι "Ημέρες Θάλασσας 2026", η μεγάλη γιορτή-θεσμός του Δήμου Πειραιά, επιστρέφουν για 12η συνεχόμενη χρονιά — από τις 29 Μαΐου έως και τις 14 Ιουνίου, με περισσότερες από 120 δωρεάν εκδηλώσεις σε κάθε γωνιά της πόλης, από το Μικρολίμανο και την Πειραιϊκή έως το κέντρο και τις γειτονιές. Το πρόγραμμα ανοίγει την Παρασκευή 29 Μαΐου στο Πασαλιμάνι με τη συναυλία της Ελένης Τσαλιγοπούλου και τον ιστιοπλοϊκό αγώνα Posidonia Cup 2026, και ολοκληρώνεται την Κυριακή 14 Ιουνίου στη

Μαρίνα Ζέας με τους "Χορούς της Θάλασσας", μια μεγάλη γιορτή χορού, μουσικής και παράδοσης με τη συμμετοχή πλήθους πολιτιστικών συλλόγων.

Ξεχωρίζουν η νησιώτικη βραδιά με τη Στέλλα Κονιτοπούλου, οι υπαίθριες προβολές "Σινεμά στην Θάλασσα" στον Όρμο Αφροδίτης, οι παραστάσεις Καραγκιόζη στις πλατείες των γειτονιών, η φιλοξενία της ιστορικής τριήρους "Ολυμπιάς" στην Πλατεία Αλεξάνδρας (10–14/06), καθώς και ξεναγήσεις στο Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδος, στη Σχολή Ναυτικών

Δοκίμων, στον Αρχαιολογικό Χώρο Ηετιώνειας Πύλης, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά και στο Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη.

Παράλληλα, οι επισκέπτες ζουν τη θάλασσα από κοντά μέσα από αγώνες κωπηλασίας και ιστιοπλοΐας, μαθήματα SUP, κατάδυσης και ερασιτεχνικής αλιείας, βιωματικές δράσεις για παιδιά και νέους, ξεναγήσεις εν πλω στις ακτές του Πειραιά και περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες όπως το

"Clean Up the Med" και ο παράκτιος καθαρισμός. Δεκάδες εκθέσεις ζωγραφικής, γλυπτικής και φωτογραφίας σε γκαλερί, μουσεία και στη Δημοτική Πινακοθήκη συμπληρώνουν ένα πλούσιο μωσαϊκό πολιτισμού, αθλητισμού και καινοτομίας με επίκεντρο τη θάλασσα του Πειραιά. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την επίσημη ιστοσελίδα [εδώ](#)

20+ events

Θέατρο, performance, χορός,
μουσική, χορωδία, κουκλοθέατρο

ΣΚΗΝΗ BRECHT >>>>>>

Γ' Σεπτεμβρίου 38, Αθήνα

**8-24
ΙΟΥΝΙΟΥ**



Φεστιβάλ Θεάτρου 2510, από τις 08 έως τις 23 Ιουνίου

Το 7ο Φεστιβάλ 2510 παρουσιάζεται στη Σκηνή Brecht-2510, προσφέροντας ένα πολυσυλλεκτικό πρόγραμμα θεάτρου, χορού, κουκλοθεάτρου, θεάτρου σκιών, εικαστικών και μουσικών performances. Το φεστιβάλ λειτουργεί ως ανοιχτή πλατφόρμα διαλόγου

και πειραματισμού μεταξύ δημιουργών και κοινού.

Περιλαμβάνει διαγωνιστικό μέρος με βραβεία, όπως το Α' Βραβείο Κοινού με χρηματικό έπαθλο 300€, ενώ τα Β' και Γ' Βραβεία εξασφαλίζουν παραστάσεις στον

χώρο 2510 την επόμενη σεζόν. Η κριτική επιτροπή απονέμει τιμητικές διακρίσεις σε σκηνοθεσία, ανδρικό και γυναικείο ρόλο και

σκηνογραφία.. Το πρόγραμμα μπορείτε να το βρείτε [εδώ](#)

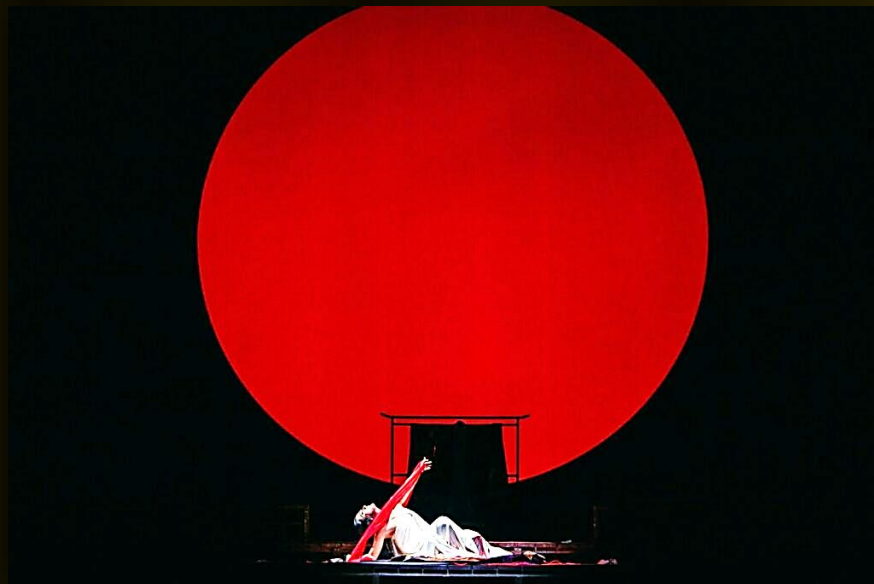


Εθνική Λυρική Σκηνή: Το πρόγραμμα για την καλλιτεχνική περίοδο 2026-27

Σημαντικές πρεμιέρες, νέες φιλόδοξες παραγωγές όπερας και χορού, καταξιωμένους καλλιτέχνες, διεθνείς συνεργασίες, μεικτά θεάματα, μουσικές παραστάσεις, κλασικό μπαλέτο, αναβιώσεις επιτυχημένων παραγωγών και μία όπερα για παιδιά και νέους φέρνει στην Αίθουσα

Σταύρος Νιάρχος το νέο πρόγραμμα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής για την καλλιτεχνική περίοδο 2026-27, με την υπογραφή του καλλιτεχνικού διευθυντή της, Γιώργου Κουμεντάκη. «Η νέα καλλιτεχνική περίοδος 2026-27 φέρνει στην Εθνική Λυρική Σκηνή μια νέα κατεύθυνση στο ρεπερτόριό της, με σημαντικές πρεμιέρες και

μεγάλες επιστροφές», αναφέρει, σε σημείωμά του, ο Γιώργος Κουμεντάκης. Όπως επισημαίνει, για πρώτη φορά θα παρουσιαστούν στην ΕΛΣ «δύο έργα που έχουν καθορίσει την εξέλιξη της μουσικής, ο "Ορφέας" του Μοντεβέρντι και η "Missa solemnis" του Μπετόβεν», ενώ στο



ρεπερτόριο επιστρέφουν δύο σπάνια αριστουργήματα, η «Ασώτου ανάβασις» του Στραβίνσκι και η «Ντάμα πίκια» του Τσαϊκόφσκι.

Παράλληλα, υπογραμμίζει πως η διεθνής παρουσία της ΕΛΣ αναπτύσσεται με «γρήγορους ρυθμούς και εντυπωσιακά αποτελέσματα». «Φέτος η ΕΛΣ εμφανίζεται για πρώτη φορά στο Κάρνεγκι Χολ της Νέας Υόρκης, με ένα αμιγώς ελληνικό πρόγραμμα αφιερωμένο στον Νίκο Καζαντζάκη, ενώ την ίδια στιγμή συνυπογράφει μαζί με το

βρετανικό Φεστιβάλ του Γκλάιντμπορν και τη Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης τη νέα σκηνοθεσία του κορυφαίου εικαστικού Ουίλλιαμ Κέντριντζ πάνω στον "Ορφέα" του Μοντεβέρντι», δηλώνει. Ιδιαίτερη έμφαση δίνει και στις αναβιώσεις σημαντικών παραγωγών, όπως ο «Οθέλλος» του Βέρντι σε σκηνοθεσία Ρόμπερτ Ουίλσον, αλλά και στις νέες παραγωγές του μπαλέτου και στα μουσικά αφιερώματα της νέας σεζόν. Κλείνοντας, ο Γιώργος Κουμεντάκης ευχαριστεί την υπουργό Πολιτισμού, Λίνα Μενδώνη, που «προσφέρει στην ΕΛΣ όλα εκείνα τα εργαλεία και τις δυνατότητες για την εξέλιξη

του μοναδικού ελληνικού λυρικού θεάτρου σε έναν πολυεπίπεδο και διεθνή οργανισμό παραγωγής πολιτισμού», καθώς και τους καλλιτέχνες, τους συνεργάτες και τους χορηγούς της ΕΛΣ, τονίζοντας πως η στήριξή τους επιτρέπει στον οργανισμό «να μπορεί να υλοποιήσει κάθε καλλιτεχνικό όραμα που αξίζει να παρασταθεί».

Η υπουργός Πολιτισμού, Λίνα Μενδώνη, αναφέρει, μεταξύ άλλων, για το νέο πρόγραμμα της ΕΛΣ: «Το πρόγραμμα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, για την

καλλιτεχνική περίοδο 2026-27, κινείται στοχαστικά, στη δημιουργική και ευφάνταστη γραμμή που έχει χαράξει τα τελευταία χρόνια, επιτυγχάνοντας όχι μόνο τη θερμότερη επιβράβευση του κοινού, το οποίο την κατατάσσει στις μεγάλες διεθνείς μουσικές σκηνές, αλλά και την προσέλκυση των νέων που διψούν για ποιότητα. Η μακρά, πλέον, παράδοση που έχει δημιουργήσει στην παρουσίαση έργων εμβληματικών, οιστρηλατεί το σύγχρονο στίγμα της, τηρώντας απαρέγκλιτα τα κορυφαία καλλιτεχνικά κριτήρια. Για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της έχει καθοριστική συμβολή το ανθρώπινο δυναμικό της, το οποίο εργάζεται με

απόλυτη αφοσίωση, όπως και οι καθοριστικές συνέργειες με κορυφαίους καλλιτέχνες και δημιουργούς που ερμηνεύουν μεγάλα έργα στον γαλαξία του Μουσικού Θεάτρου. Το πρόγραμμα που θα παρουσιάσει η ΕΛΣ, και αυτήν τη σεζόν, στο ελληνικό και στο διεθνές κοινό, είναι εξαιρετικά πυκνό και σύνθετο, συγκροτούμενο από νέες εμβληματικές παραγωγές, μυθικές αναβιώσεις, υψηλού επιπέδου διεθνείς συνεργασίες και μεικτά θεάματα, με τη συμμετοχή καταξιωμένων, σε παγκόσμια κλίμακα, δημιουργών και ερμηνευτών».. Το αναλυτικό πρόγραμμα της περιόδου μπορείτε να το βρείτε [εδώ](#).



Ενα νέο κεφάλαιο για την καλλιτεχνική εκπαίδευση στην Ελλάδα ανοίγει με την έναρξη των εργασιών της Διοικούσας Επιτροπής της Ανώτατης Σχολής Παραστατικών Τεχνών (Α.Σ.Π.Τ.), η οποία συνεδρίασε για πρώτη φορά σήμερα, Τρίτη 3 Ιουνίου 2026 στο υπουργείο Παιδείας,

Ανώτατη Σχολή

Παραστατικών Τεχνών: Ποια είναι η νέα πανεπιστημιακή στέγη των καλλιτεχνών

Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, παρουσία της υπουργού Σοφίας Ζαχαράκη και του υφυπουργού, καθηγητή Νίκου Παπαϊωάννου. Η συνάντηση σηματοδοτεί την επίσημη ενεργοποίηση της Διοικούσας Επιτροπής και την έναρξη της μεταβατικής περιόδου λειτουργίας του νέου ιδρύματος, που φιλοδοξεί να καλύψει ένα διαχρονικό κενό στην ανώτατη καλλιτεχνική

εκπαίδευση της χώρας και να αποτελέσει την πανεπιστημιακή στέγη των παραστατικών τεχνών.

Η ίδρυση της Α.Σ.Π.Τ., η οποία αποτέλεσε αίτημα δεκαετιών για τον καλλιτεχνικό κόσμο, περνά πλέον από το στάδιο της νομοθέτησης στο στάδιο της υλοποίησης. Όπως επισημαίνεται από το Υπουργείο Παιδείας, η Διοικούσα Επιτροπή αναλαμβάνει το κρίσιμο έργο του σχεδιασμού και της οργάνωσης όλων των απαραίτητων διοικητικών, ακαδημαϊκών και οργανωτικών διαδικασιών που θα επιτρέψουν την πλήρη λειτουργία της Σχολής. Στο επίκεντρο της πρώτης συνάντησης βρέθηκε ο προγραμματισμός των άμεσων ενεργειών που απαιτούνται για τη μεταβατική λειτουργία του νέου ιδρύματος. Συγκεκριμένα, συζητήθηκαν η συγκρότηση των ακαδημαϊκών οργάνων και του Καλλιτεχνικού Συμβουλίου, η προετοιμασία της Κοινής Υπουργικής Απόφασης για την προσωρινή οργάνωση της Σχολής, η επεξεργασία των προγραμμάτων σπουδών, η προώθηση των προγραμματικών συμβάσεων με τους πέντε φορείς που θα συγκροτήσουν τον νέο οργανισμό, καθώς και ζητήματα διοικητικής υποστήριξης, στελέχωσης και αποσπάσεων προσωπικού.

Η υπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού Σοφία Ζαχαράκη χαρακτήρισε

την ίδρυση της Α.Σ.Π.Τ. ως μια σημαντική τομή για τον χώρο των παραστατικών τεχνών, τονίζοντας ότι πρόκειται για μια θεσμική εκκρεμότητα που πλέον βρίσκει τη λύση της. Όπως δήλωσε: «Η ίδρυση της Α.Σ.Π.Τ. κλείνει μια εκκρεμότητα δεκαετιών και δίνει στις παραστατικές τέχνες τη θεσμική θέση που τους αξίζει. Η Ελλάδα είχε πάντα μεγάλους δημιουργούς, σημαντικούς φορείς και ισχυρή καλλιτεχνική παράδοση. Από σήμερα αποκτά ένα δημόσιο πανεπιστήμιο που θα αποτελέσει την ακαδημαϊκή στέγη για τις επόμενες γενιές καλλιτεχνών. Η Διοικούσα Επιτροπή, που αναλαμβάνει καθήκοντα, απαρτίζεται από πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, με διαδρομή, γνώση και ισχυρό συμβολισμό για τον χώρο των παραστατικών τεχνών. Η σύνθεσή της εκφράζει ακριβώς τη φιλοσοφία της νέας Σχολής: ακαδημαϊκό κύρος, σεβασμό στην ιστορία και μακρά παράδοση των φορέων, σύνδεση με τη ζώσα καλλιτεχνική πράξη και πίστη στη δύναμη της δημιουργίας. Η λειτουργία της Ανώτατης Σχολής Παραστατικών Τεχνών είναι ένα στοίχημα που θα κερδίσουμε. Για τα παιδιά που θέλουν να σπουδάσουν, να δημιουργήσουν και να μείνουν στη χώρα τους με προοπτική. Για τους νέους καλλιτέχνες που χρειάζονται καθαρές εκπαιδευτικές διαδρομές και ανοιχτούς ορίζοντες. Για έναν χώρο με πνοή, όραμα, ιδέες και τεράστια δύναμη, που τιμά την Ελλάδα και μας κάνει υπερήφανους».



Η καθημερινή επαφή με την τέχνη επιβραδύνει τη γήρανση

Σύμφωνα πάντως με νέα μελέτη του University College London (UCL), η τακτική συμμετοχή σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες μπορεί να βοηθά στην επιβράδυνση του ρυθμού της βιολογικής γήρανσης. Η μελέτη, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό *Innovation in Aging* (πηγή στα Αγγλικά), ανέλυσε απαντήσεις σε ερωτηματολόγια και δεδομένα εξετάσεων αίματος από 3.556 ενήλικες στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Οι ερευνητές συνέκριναν τη συμμετοχή των συμμετεχόντων σε καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες με χημικές μεταβολές στο DNA που συνδέονται με τη βιολογική γήρανση. Η ερευνητική ομάδα

διαπίστωσε ότι όσοι συμμετείχαν πιο συχνά σε καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες – και μάλιστα σε μεγαλύτερη ποικιλία – εμφάνιζαν πιο αργό ρυθμό γήρανσης και νεότερη βιολογική ηλικία. Τα άτομα που έπαιρναν μέρος σε κάποια καλλιτεχνική δραστηριότητα τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα έδειχναν να γερνούν περίπου 4% πιο αργά σε σχέση με όσους συμμετείχαν σπάνια.

Αξιοσημείωτο είναι ότι οι ερευνητές ανέφεραν πως η διαφορά αυτή ήταν παρόμοια με εκείνη που παρατηρείται ανάμεσα σε όσους γυμνάζονται κάθε εβδομάδα και σε όσους δεν γυμνάζονται. Η επικεφαλής συγγραφέας Feifei Bu δήλωσε: «Η μελέτη μας παρέχει τις πρώτες ενδείξεις

ότι η ενασχόληση με τις τέχνες και τον πολιτισμό συνδέεται με πιο αργό ρυθμό βιολογικής γήρανσης. Αυτό έρχεται να προστεθεί σε ένα αυξανόμενο σύνολο στοιχείων για τον αντίκτυπο των τεχνών στην υγεία, καθώς έχει αποδειχθεί ότι οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες μειώνουν το στρες, περιορίζουν τη φλεγμονή και βελτιώνουν τον καρδιαγγειακό κίνδυνο, όπως ακριβώς είναι γνωστό ότι κάνει και η άσκηση».

Τα αποτελέσματα ήταν πιο έντονα στους ενήλικες ηλικίας 40 ετών και άνω και παρέμειναν ισχυρά ακόμη και αφού λήφθηκαν υπόψη παράγοντες όπως ο δείκτης μάζας σώματος, το κάπνισμα, το μορφωτικό επίπεδο και το εισόδημα. Η

επικεφαλής συγγραφέας Daisy Fancourt ανέφερε: «Τα ευρήματα αυτά δείχνουν τον αντίκτυπο των τεχνών στην υγεία σε βιολογικό επίπεδο. Παρέχουν τεκμήρια ώστε η συμμετοχή σε καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες να αναγνωριστεί ως συμπεριφορά που προάγει την υγεία, με τρόπο παρόμοιο με τη σωματική άσκηση». Πρόσθεσε ακόμη: «Η μελέτη μας υποδηλώνει επίσης ότι μπορεί να είναι ωφέλιμο να συμμετέχει κανείς σε ποικιλία καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων. Ενδεχομένως επειδή καθεμία δραστηριότητα περιλαμβάνει διαφορετικά «συστατικά» που ωφελούν την υγεία, όπως σωματική, γνωστική, συναισθηματική ή κοινωνική διέγερση».



Υπουργείο Πολιτισμού: Αυτές

**είναι οι περιοχές όπου θα
ανοίξουν μεγάλα μουσεία μέσα
στο 2026**

Νέα μουσεία, όπως εκείνα του Μυστρά, το Μουσείο Εναλίων Αρχαιοτήτων στον Πειραιά, το Αρχαιολογικό Μουσείο Άργους και τα τρία νέα μουσεία στο πρώην βασιλικό κτήμα Τατοΐου, αναμένεται να προστεθούν έως το 2026 στα 29 νέα ή πλήρως ανακαινισμένα

μουσεία και πολιτιστικούς χώρους που έχουν ήδη παραδοθεί από το υπουργείο Πολιτισμού. Την ανακοίνωση έκανε η υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη, με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα Μουσείων, επισημαίνοντας τις σημαντικές επενδύσεις

που έχουν πραγματοποιηθεί στον μουσειακό τομέα τα τελευταία χρόνια.

«Το Υπουργείο Πολιτισμού, τα τελευταία χρόνια, επενδύει στρατηγικά στη δημιουργία, αναβάθμιση και επανένταξη των μουσείων στον σύγχρονο πολιτιστικό, κοινωνικό και αναπτυξιακό χάρτη της χώρας. Μέχρι

σήμερα, παραδώσαμε 29 νέα ή πλήρως ανακαινισμένα μουσεία και πολιτιστικούς χώρους, σε όλη την Ελλάδα. Το πλέον πρόσφατο, "το Μουσείο

Θεσσαλονικέων

Μητρόπολις", με τα σπουδαία ευρήματα των ανασκαφών από την κατασκευή του Μετρό Θεσσαλονίκης, συνδέει και παρουσιάζει, στη διαχρονία, την καθημερινότητα της Θεσσαλονίκης με τη μακρά ιστορία της», ανέφερε η υπουργός. Η κ. Μενδώνη τόνισε ότι το επόμενο διάστημα θα ολοκληρωθούν σημαντικά έργα, όπως το ανακτορικό συγκρότημα του Μυστρά, το οποίο θα παραδοθεί στις 21 Μαΐου, καθώς και το Μουσείο Εναλίων Αρχαιοτήτων, το Αρχαιολογικό Μουσείο Άργους και τα τρία νέα μουσεία στο Τατόι.



Επιπλέον, προγραμματίζεται η παράδοση των νέων μουσείων στη Χάλκη και στο Αγαθονήσι, με στόχο την ενίσχυση της πολιτιστικής αποκέντρωσης και την υποστήριξη των τοπικών κοινωνιών.

«Τα μουσεία λειτουργούν με ισχυρό πολιτιστικό, αναπτυξιακό και κοινωνικό

αποτύπωμα, ενισχύοντας την πολιτιστική αποκέντρωση και δημιουργώντας νέες δυνατότητες για τις τοπικές κοινωνίες», σημείωσε χαρακτηριστικά η υπουργός.

Αναφερόμενη στη φετινή θεματική της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων, η υπουργός υπογράμμισε: «Η Διεθνής Ημέρα Μουσείων, με θέμα "Τα μουσεία ενώνουν τον κόσμο", αναδεικνύει τον σύγχρονο ρόλο των μουσείων ως ζωντανών οργανισμών πολιτισμού, παιδείας, κοινωνικής συνοχής και δημοκρατικού διαλόγου. Το θέμα που το ICOM επέλεξε για το 2026 συνδέεται άμεσα με τους στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για τη μείωση των ανισοτήτων, την ενίσχυση της ειρήνης και

των δημοκρατικών θεσμών, την προώθηση των διεθνών συνεργασιών».

Η ίδια πρόσθεσε: «Τα Ελληνικά Μουσεία, διαφυλάσσοντας τη συλλογική μνήμη και τη μοναδική πολιτιστική μας κληρονομιά, συμβάλλουν καθοριστικά στην καλλιέργεια της γνώσης, της αλληλοκατανόησης, του σεβασμού στη διαφορετικότητα και της ειρηνικής συνύπαρξης. Υπηρετούν τον στρατηγικό στόχο του Υπουργείου Πολιτισμού, “Πολιτισμός για όλους” , με επιστημονική αρτιότητα, κοινωνική ευθύνη και εξωστρέφεια. Σε μια εποχή πολεμικών συρράξεων και κοινωνικών ανισοτήτων, τα μουσεία λειτουργούν ως ασφαλείς, ανοιχτοί και ειρηνικοί χώροι συνάντησης ανθρώπων και πολιτισμών».

Η υπουργός Πολιτισμού ευχαρίστησε το Ελληνικό Τμήμα του ICOM για τη διαρκή

προσφορά του και για την επιλογή του Αρχαιολογικού Μουσείου Ολυμπίας και του Μουσείου Ιστορίας Ολυμπιακών



Αγώνων της Αρχαιότητας ως τιμώντων φορέων του εορτασμού για το 2026.

«Η Ολυμπία, παγκόσμιο σύμβολο πολιτισμού, ειρήνης και συναδέλφωσης των λαών, αποτυπώνει ιδανικά το βαθύτερο μήνυμα της φετινής Διεθνούς Ημέρας Μουσείων: “Ο Πολιτισμός ενώνει τον κόσμο” », κατέληξε η Λίνα Μενδώνη.



Στων νερών τα μυστικά: Νεράιδες, αγιάσματα και τελετουργίες του ελληνικού καλοκαιριού *(το κείμενο είναι του Γρηγόρη Μαλεβίτη, μέλος του Φίλων)*

Καθώς ο Ιούνιος προχωρά και το καλοκαίρι απλώνεται πάνω από την ελληνική γη, πολλοί αρχίζουν να μετρούν αντίστροφα τις ημέρες για την επιστροφή στο χωριό. Άλλοι για λίγες ημέρες, άλλοι για ολόκληρο το καλοκαίρι, όλοι όμως αναζητούν κάτι από εκείνη τη γνώριμη αίσθηση των παιδικών χρόνων: το άρωμα της ζεστής γης, τη σκιά του πλατάνου στην πλατεία, τον ήχο από τα

τζιτζίκια τα μεσημέρια και το δροσερό νερό που αναβλύζει αδιάκοπα από την παλιά πέτρινη βρύση.

Στα χωριά της Ελλάδας το νερό δεν ήταν ποτέ απλώς ένα στοιχείο της φύσης. Ήταν η καρδιά της κοινότητας. Γύρω από μια πηγή χτίζονταν συνοικίες, γύρω από μια βρύση συναντιούνταν οι άνθρωποι, ενώ ένα πηγάδι μπορούσε να αποτελέσει σημείο αναφοράς για ολόκληρες γενιές. Το νερό

ξεδιψούσε τον άνθρωπο, πότιζε τα ζώα, ζωντάνευε τα χωράφια, αλλά ταυτόχρονα τροφοδοτούσε τη φαντασία, την πίστη και την ελπίδα.

Οι πρόγονοί μας έβλεπαν στα νερά κάτι περισσότερο από μια φυσική αναγκαιότητα. Στις σκιερές πηγές κατοικούσαν νεράιδες και αερικά. Σε ορισμένα αγιάσματα το νερό θεωρούνταν θαυματουργό και θεραπευτικό. Σε εποχές ανομβρίας ολόκληρα χωριά ξεχύνονταν σε λιτανείες και δεήσεις παρακαλώντας για βροχή, ενώ αρχέγονα έθιμα συνδέονταν με τη γονιμότητα της γης, των ζώων και των ανθρώπων.

Ίσως γιατί το νερό ήταν πάντοτε συνώνυμο της ζωής. Στον αγροτικό κόσμο η παρουσία του σήμαινε ευφορία και αφθονία, ενώ η απουσία του φόβο και αβεβαιότητα. Δεν είναι τυχαίο ότι οι λαϊκές παραδόσεις, τα τραγούδια, οι παροιμίες και οι θρύλοι του τόπου μας είναι γεμάτοι από πηγές, ποτάμια, βρύσες και πηγάδια, που συχνά αποκτούν σχεδόν ανθρώπινη υπόσταση.

Σήμερα, σε μια εποχή όπου το νερό φτάνει εύκολα στη βρύση του σπιτιού μας και θεωρείται σχεδόν αυτονόητο, ξεχνάμε πόσο βαθιά ήταν κάποτε η σχέση των ανθρώπων με αυτό το πολύτιμο αγαθό. Το καλοκαίρι,

όμως, όταν επιστρέφουμε στα χωριά μας και στεκόμαστε μπροστά σε μια παλιά κρήνη ή σε μια πηγή που τρέχει αδιάκοπα εδώ και αιώνες, είναι σαν να ακούμε ακόμη τις αφηγήσεις των παλαιότερων· ιστορίες για νεράιδες, θαύματα, προσευχές για βροχή και τελετουργίες που χάνονται στα βάθη του χρόνου.

Ακολουθώντας τη διαδρομή του νερού μέσα στη λαϊκή παράδοση, θα συναντήσουμε



έναν κόσμο όπου το πραγματικό και το φανταστικό συνυπάρχουν, όπου η φύση συναντά το ιερό και όπου κάθε σταγόνα κουβαλά μνήμες, συμβολισμούς και ιστορίες αιώνων.

Ανομβρία και ξηρασία στην ελληνική ύπαιθρο

Για τους ανθρώπους της παραδοσιακής υπαίθρου η βροχή ήταν προϋπόθεση ζωής αφού από αυτήν εξαρτιόταν η σοδειά, η τροφή των ζώων, η επάρκεια του νερού στις πηγές και στα πηγάδια, η ίδια η επιβίωση της

κοινότητας. Δεν είναι λοιπόν παράξενο ότι οι περίοδοι παρατεταμένης ξηρασίας προκαλούσαν έντονη ανησυχία, φόβο και ανασφάλεια.

Σε μια εποχή όπου δεν υπήρχαν αρδευτικά δίκτυα, γεωτρήσεις ή επιστημονικές προβλέψεις, η ανομβρία βιωνόταν ως μια



δοκιμασία που ξεπερνούσε τις ανθρώπινες δυνάμεις. Η γη ξερανόταν, τα σπαρτά κιτρίνιζαν πρόωρα, οι καρποί δεν ωρίμαζαν και τα κοπάδια αντιμετώπιζαν έλλειψη νερού και βοσκής. Μέσα σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες, οι άνθρωποι στρέφονταν προς τον Θεό, αναζητώντας παρηγοριά και ελπίδα.

Στη λαϊκή συνείδηση η βροχή θεωρούνταν δώρο του ουρανού. Όπως η ευφορία της γης ήταν έκφραση της θείας ευλογίας, έτσι και η παρατεταμένη ανομβρία μπορούσε να εκληφθεί ως μια προειδοποίηση, μια δοκιμασία ή μια περίοδος κατά την οποία η κοινότητα καλούνταν να επιδείξει πίστη,

υπομονή και μετάνοια. Οι αντιλήψεις αυτές είχαν βαθιές ρίζες τόσο στη βιβλική παράδοση όσο και στην αγροτική κοσμοαντίληψη των ανθρώπων.

Όταν η ξηρασία παρατεινόταν, οι κάτοικοι οργανώνονταν συλλογικά. Οι ιερείς κήρυσσαν ημέρες νηστείας και δεήσεων, ενώ

συχνά πραγματοποιούνταν λιτανείες με τη συμμετοχή ολόκληρου του χωριού. Άνδρες, γυναίκες και παιδιά ακολουθούσαν τον ιερέα κρατώντας εικόνες και σταυρούς, διασχίζοντας τα χωράφια και τα όρια του οικισμού. Οι ψαλμωδίες και οι παρακλήσεις αντηχούσαν ανάμεσα στους αγρούς που διψούσαν για νερό, δημιουργώντας μια έντονα

κατανυκτική ατμόσφαιρα.

Σε πολλά μέρη της Ελλάδας λιτάνευαν ιδιαίτερα εικόνες της Παναγίας και αγίων τους οποίους ο λαός θεωρούσε προστάτες της γεωργικής παραγωγής και της καθημερινής ζωής. Αλλού κατέφευγαν στη μεσιτεία του Προφήτη Ηλία, που στη λαϊκή παράδοση συνδέθηκε με τα καιρικά φαινόμενα, τις βροντές και τις βροχές. Σε νησιωτικές και αγροτικές περιοχές συναντούμε επίσης λιτανείες του Τιμίου Σταυρού ή τοπικών θαυματουργών εικόνων και λειψάνων αγίων.

Οι λαογραφικές καταγραφές του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα περιλαμβάνουν

πολλές αφηγήσεις σύμφωνα με τις οποίες, ύστερα από μια τέτοια λιτανεία, ξέσπασε βροχή. Για τους κατοίκους των χωριών αυτά τα γεγονότα αποτελούσαν απτές αποδείξεις της θείας επέμβασης. Οι ηλικιωμένοι διηγούνταν για χρόνια πως «μόλις γύρισε η εικόνα στην εκκλησία άνοιξαν οι ουρανοί» ή πως «πριν καλά καλά τελειώσει η παράκληση άρχισαν να πέφτουν οι πρώτες σταγόνες». Ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίο ερμηνεύονται σήμερα τα περιστατικά αυτά, αποκαλύπτουν τη βαθιά πίστη των ανθρώπων και την ανάγκη τους να αισθάνονται ότι δεν είναι μόνοι απέναντι στις δυνάμεις της φύσης.

Πέρα όμως από τη θρησκευτική τους διάσταση, οι τελετουργίες αυτές επιτελούσαν και έναν σημαντικό κοινωνικό ρόλο. Συγκέντρωναν όλους τους κατοίκους σε έναν κοινό σκοπό, ενίσχυαν τους δεσμούς αλληλεγγύης και βοηθούσαν τους ανθρώπους να αντιμετωπίσουν συλλογικά την αβεβαιότητα. Σε περιόδους κρίσης, η κοινή προσευχή λειτουργούσε ως πηγή ψυχικής δύναμης και συνοχής.

Η ανομβρία, επομένως, δεν ήταν μόνο ένα φυσικό φαινόμενο αλλά και ένα βαθιά πολιτισμικό βίωμα. Μέσα από τις δεήσεις, τις λιτανείες και τα έθιμα για την επίκληση της βροχής αποκαλύπτεται η ιδιαίτερη σχέση των ανθρώπων με τη γη, το νερό και το θείο,

μια σχέση που σφράγισε για αιώνες τον τρόπο με τον οποίο οι ελληνικές κοινότητες αντιλαμβάνονταν τον κόσμο γύρω τους.

Η Περπερούνα: το κορίτσι της βροχής

Ανάμεσα στα πολυάριθμα έθιμα που συνδέονται με την επίκληση της βροχής, ξεχωριστή θέση κατέχει η Περπερούνα (ή Πιρπιρούνα), ένα από τα αρχαιότερα και πιο ενδιαφέροντα δρώμενα του ελληνικού και βαλκανικού λαϊκού πολιτισμού. Πρόκειται για ένα έθιμο που επιβίωσε μέχρι τον 20ό αιώνα σε πολλές περιοχές της Μακεδονίας, της Θράκης, της Ηπείρου, της Θεσσαλίας και της Στερεάς Ελλάδας, διατηρώντας στοιχεία



που οι λαογράφοι θεωρούν κατάλοιπα πανάρχαιων αγροτικών τελετουργιών.

Όταν η ξηρασία απειλούσε τις καλλιέργειες και τα πηγάδια άρχιζαν να στερεύουν, οι κάτοικοι του χωριού αναζητούσαν τρόπους να εξευμενίσουν τις δυνάμεις που κυβερνούσαν τη βροχή και τη γονιμότητα της γης. Τότε εμφανιζόταν η Περπερούνα,

ένα νεαρό κορίτσι, συνήθως ορφανό ή προεφηβικής ηλικίας, το οποίο οι γυναίκες του χωριού στόλιζαν από την κορυφή ως τα νύχια με φρέσκα κλαδιά, φύλλα, λουλούδια και αγριόχορτα.



Το σώμα της σχεδόν εξαφανιζόταν κάτω από το πράσινο περίβλημα της βλάστησης. Μεταμορφωνόταν συμβολικά σε πνεύμα της φύσης, σε προσωποποίηση της ίδιας της γης που διψούσε για νερό και παρακαλούσε να ξαναβρεί τη χαμένη της γονιμότητα. Η εικόνα αυτή, ενός ανθρώπινου σώματος καλυμμένου με βλάστηση, αποτελεί ένα από τα πιο χαρακτηριστικά μοτίβα των αρχαίων αγροτικών τελετουργιών σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Συνοδευόμενη από άλλα παιδιά ή από γυναίκες του χωριού, η Περπερούνα περνούσε από σπίτι σε σπίτι. Σε κάθε αυλή οι νοικοκυρές την υποδέχονταν με σεβασμό και ευχές. Καθώς τα παιδιά τραγουδούσαν ειδικά τραγούδια για τη βροχή, οι κάτοικοι έριχναν νερό πάνω στο στολισμένο κορίτσι, καταβρέχοντάς το από το κεφάλι ως τα πόδια. Το νερό που έπεφτε πάνω στην Περπερούνα λειτουργούσε ως συμβολική αναπαράσταση της βροχής που επιθυμούσε ολόκληρη η κοινότητα. Όπως το σώμα της κοπέλας δεχόταν το νερό, έτσι αναμενόταν να ποτιστεί και η διψασμένη γη. Τα τραγούδια που συνόδευαν το έθιμο παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς σε αυτά διασώζονται αρχέγονες αντιλήψεις για τη σχέση ανθρώπου και φύσης. Μία από τις πιο γνωστές παραλλαγές αναφέρει:

«Περπερούνα περπατεί,

για βροχή παρακαλεί.

Κύριε, ρίξε μια βροχή

μια βροχή καματερή.

Μπάρες μπάρες τα νερά

λίμνες λίμνες τα κρασιά

κάθε κούτσουρο καλάθι

κάθε στάχυ και ταγάρι,

για να σκάζ' ο αλευράς

γιατί δεν πωλεί ακριβά

και να χαίρεται ο φτωχός

μ' όλη του τη φαμελιά...»

Οι λαογράφοι έχουν ασχοληθεί εκτενώς με την προέλευση της Περπερούνας. Ο Νικόλαος Πολίτης και μεταγενέστεροι ερευνητές θεώρησαν ότι το έθιμο διατηρεί κατάλοιπα προχριστιανικών τελετουργιών γονιμότητας. Το πράσινο ένδυμα της κοπέλας, η περιφορά της μέσα στην κοινότητα και η χρήση του νερού παραπέμπουν σε αρχαίες αγροτικές πρακτικές που στόχευαν στη διασφάλιση



της ευφορίας των αγρών.

Πολλοί μελετητές έχουν επισημάνει επίσης τη στενή σχέση του εθίμου με τις παγκόσμιες αντιλήψεις περί «συμπαθητικής μαγείας». Σύμφωνα με αυτές, η αναπαράσταση ενός επιθυμητού γεγονότος μπορεί να συμβάλει

στην πραγματοποίησή του. Όπως το κορίτσι βρέχεται τελετουργικά, έτσι αναμένεται να βραχεί και η γη. Όπως η βλάστηση καλύπτει το σώμα της Περπερούνας, έτσι επιδιώκεται να καλυφθούν και τα χωράφια από πλούσια σοδειά.

Αξιοσημείωτο είναι ότι το έθιμο δεν αποτελούσε ατομική πράξη αλλά συλλογική υπόθεση ολόκληρου του χωριού. Όλοι συμμετείχαν: τα παιδιά τραγουδούσαν, οι γυναίκες στόλιζαν την Περπερούνα, οι νοικοκυρές πρόσφεραν νερό και μικρά δώρα, ενώ οι ηλικιωμένοι παρακολουθούσαν με ελπίδα το δρώμενο. Η βροχή αφορούσε τους πάντες και η κοινότητα αντιμετώπιζε από κοινού την απειλή της ανομβρίας.

Σε ορισμένες περιοχές της Μακεδονίας και της Θράκης το έθιμο διασώθηκε μέχρι και τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Οι παλαιότεροι αφηγούνταν ότι λίγες ημέρες μετά την τέλεσή του συχνά εκδηλωνόταν βροχή, γεγονός που ενίσχυε ακόμη περισσότερο την πίστη στη δύναμη του εθίμου. Για τους ανθρώπους εκείνης της εποχής η βροχή αποτελούσε απάντηση στην κοινή προσπάθεια και στην ελπίδα της κοινότητας.

Στοιχειά, ξωτικά κι αερικά

Στον κόσμο της παραδοσιακής ελληνικής υπαίθρου τα νερά δεν ήταν ποτέ έρημα. Πίσω από το θρόισμα των πλατανιών, στο βάθος μιας πηγής, στις όχθες ενός ποταμού ή στο μισοσκόταδο ενός παλιού νερόμυλου,

οι άνθρωποι πίστευαν πως κατοικούσαν αόρατες δυνάμεις και μυστηριώδη πλάσματα. Νεράιδες, στοιχειά, ξωτικά και δαιμονικά όντα συνδέθηκαν με το υδάτινο στοιχείο και πέρασαν από γενιά σε γενιά μέσα από θρύλους, παραμύθια και αφηγήσεις που διαμόρφωσαν τη λαϊκή φαντασία.



Το νερό θεωρούνταν πηγή ζωής, αλλά ταυτόχρονα έκρυβε κινδύνους και μυστήρια. Οι βαθιές λίμνες, τα ορμητικά ποτάμια και οι σκιερές πηγές προκαλούσαν δέος στους ανθρώπους, ιδιαίτερα σε εποχές όπου η επιστημονική γνώση δεν μπορούσε να εξηγήσει τα ανεξήγητα φαινόμενα της φύσης. Έτσι γεννήθηκαν οι δοξασίες για τα πνεύματα των νερών, που άλλοτε προστάτευαν και άλλοτε απειλούσαν τον άνθρωπο. Οι πιο γνωστές από αυτές τις μορφές ήταν οι νεράιδες. Σύμφωνα με τη λαϊκή παράδοση, επρόκειτο για πανέμορφες νέες γυναίκες με μακριά ξανθά ή μαύρα

μαλλιά, ντυμένες με λευκά ή ασημένια φορέματα. Κατοικούσαν σε πηγές, ποτάμια και λίμνες, ενώ συχνά εμφανίζονταν τα καλοκαιρινά βράδια να χορεύουν κάτω από το φως του φεγγαριού.

Πολλοί χωρικοί πίστευαν ότι μπορούσαν να ακούσουν τα τραγούδια τους τις ήσυχες

νύχτες του καλοκαιριού, όταν ο αέρας σταματούσε να φυσά και το νερό κυλούσε αθόρυβα μέσα στο σκοτάδι. Οι νεράιδες μπορούσαν να ευεργετήσουν έναν άνθρωπο, να του αποκαλύψουν κρυμμένους θησαυρούς ή να τον προστατεύσουν από κακοτοπιές. Ωστόσο μπορούσαν και να

γίνουν επικίνδυνες, ιδιαίτερα αν κάποιος παραβίαζε τον χώρο τους ή τις ενοχλούσε κατά τον νυχτερινό τους χορό. Ιδιαίτερο φόβο προκαλούσαν τα λεγόμενα «νεραΐδοπατήματα». Σε αρκετές περιοχές της Ελλάδας πίστευαν ότι ορισμένοι κυκλικοί σχηματισμοί στο χώμα ή στο χορτάρι ήταν τα ίχνη από τους χορούς των νεράιδων. Όποιος πατούσε μέσα σε αυτούς τους κύκλους κινδύνευε να χάσει τα λογικά του ή να αρρωστήσει μυστηριωδώς.

Πέρα όμως από τις νεράιδες, τα νερά συνδέονταν και με τα στοιχειά. Κάθε ποτάμι,

κάθε μεγάλη πηγή ή λίμνη μπορούσε να έχει το δικό της στοιχείο, έναν αόρατο φύλακα που προστάτευε τον τόπο αλλά απαιτούσε σεβασμό. Οι παραδόσεις αυτές που τους καλοκαιρινούς μήνες ζωντάνευαν στις αυλές των σπιτιών μέσα από τις ιστορίες των παλαιότερων θυμίζουν αρχαιότερες δοξασίες για τις χθόνιες δυνάμεις που συνδέονταν με τις πηγές και τα ποτάμια.

Ξεχωριστή θέση στη λαϊκή φαντασία κατείχαν οι νερόμυλοι. Οι μύλοι ήταν τόποι απαραίτητοι για την οικονομική ζωή του χωριού, αλλά ταυτόχρονα θεωρούνταν χώροι μυστηρίου. Βρίσκονταν συνήθως έξω από

τον οικισμό, κοντά σε ρέματα ή ποτάμια, και λειτουργούσαν αδιάκοπα, μέρα και νύχτα, συνοδευόμενοι από τον μονότονο ήχο του νερού και της μυλόπετρας.

Οι μυλωνάδες συχνά διηγούνταν ιστορίες για ξωτικά που εμφανίζονταν τις ζεστές νύχτες του καλοκαιριού γύρω από τους μύλους. Άλλοτε μιλούσαν για παράξενους ήχους, για σκιές που κινούνταν στο σκοτάδι ή για αόρατες παρουσίες που αναστάτωναν τα ζώα. Δεν ήταν λίγοι εκείνοι που απέφευγαν να περάσουν από έναν

νερόμυλο μόνοι τους μετά τη δύση του ηλίου.

Οι καλοκαιρινοί μήνες έδιναν ιδιαίτερη ένταση σε αυτές τις δοξασίες. Οι άνθρωποι περνούσαν περισσότερες ώρες έξω από τα σπίτια τους, κοιμούνταν στις αυλές, περπατούσαν τις νύχτες προς τις πηγές ή τα χωράφια και αφηγούνταν ιστορίες κάτω από τον έναστρο ουρανό. Μέσα σε αυτό το



περιβάλλον οι παραδόσεις για νεράιδες και στοιχειά έβρισκαν πρόσφορο έδαφος για να επιβιώσουν. Οι ζεστές νύχτες του καλοκαιριού, το ασημένιο φως της πανσελήνου πάνω στα νερά, οι ήχοι από τα βατράχια και τα νυχτοπούλια, το θρόισμα των φύλλων γύρω από μια πηγή ή έναν νερόμυλο δημιουργούσαν μια ατμόσφαιρα που ευνοούσε τη γέννηση και τη διάδοση τέτοιων αφηγήσεων. Για τους ανθρώπους της υπαίθρου η φύση δεν ήταν ποτέ άψυχη. Ήταν ένας κόσμος γεμάτος παρουσίες, φανερές και αθέατες, που συνυπήρχαν με

τον άνθρωπο και απαιτούσαν τον σεβασμό του.

Κι αν οι καλοκαιρινές νύχτες ανήκαν στις νεράιδες που χόρευαν δίπλα στις πηγές και στα ποτάμια, οι ώρες του μεσημεριού από την άλλη ανήκαν σε ακόμη πιο μυστηριώδεις δυνάμεις. Σε πολλές περιοχές της Ελλάδας οι άνθρωποι απέφευγαν να πλησιάζουν πηγές, ρέματα, εγκαταλειμμένους νερόμυλους ή μεγάλα δέντρα κατά τις ώρες της μεγάλης ζέστης. Πίστευαν ότι τότε κυκλοφορούσαν τα αερικά, οι νεράιδες και οι δυνάμεις της λεγόμενης «κακιάς ώρας».



Το μεσημέρι θεωρούνταν μια οριακή στιγμή της ημέρας. Ο ήλιος βρισκόταν στο υψηλότερο σημείο του ουρανού, η γη έκαιγε από τη ζέστη, τα ζώα αναζητούσαν σκιά και οι άνθρωποι αποσύρονταν στα σπίτια τους για λίγο απάγκιο και ξεκούραση. Η φύση έμοιαζε να βυθίζεται σε μια παράξενη σιωπή. Μέσα σε αυτό το σκηνικό γεννήθηκαν πολλές δοξασίες που συνέδεαν το καταμεσήμερο με την παρουσία υπερφυσικών όντων.

Σε αρκετά χωριά Ελλάδας, οι μεγαλύτεροι συμβούλευαν τα παιδιά να μην πλησιάζουν τις βρύσες και τα ρέματα τα μεσημέρια, ούτε να πίνουν νερό απ' τις πηγές. Πίστευαν ότι τότε οι νεράιδες έβγαιναν από τα νερά,

χτένιζαν τα μαλλιά τους στις όχθες ή χόρευαν αθέατες μέσα στις σκιές των πλατανιών. Όποιος τις συναντούσε κινδύνευε να «νεραΐδοπαρθεί». Η έκφραση αυτή χρησιμοποιούνταν για ανθρώπους που ξαφνικά έχαναν τις αισθήσεις τους, εμφάνιζαν πυρετό, σύγχυση ή αδυναμία να μιλήσουν. Σήμερα είναι εύκολο να αναγνωρίσει κανείς πίσω από αυτές τις αφηγήσεις τις συνέπειες μιας ηλίαςσης, μιας θερμοπληξίας ή μιας λιποθυμίας από τη μεγάλη ζέστη. Για τους ανθρώπους όμως των παλαιότερων εποχών τα φαινόμενα αυτά αποτελούσαν ένδειξη επαφής με έναν αόρατο κόσμο.

Δεν είναι τυχαίο ότι σε πολλές περιοχές το μεσημέρι ονομαζόταν «ώρα των αερικών». Οι γονείς προειδοποιούσαν τα παιδιά να μην περιπλανώνται μόνα τους στα χωράφια, ιδιαίτερα κοντά σε νερά ή σε μεγάλους βράχους. Ο λαογράφος Νικόλαος Πολίτης καταγράφει πολλές παραδόσεις όπου οι νεράιδες συνδέονται όχι μόνο με τη νύχτα αλλά και με το καταμεσήμερο. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι οι λαϊκές κοινωνίες αντιλαμβάνονταν ορισμένες ώρες της ημέρας ως μεταίχμιες στιγμές, κατά τις οποίες τα όρια ανάμεσα στον κόσμο των ανθρώπων και στον κόσμο του υπερφυσικού γίνονταν πιο εύθραυστα.

Σήμερα, καθώς ακούμε το νερό να κυλά κάτω από έναν πλάτανο ή στεκόμαστε δίπλα σε μια παλιά πέτρινη βρύση μέσα στο λιοπύρι του καλοκαιριού, είναι εύκολο να κατανοήσουμε πώς γεννήθηκαν αυτές οι ιστορίες. Η λάμψη του ήλιου πάνω στο νερό, η βαριά ζέστη, η απόλυτη σιωπή του μεσημεριού και η αίσθηση ότι ο χρόνος έχει

σταματήσει δημιουργούν ακόμη και σήμερα μια ατμόσφαιρα σχεδόν μαγική. Ίσως γι' αυτό οι νεράιδες των πηγών εξακολουθούν να κατοικούν στη συλλογική μνήμη των ανθρώπων, ακόμη κι αν έχουν πάψει προ πολλού να εμφανίζονται στα μονοπάτια των χωριών.



Καλοκαιράκι πια...ώρα να πάμε στα βουνά,
εντάξει... και στις θάλασσες *(Το άρθρο είναι του Απόστολου
Ζυγόπουλου, φιλολόγου, ιστορικού, εκπαιδευτικού και Δ/ντη του Λογοτεχνικού
Τμήματος του Π.Π.Κ. «Ο Φίλων»)*

«Κάθε βουνό κι η υπογραφή του.» (Ο.
Ελύτης, Εκ του πλησίον)

«Μα γιατί κρύβεσαι στο πράσινο βουνό», με
ρωτούν.

Σωπαίνω, με την καρδιά μου γαληνεμένη.
Τους χαμογελώ.

Καθώς κυλάει το νερό και τα παίρνει μαζί
του τα λουλούδια της ροδακινιάς

ο κόσμος μου δεν είναι ο κόσμος των
ανθρώπων. (Λι Τάι Πο-Στο βουνό-
διάλογος(1))

Ζεστή δροσερή, κρύα ανάσα του
βουνού, αναζωογονητική, μας
μεθάει.. Βουνά γεμάτα λεβεντιά, πόσο
αίμα για τη λευτεριά πότισε τις πέτρες και
τις λαγκαδιές σας, «ζυμωμένη είναι η
Ελλάδα μας με βουνά και θάλασσα». Βουνά
λαμπερά, βουνά μακρινά και διάφανα,
Βουνά σκαμμένα από κεραυνούς, μνήμη μας
απάνω σας στέκει, Βουνά μέσα μας,
καθημερινά, που δεν διακρίνονται απ' τα

μάτια του ανθρώπου, βουνά-πέτρινα κάστρα, βουνά ζωντανά, βουνά-πλάσματα που μαρτυράτε τον Πλάστη, βουνά σταυρωμένα με πολύ πόνο, μαύρα βουνά, βουρκωμένα για τις χαροκαμένες μανάδες. Βουνά του μύθου και των θρύλων, βουνά γεμάτα λεβεντιά, κλέφτες, αρματολούς και αντάρτες, ψιλά, αγέρωχα, τραχιά, κατάφυτα, γυμνά, χιονοσκέπαστα, άγρια, μυστηριώδη...

Βουνά έχετε μορφή, ταυτότητα, ονόματα παλιά, αρχαία, ποιητικά,εμπεριέχετε πολλή Ιστορία. Βουνά τραγουδισμένα από το δημοτικό τραγούδι, τους ποιητές, τους συνθέτες. Αγαπημένα βουνά, η καρδιά μας σας ανήκει. Ο πιο κοντινός δρόμος για σας είναι από κορυφή σε κορυφή, όχι με τα πόδια αλλά με την ψυχή. Βουνά ανίκητα, όταν μας αφήνετε να αγγίξουμε τ' άγια χώματά σας και τις κορφές σας,



Όταν ανεβαίνουμε στις κορφές σας - όταν μας επιτρέπετε να τις ανεβαίνουμε-και μας χτυπά η δροσερή ζεστασιά του ασάνδαλου αγέρα, νιώθουμε βαθιά μες στην ψυχή μας τη ζεστή ανάσα σας, την παρουσία του Θεού που ανακαλύπτεται ή αποκαλύπτεται «από δω ουρανός κι από κει ουρανός», γιατί εξάλλου πάμε στα βουνά σημαίνει: «βαίνομεν εις ουρανόν», ιπτάμεθα ...Βουνά κατάφυτες πλαγιές και μονοπάτια Βουνά κελαρύσματα γάργαρων νερών, όταν η Φύση φυσάει στο κλαρίνο της ήχους θεϊκούς, που έρχονται απ' τα παλιά σαν πολυφωνικά ηπειρώτικα τραγούδια.

τον εαυτό μας νικάμε όχι το βουνό. Σε ευχαριστούμε Θεέ μας για τα βουνά που μας χάρισες...

Όλυμπος ολολαμπής, ολόλευκος, ολόλαμπρος, ανήφορος του Δία, κατοικία των θεών.

Βόρας, του Βορέα-βοριά που ξυρίζει ,στην κορυφή του ξωκλήσι και κόκκαλα ηρώων.

Ασέληνη Γκιώνα του έρωτα της Σελήνης και Ενδυμίωνα, αστράφτει.

Βαρδούσια (Κόραξ) ,όταν το μυθικό πουλί του Απόλλωνα άλλαξε χρώμα από άσπρο

σε μαύρο, θλιμμένο κι αυτό γιατί ο θεός έχασε την αγαπημένη του Κορωνίδα-ίσως συναντήσετε τον Αθανάσιο Διάκο στα λημέρια τους.

Παρνασσός για τον Πύθιο Απόλλωνα ,τα κρυστάλλινα νερά και τις Νύμφες, ν'ακούσετε πέρδικας λαλιά.

Ψηλορείτης (Ίδη) των Κουρητών, «πάνω σε πέτρα ριζημιά ν' αγκήξετε και τον ουρανό



και με τα δυό σας χέρια».

Ταϋγετος, αρσενικό βουνό ,των Λακεδαιμονίων ,τραγουδισμένος απ' τον Βρεττάκο «Καθώς τον κοιτάτε, σημειώστε τα φαράγγια που περάσατε και τις κορφές που πατήσατε, και τα άστρα που είδατε. Πείτε τους {...}ότι επιμένουμε ακόμη πως ο κόσμος είναι όμορφος!»

Αροάνια (Χελμός), άορνος, χωρίς όρνεα αλλά με τα ύδατα της Στυγός, γεμάτος νερομάνες.

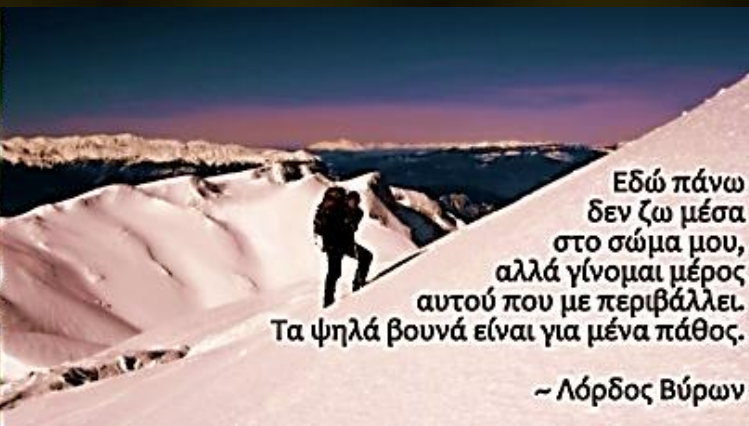
Κιθαιρώνας του Οιδίποδα, τραγουδισμένος από τον Σοφοκλή.

Ελικώνας των Μουσών των Ελικωνιάδων, από όπου άρχισε τα «Έργα και Ημέρες»του ο Ησίοδος.

Πήλιο, όπου η καρδιά των Κενταύρων χτυπάει δυνατά.

Λύκαιο του Πάνα και του Δία.

Πίνδος, η ραχοκοκαλιά της Ελλάδας, όπου ακόμα ο δράκος Λύγκας θρηνεί το χαμό του φίλου του Πίνδου και από τα δάκρυα



του ποτίζει τις «δρακόλιμνες» Πίνδος, πόσα ποτάμια πηγάζουν απ'τις πλαγιές σου!

Άθως, τ' άγιο βουνό, το Περιβόλι της Παναγιάς «ΑΘΩ το λένε κι ο μακάριος κυρ-Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης ερμηνεύει: **Α** η ευλογημένη γέννα **Θ** τα ειρηνικά τέλη της ζωής μας και **Ω** δεσμός, στη μέση ακατάλυτος γενεσιουργός Ο Θεός» (1α)

Τζουμέρκα (Αθανανικά), περήφανα γκρεμοτόπια του Κατσαντώνη Άγραφα, αδούλωτα, αγέρωχα, αχόρταγα στα μάτια, λέφτερα

Μαίναλο, «άγριο και γαλήνιο, της Αρκαδίας
η πράσινη καρδιά»

Σμόλικας, «αστραφτερός στο φως σαν
άλλος Ολύμπιος θεός»

Παγγαίο, με βοτάνι κιθάρα απ' το αίμα του
Ορφέα και το Εννιάκορφο Μάτι.

Γρόμμος, τραχύς, θρεμμένος με τους
νεκρούς του Εμφυλίου, «ο αέρας του

2.Γιατί είναι εκεί και μας περιμένουν

3.Για την ανάβαση, για την κορυφή, για την
παρέα

4.Για την αίσθηση ελευθερίας, την επαφή με
τη φύση

5.Για τα χρώματα, τους ήχους, τα αρώματα

Μόνο η Ποίηση και το Τραγούδι μπορούν
να αποδώσουν μέρος της έκρηξης



Δεν μπορείς να φανταστείς
τι μπορεί να ανακαλύψεις
ανεβαίνοντας στα βουνά.
Ακόμη και τον ίδιο σου τον εαυτό.



σκληρός μα ο ήλιος του καθαρός».

Ροδόπη, βασίλισσα της Θράκης μας,
θεματοφύλακας αιώνων ,«ο άνεμος
ψιθυρίζει ύμνους παλιούς, «εδώ που ο
Ορφέας δίδαξε τα δέντρα να χορεύουν»
Φρακτού παρθένο δάσος

Και ουκ έστιν αριθμός...

Πολλοί οι λόγοι να πάρουμε τα βουνά:

1.Για να δραπετεύσουμε από τη
ρουτινιάρικη καθημερινότητα

συναισθημάτων που βιώνουμε στα βουνά:

Κωστής Παλαμάς-Το τραγούδι των
Βουνών(2):

Βουνά ψηλά, βουνά ισκιερά,

βουνά γυμνά, βουνά πρασινισμένα,

μικρός αν είμαι, αισθήματα τρανά

γεννάτε μέσα μου και ταιριασμένα!

Μιας εποχής πανάρχαιας, μιας χρυσής,

σβηστής, με τρώγ' η ενθύμηση κ' η
ελπίδα

μου φαίνεται, βουνά, πως είστε εσείς
η πρώτη και η μεγάλη μου πατρίδα.



Θαρρώ, σε τέτοια σκοτεινή εποχή,
κρυμμένη σε καιρών αγνώστων βάθη,
κατέβη ονειρεμένη μου ψυχή
και φώλιασε στα ύψη σας κ' εστάθη.{...}
Και κάμετε να ελπίζω πως θα ρθω,
μόλις ξεφύγω από τη φυλακή μου
στα ύψη σας, να ξανανταμωθώ μ' εσάς,
πατρίδα αληθινή δική μου!

Πολυφωνικό Ηπείρου-Καλότυχα είναι τα
βουνά(3):

Καλότυχα είναι τα ι-βουνά, καλότυχοι
είν' οι κάμποι

που θάνατο δεν καΐρτερούν και Χάρο δεν
παντέχουν,
μόν' καΐρτερούν την άνοιξη, το Μάη, το
καλοκαίρι,

να λουλουδίσουν τα βουνά, να λιώσουνε
τα χιόνια,
να βγουν οι βλάχοι στα βουνά, να βγουν κι
οι βλαχοπούλες,
να βγουν και τα βλαχόπουλα, λαλώντας
τις φλογέρες,
να βγουν τα λάγια πρόβατα με τα λαμπρά
κουδούνια.

Κώστας Κρυστάλλης - ΣΤΟ ΣΤΑΥΡΑΗΤΟ (4):

Από μικρό κι άφαντο πουλάκι, σταυραητέ
μου

παίρνεις κορμί με τον καιρό και δύναμη κι
αγέρα,

κι απλώνεις πήχες τα φτερά και πιθαμές
τα νύχια,

και μες στα σύγνεφα πετάς, μες στα βουνά
ανεμίζεις·

φωλιάζεις μες στα κράκουρα, συχνομιλάς
με τ' άστρα,

με τη βροντή ερωτεύεσαι, κι απιδρομάς

και μου ματώνει την καρδιά, τα σωθικά
μου σκίζει·

κι έγινε τώρα ο πόθος μου αητός, στοιχειό
και δράκος,

κι εφώλιασε βαθιά βαθιά μες στ' άσαρκο
κορμί μου,

και τρώει κρυφά τα σπλάχνα μου,



και παίζεις

κουφοβοσκάει τη νιότη.

με τ' άγρια αστροπέλεκα και βασιλιάν σε
κράζουν

Μπεζέρισα να περπατώ στου κάμπου τα
λιοβόρια.

του κάμπου τα πετούμενα και του βουνού
οι πετρίτες.

Θέλω τ' αψήλου ν' ανεβώ· ν' αράξω,
θέλω, αητέ μου,

Έτσι εγεννήθηκε μικρός κι ο πόθος μου
στα στήθη,

μες στην παλιά μου κατοικιά, στην πρώτη
μου φωλιά μου,

κι απ' άφαντο, κι απ' άπλερο πουλάκι,
σταυραητέ μου,

θέλω να αράξω στα βουνά, θέλω να ζάω
μ' εσένα.

μεγάλωσε, πήρε φτερά, πήρε κορμί και
νύχια,

Θέλω τ' ανήμερο καπρί, τ' αρκούδι, το
πλατόνι,

καθημερινή μου κι ακριβή να τα 'χω
συντροφιά μου.

Κάθε βραδούλα, κάθε αυγή, θέλω το κρύο
τ' αγέρι

να 'ρχεται από τη λαγκαδιά, σα μάννα,
σαν αδέρφι

να μου χαϊδεύη τα μαλλιά και τ' ανοιχτά
μου στήθη.

Θέλω η βρυσούλα, η ρεματιά, παλιές
γλυκές μου αγάπες,



Καθώς κοιτάς τον Ταΰγετο, σημείωσε τα φαράγγια που πέρασας,
και τις κορφές που πάτησας, και τα άστρα που είδα.
Πες τους αστό μένα, πες τους απ' τα δάκρυά μου,
ότι επιμένω ακόμα πως ο κόσμος είναι όμορφος!

Νίκηφόρος Βρεττάκος
Έρμης (στον άθροισμα της πατρίδας μου)



να μου προσφέρνουν γιατρικό τ'
αθάνατα νερά τους,

θέλω του λόγγου τα πουλιά με το
κελαϊδισμό τους

να με κοιμίζουν το βραδύ, να με ξυπνούν
το τάχυ.

Και θέλω να 'χω στρώμα μου, να 'χω
και σκέπασμά μου

το καλοκαίρι τα κλαδιά και τον χειμώ τα
χιόνια.

Κλωνάρια απ' αγριοπρίναρα, φουρκάλες
από ελάτια

θέλω να στρώνω στοιβανιές κι απάνου να
πλαγιάζω,

ν' ακούω τον ήχο της βροχής και να
γλυκοκοιμιέμαι.

Από ημερόδεντρον, αητέ, θέλω να τρώω
βαλάνια,

θέλω να τρώω τυρί αλαφιού και γάλα
απ' άγριο γίδι.

Θέλω ν' ακούω τριγύρω μου πεύκα κι
οξιές να σκούζουν,

θέλω να περπατώ γκρεμούς, ραϊδιά, ψηλά
στεφάνια,

θέλω κρεμάμενα νερά δεξιά ζερβά να
βλέπω.

Θέλω ν' ακούω τα νύχια σου να τα
τροχάς στα βράχια,

ν' ακούω την άγρια σου κραυγή, τον
ίσκιο σου να βλέπω.

Θέλω, μα δεν έχω φτερά, δεν έχω
κλαπατάρια,

και τυραννιέμαι, και πονώ, και σβυέμαι
νύχτα μέρα.



ως να χαράξει στην καρδιά μου τις βαθιές
χαράδρες του

να σχηματίσει μες στη ζωή μου δώδεκα
κορφές



Παρακαλώ σε, σταυραητέ, για χαμηλώσου
ολίγο,

και δώσ' μου τες φτερούγες σου και πάρε
με μαζί σου,
πάρε με απάνου στα βουνά, τι θα με φάη ο
κάμπος!

Νικηφόρος Βρεττάκος, «Ο ΤΑΥΓΕΤΟΣ ΚΑΙ Η
ΣΙΩΠΗ»:

«Έτσι μου στάθηκε ο Ταῦγετος

Έτσι μου στάθηκε ο Ταῦγετος: όπως η
κόρφος της μητέρας μου.

Με πότισε γαλάζιο, αψύ αίμα, ήλιο και
πράσινο

ως να μου δέσει την ψυχή όπως την πέτρα
του

να βγαίνω απάνω με μοναδικό μου όνειρο
τον ήλιο.

Με δίψα μου μοναδική τον ήλιο.

Δίψα βαθιά σαν ωκεανό,

ψηλότερη κι απ' το φεγγάρι.

Δίψα που να την λυπηθεί ο Θεός!

Γύρω τριγύρω στην καρδιά μου τα
γεράνια στέφανα των γκρεμνών του

ρωγμές για ζώα, νεροσυρμές ελάτια κι
αγριοπερίστερα.

Κ' ένας αητός απάνω μου να σπαθίζει τα
σύννεφα.

Κ' ένας αητός απάνω μου να σκάφτει τις
βροντές

Ζητώντας να 'βρει μέσα τους ένα
σπινθήρα!

Έτσι μου στάθηκε ο Ταΰγετος όσο να
γεννηθούνε

Τα δυο παιδιά του Θεού μέσα μου: η

Σαν να είμαστε πάνω απ' τη χλόη

Οι μεγιστάνες τ' ουρανού

Οι αγγελιαφόροι της χαράς

Του σιταριού οι αφέντες.



Ποίηση και η Αγάπη! »

Γιώργος Σαραντάρης-Η ΕΛΠΙΔΑ ΝΑ
ΒΓΟΥΜΕ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ

Η ελπίδα να βγούμε στα βουνά

Κάποτε

Με καρδιές γεμάτες σαν τουφέκια

Να σηκωθούμε πάνω από τα δάση

Να χαιρετήσουμε την αυγή

Με μαντίλια και κρίνους

Να πέσουμε πάνω στους αγρούς

Σαν να είμαστε κορυδαλλοί

Τα τραγούδια μάς ταξιδεύουν στα βουνά...

- Νίκος Ξυλούρης & Χριστόδουλος
Χάλαρης-Βουνό μου

- Ρίτα Αντωνοπούλου - Πότε Θα Πάμε Στα
Βουνά

- Αλκίνοος Ιωαννίδης & Ματούλα Ζαμάνη -
Ελεύθερα Βουνά (5)

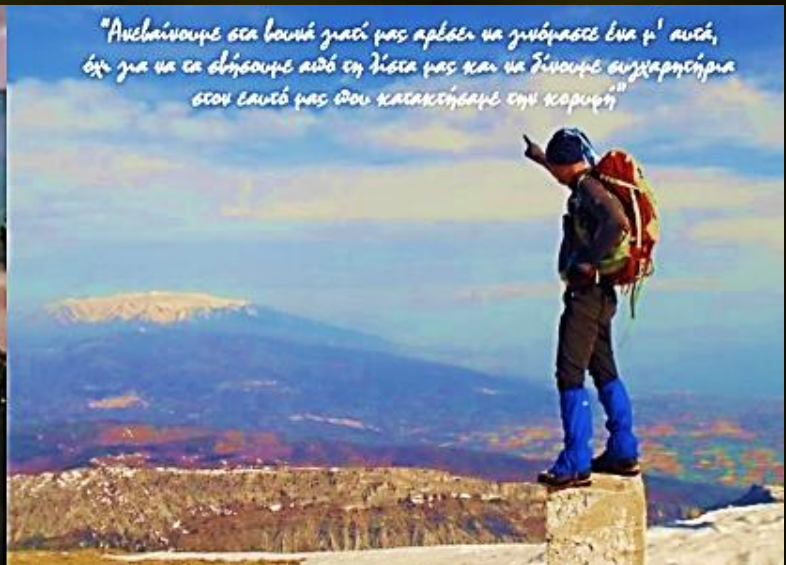
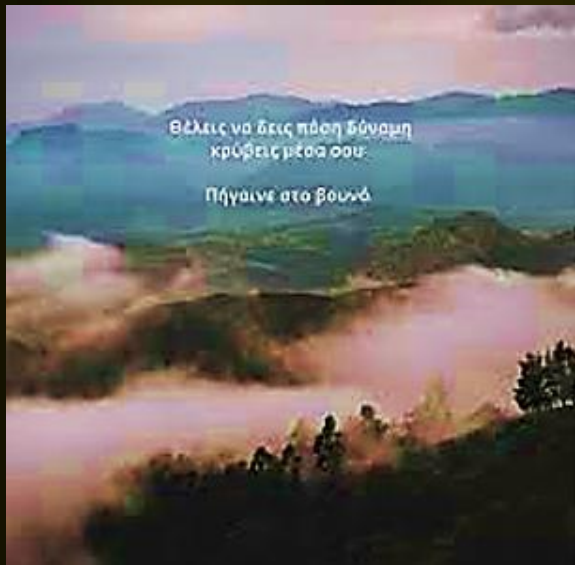
- ΣΕ ΨΗΛΟ ΒΟΥΝΟ, Ν. Ξυλούρης

- Το βουνό - ΚΑΙΤΗ ΓΚΡΕΥ

Ελάτε να πάμε στα βουνά για
δραστηριότητες αναψυχής, για ευζωία, για
ολιστικές εμπειρίες, ψυχολογικές,
συναισθηματικές, πνευματικές, αθλητικές...

10+1 λόγοι για να πάρεις τα βουνά

Κι' ανεβαίνοντας ξανά/ πάνω στα ψηλά
βουνά



Το τραγούδι των Αθηναίων ορειβατών (του
Πλάτωνα Μεταξά**, περ. 1928-1930)

Πάντα νέοι, πάντα χαρωποί/ ορειβάτες
αδελφοί

όπου διαβούμε, όπου σταθούμε/
καινούργια δίνουμε ζωή/ καινούργιο φως
μέσ' τη δική μας την ψυχή.

Όλοι οι νέοι που τριγυρίζουν/ μέσ' την
πόλη την πνιγερή

με μας ας έρθουν ν' αναστήσουν/ ζωή και
δύναμη στο σώμα, στην ψυχή

Στο βουνήσιο τον αγέρα/ υποκρισίες δε
βαστούν/

όλ' αδέλφια πέρα ως πέρα/ με μια καρδιά
όλοι μαζί προχωρούν

η ψυχή μας παίρνει δύναμη κι' αγέρα/ κι'
η καρδιά μας λαχταρά

ν' ανεβούμε με χαρά/ σ' όλα τα ελληνικά
τα βουνά. (ρεφραίν)

Την Πάρνηθα έχουμε μητέρα/ και τον
Όλυμπο παππού

Τον Ταΰγετο πατέρα/ φίλη τη Δίρφη τη
ναζού

Η Πεντέλη είν' αδελφή μας/ κι' ο τρελός
ο Υμηττός

και μπαρμπαδες είναι δικοί μας/ ο Χελμός
κι' ο Παρνασσός

Κι' ανεβαίνοντας ξανά/ πάνω στα ψηλά
βουνά

η ψυχή μας παίρνει δύναμη κι' αγέρα/ κι'
η καρδιά μας λαχταρά

ν' ανεβούμε με χαρά/ σ' όλα τα ελληνικά
τα βουνά.

Βουνά ψηλά, βουνά αιώνια/ παιδιά
γιγάντια της γης

με στολίδια σας τα χιόνια/ χαμόγελό σας η
λάμψη της αυγής

Φλογερός θυμός ο κεραυνός σας/ θλίψη η
μαύρη συννεφιά σας

και μίλημα το γοργό νερό σας/ που με βουή
κατρακυλάει από ψηλά

Τα ελάτια μας χαρίζουν/ την ορθή
κορμοστασιά

και τα χιόνια μας ξεπλένουν/ απ' της
πόλης τη βρωμιά

Κι' ανεβαίνοντας ξανά/ πάνω στα ψηλά
βουνά

η ψυχή μας παίρνει δύναμη κι' αγέρα/ κι'
η καρδιά μας λαχταρά

ν' ανεβούμε με χαρά/ σ' όλα τα ελληνικά
τα βουνά

Επάνω στα βουνά/ με ολάνοιχτη καρδιά/ με
δυό πόδια γερά/ περνάμε πάντα με χαρά

κι' όπου διαβούμε, ζωή σκορπούμε/
αληθινή και φυσική ζωή.

** Ο Πλάτων Μεταξάς ήταν από τα ιδρυτικά
μέλη της άτυπης ομάδας "Κούκοι" (1926-
1928) που αποτέλεσαν και τη βάση του
ιδρυθέντος το 1928 Ορειβατικού Συνδέσμου

Αθηνών (1928) του οποίου υπήρξε και ο
πρώτος Γενικός Γραμματέας του.

Ο Ύμνος Του Ορειβάτη Μουσική Τραγουδι
Στέφανος Βαλάσης

Ορειβατικοί -Πεζοπορικοί Χάρτες:



Ελάτε να πάμε στα βουνά, αγαπητές
αναγνώστριες και αγαπητοί αναγνώστες,
είναι εκεί, μας καλούν και μας
προσκαλούν...

«Θέλουμε ελεύθερα βουνά\Ελεύθερα
λαγκάδια\Να έχουμε φίλους τα πουλιά και
σπίτι τα λιβάδια\Και την αγάπη μας
αγκαλιά

Κάτω απ' του κέδρου τη δροσιά\Θέλουμε
τη θάλασσα αδερφή τον ποταμό γιατί\Τη
ρεματιά για προσευχή τ'αστέρια για
κρεβάτι»

Στην κορυφή κάποιου βουνού...σας
αναμένω

ΜΕ ΕΚΤΊΜΗΣΗ

Απόστολος Ζυγόπουλος

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. [Λι Τάι Πο](#)

1^A. [Άθως- Ανδρέας Γ. Λίτος](#)

2. Κωστής Παλαμάς-[Το τραγούδι των Βουνών](#)

3. Πολυφωνικό Ηπείρου-Καλότυχια είναι τα βουνά, [εδώ](#) & [εδώ](#)

4. Ο σταυραετός της Λογοτεχνίας, [εδώ](#) & [εδώ](#)

Χρήσιμες Οδηγίες για Ορειβασία και Ορεινή Πεζοπορία: [εδώ](#), [εδώ](#), [εδώ](#), [εδώ](#) & [εδώ](#)



Έκτωρ Κακναβάτος: Ο τελευταίος των

υπερρεαλιστών ποιητών *(Το άρθρο είναι της Τίνα Μανδηλαρά στο περιοδικό LIFO και μπορείτε να το βρείτε [εδώ](#))*

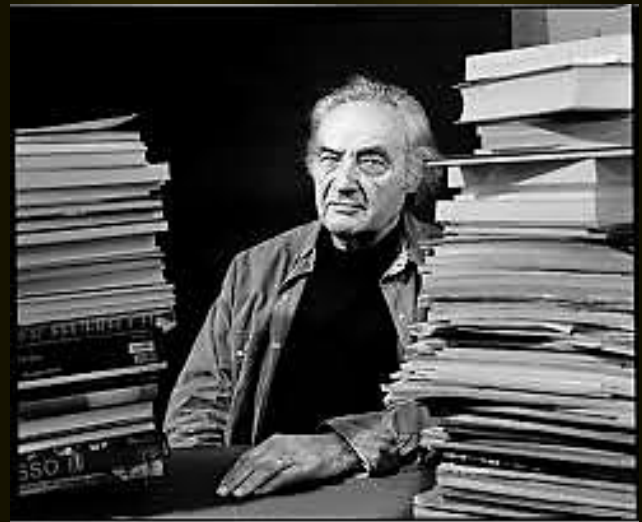
«ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΝΑ ΘΕΛΕΙΣ να γνωρίσεις είναι έρωτας. Το να φαντάζεσαι είναι έρωτας. Το να άπτεσαι το κάθε τι, ακόμα και ενορατικά, είναι έρωτας» γράφει ο Έκτωρ Κακναβάτος στην αρχή του αξιομνημόνευτου κειμένου του «Ο Υπερρεαλισμός "απέθανε". Ζήτω ο

Υπερρεαλισμός» – μια διατύπωση σχεδόν προφητική, αν το καλοσκεφτεί κανείς, δεδομένου ότι το ζωτικό, ποιητικό υπερρεαλιστικό πνεύμα παραμένει φλέγον, ειδικά στις μέρες μας, όχι μόνο επειδή το όνομα του κατεξοχήν εκφραστή του υπερρεαλισμού Ανδρέα Εμπειρίκου

ενέπνευσε το φετινό θέμα της έκθεσης στις πανελλήνιες εξετάσεις, αλλά γιατί η επανασύσταση του υπερρεαλισμού σήμερα επαναφέρει αυτούσια τη δυναμική που τον ενέπνευσε. Διαβάζοντας, για παράδειγμα, κείμενα όπως το παραπάνω, που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Διαβάζω» το 1985, διαπιστώνουμε την ενάργεια ενός «ζωντανού ψυχοπνευματικού δυναμικού» που, όπως θα έλεγε ο Κακναβάτος, δεν σπάει τυχαία «το φράγμα του ρυθμού και του σχήματος του κάθε -ισμού» και αντίστοιχα κάθε φανατισμού, αντλώντας δύναμη από τη ριζοσπαστική έκφραση της επιθυμίας, που ο ίδιος προτιμά, πλατωνικώς τω τρόπω, να αποκαλεί δημιουργικό έρωτα.

Διαπιστώνοντας έτσι όλα εκείνα τα δεδομένα που κάνουν τον υπερρεαλισμό να φαντάζει ζωντανός και απολύτως μορφοποιητικός μέχρι σήμερα, αντιλαμβάνεται κανείς την αναγκαιότητα του τόμου υπό τον τίτλο «Ράτσα Υψικαμίνου» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Άγρα, με τις οποίες είναι συνδεδεμένο το ποιητικό έργο του Κακναβάτου. Πρόκειται για τα θεωρητικά και κριτικά κείμενά του, ανθολογημένα και επιμελημένα από τον φιλόλογο και πανεπιστημιακό Χρήστο Δανιήλ, την καλύτερη δυνατή επαναφορά της πολύπτυχης διάνοιάς του και του άκρως στοχαστικού του λόγου. Δεν είναι τυχαίο που ο τελευταίος των υπερρεαλιστών ποιητών εξακολουθούσε μέχρι το τέλος της ζωής του, το 2010, να παρεμβαίνει με κείμενα και να διαμορφώνει έναν τόσο

ζωτικό λόγο που συνδυάζει την υψηλή ποιητική τέχνη με την κοινωνική ευαισθησία και την επιστημονική ενάργεια – κι αυτό δε οφείλεται μόνο στις σπουδές του στα Μαθηματικά. Ως εκ τούτου, η ανθολόγηση από τον Χρήστο Δανιήλ δεν είναι καθόλου τυχαία, καθώς τόσο τα ποιήματα όσο και τα θεωρητικά-παρεμβατικά κείμενα του Κακναβάτου συνάδουν με την ενσυνείδητη στάση του περί ενότητας του λόγου, ενώ



ταυτόχρονα ακυρώνουν συνειδητά την προνομιακή θέση του στοχαστή που παρατηρεί τα τεκταινόμενα από ψηλά. Αντιθέτως, ακόμα και η δριμεία κριτική του στον ισοπεδωτικό φιλολογικό λόγο που βασίζεται στην «προσληψιμότητα» και σε μια στημένη υποτιθέμενη επιστημολογία αποκαλύπτει τη σεμνότητα ενός στοχαστή που παραδέχεται τη χοϊκή υπόσταση της ανθρώπινης έκτασης, την οποία αντικρίζει από τη δική του υψομετρική συνθήκη. Εκεί ακριβώς, άλλωστε, εντάσσει τη δυναμική του υπερρεαλισμού ο οποίος, όπως επισημαίνει στο εξάισιο εκείνο κείμενο για τη Μάτση Χατζηλαζάρου, βλέπει τον άνθρωπο, πάνω από οποιαδήποτε καταστροφή ή

μικρότητα, ως εκείνο «το ακατάλυτο σάλπισμα της ζωής που δεν έστεργε να υποστεί τις σημαίες της, και φυσικά ούτε τη φλογερή εκείνη του έρωτα. Κι ας θέριζε ο θάνατος κι ας άλωναν λόγο και δημιουργία άλλες προτεραιότητες».

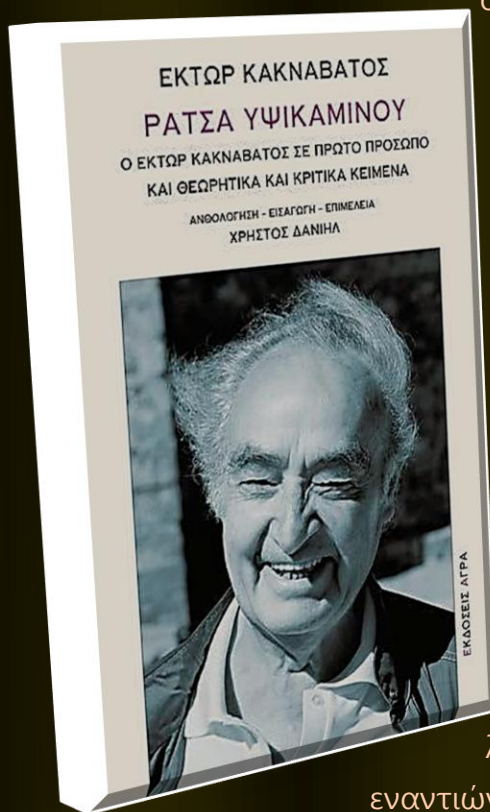
Σημαντικό, λοιπόν, ότι ο Δανιήλ στέκεται με αντίστοιχη ευαισθησία στο ίδιο ανθρώπινο ύψος, αφουγκραζόμενος ταυτόχρονα τη ζωντάνια αυτών των κειμένων ακόμα και σήμερα, ενώ ταυτόχρονα επισημαίνει την απουσία συστηματικής μελέτης της μεταπολεμικής φάσης του υπερρεαλισμού από τους φιλόλογους. Το βιβλίο χωρίζεται σε δύο μέρη: στο πρώτο παρουσιάζονται οι απαντήσεις του Κακναβάτου μέσα από δημοσιεύσεις και στο δεύτερο αναδεικνύονται τα πιο θεωρητικά ή κριτικά κείμενά του. Εντύπωση προκαλεί, μεταξύ άλλων, η επίκληση του υπερρεαλισμού ως μέσου κριτικής στον πολιτικό φανατισμό, η βαθιά φιλοσοφική γνώση του Κακναβάτου, καθώς και η δημοκρατική ευαισθησία ενός ανθρώπου που εξορίστηκε στη Μακρόνησο, φυλακίστηκε, βασανίστηκε, αλλά δεν ξέχασε ότι πρωτίστως είναι μέρος μιας «κοσμικής οντογένεσης», την οποία φρόντισε να

κρατήσει ζωντανή μέχρι τέλους. Μέσα από τα κριτικά του κείμενα, λόγου χάρη, ο Κακναβάτος όχι μόνο εξακολουθούσε να ανιχνεύει την πολλαπλή δύναμη της υπερρεαλιστικής ποίησης –με τη συμμετοχή

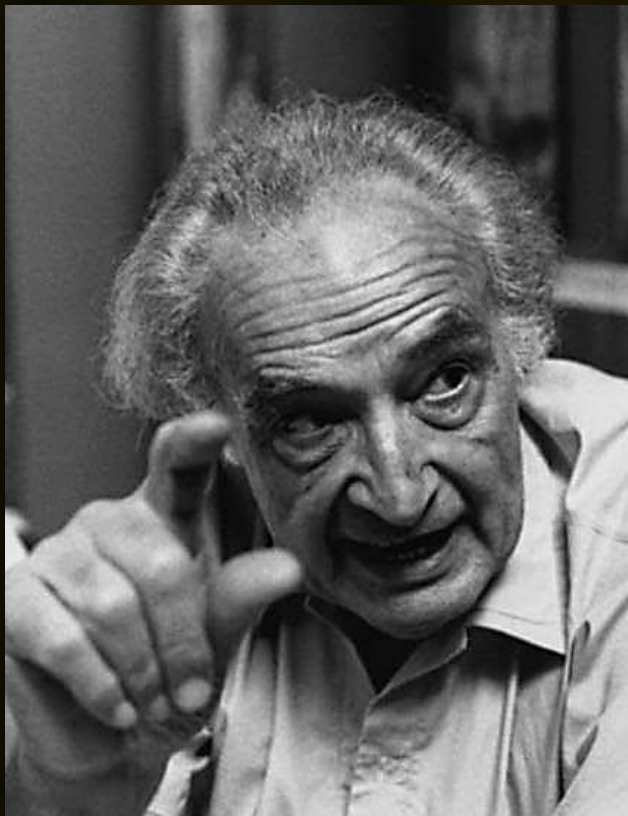
σε συνέδρια και ανάλογες δημοσιεύσεις, όπως με εκείνο το κείμενο για τον Ανδρέα Εμπειρίκο– αλλά ταυτόχρονα φρόντιζε να αποτίει φόρο τιμής και στους ομότεχνούς του, τον Γιώργο Λίκο ή τη Μάτση Χατζηλαζάρου· αργότερα κριτικές μνείες βρίσκουμε και σε μοντερνιστές ποιητές όπως η Τζένη Μαστοράκη.

Βαδίζοντας, λοιπόν, πέρα από τις συναρτησιακές σχέσεις που χαράζει ο ντετερμινισμός ή η

λογική –στις οποίες ο ίδιος εναντιώνεται–, επικαλείται τον υπερρεαλισμό ως το φως που καταυγάζει τις πολλαπλές δυνατότητες της περιπέτειας του λόγου μέσα από τον δυναμισμό της φαντασίας: δυνατότητες που εκείνος διέκρινε στις περιπέτειες του μύθου, στα δημοτικά τραγούδια, στα οποία ανίχνευε έντονα υπερρεαλιστικά στοιχεία, στην εσωτερικότητα του Παπαδιαμάντη, στον υψηλό δείκτη του πάθους που συνέχει τα δρώμενα στον μύθο, στην επικοινωνία με έναν άυλο κόσμο, καθώς το συνειδησιακό εγώ «τείνει να γεμίσει το χάσμα ανάμεσά του και του κόσμου». Για εκείνον «ο ποιητικός λόγος είναι ένας τρόπος να προβάλλεται η πραγματικότητα σε κλίμακες αναβαθμών»,



όπως τόνισε χαρακτηριστικά ύστερα από μια φιλοσοφική συζήτηση με τον Χρήστο Γιανναρά.



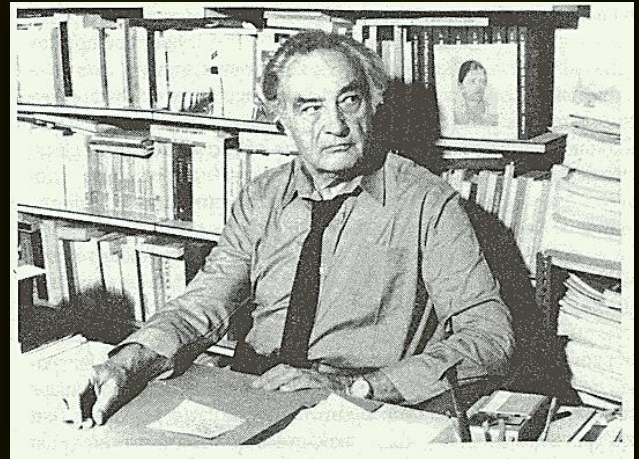
Ο ποιητής γεννήθηκε το 1920 –αν και ο Χρήστος Δανιήλ σε υποσημείωση δηλώνει επιφυλακτικός, βασιζόμενος σε πληροφορίες της οικογένειάς του, αναφορικά με την ημερομηνία– στον Πειραιά, ως Γιώργος Κοντογιώργης. Το επίθετο με το οποίο εισήλθε στην ιστορία ήταν το πατρικό της Μυτιληνιάς μητέρας του – το Κακναβάτος, όπως εξηγεί ο ίδιος σε συνέντευξη, δεν είναι απλώς ψευδώνυμο, είναι επιλογή. Μια απτή λεπτομέρεια, δηλωτική του διαχωρισμού τον οποίο, κατά κάποιον τρόπο, επέβαλε συνειδητά μεταξύ του προσωπικού του βίου ως καθηγητή σε φροντιστήριο και του δημόσιου ως

αναγνωρισμένου ποιητή. Ούτε ο αστεϊσμός του ότι το ψευδώνυμο το οφείλει σε κάποιον οδηγό ταξί από την Αγιάσο που του αποκάλυψε τη σανσκριτική ρίζα του «Κακν» είναι τυχαίος, καθώς δείχνει το ειρωνικό ύφος που διαπερνά την ποίησή του. Ο Κακναβάτος σπούδασε Μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών από το 1937 ως το 1941, λύνοντας εξισώσεις τα χρόνια που η Ευρώπη παραδιδόταν στο χάος. Συγκινητικές οι περιγραφές του από τότε που είδε στη βιτρίνα του Ελευθερουδάκη να δεσπόζει η πρώτη του ποιητική συλλογή, η «Fuga», τη χειρότερη χρονιά της Γερμανικής Κατοχής, το 1943. Εξορίστηκε στη Μακρόνησο και την Ικαρία, είδε τους συντρόφους του να πεθαίνουν και έκανε δεκαοκτώ χρόνια να εκδώσει κάτι καινούργιο – εν προκειμένω τη «Διασπορά», το 1961, που κυκλοφόρησε σε μικρό κύκλο φίλων. Στην προσπάθειά του να εξηγήσει αυτή την απουσία, σε ένα από τα κείμενα που παραθέτει σε πρώτο πρόσωπο ο Χρήστος Δανιήλ, ο Κακναβάτος υποστηρίζει ότι ποτέ δεν απομακρύνθηκε από την ποίηση, ενώ ταυτόχρονα επικαλείται την αναγκαιότητα ενός δημιουργικού στοχασμού πάνω στο «αν η ποίηση μας δίνει το ελεuthέρας για είσοδο/έξοδο του Εγώ από τον ίδιο του τον αντικατοπτρισμό επάνω στο κρύσταλλο του Κόσμου». Επίσης, παρότι από σεμνότητα αρνείται να μιλήσει συνειδητά για σταθμούς στη μακρά ποιητική πορεία του, προτιμώντας τη σεπτή λέξη «αναβαθμούς», αναφέρεται διαρκώς στους ομοτέχνους του, στα «ιθαγενή οδόσημα», όπως αποκαλεί τους υπερρεαλιστές ποιητές,

δηλαδή τον Εμπειρικό, τον Εγγονόπουλο, τον Ελύτη.

Οδηγός του είναι μια πυκνή, αυτόνομη ποίηση που δεν αποκαλύπτει αλλά κινητοποιεί, διατηρώντας το δημιουργικό ηχόχρωμα αιώνων – ιδού η αχαλίνωτη ελευθερία που απελευθερώνει η φαντασία. Όλες, άλλωστε, οι ποιητικές συλλογές που ακολούθησαν μετά τη «Διασπορά» («Η κλίμακα του λίθου», «Οδός Λαιστρυγόνων», «Τα μαχαίρια της Κίρκης», «Κιβώτιο ταχυτήτων», «In Perpetuum») είναι χάρτες-οδηγοί σε αυτόν τον επικίνδυνο αλλά ελεύθερο κόσμο που συνορεύει με τη φαντασία και τη μαγεία (πώς αλήθεια ένας μαθηματικός μπορούσε να είναι μάγος;). Ως προς αυτό, ο ίδιος είναι κατηγορηματικός: «Η ποίηση χτίζεται πάνω στη μαγεία», γιατί συνιστά την κατεξοχήν οντολογική συνθήκη και στάση θέασης του κόσμου, που ξεπερνά, ωστόσο, ό,τι πιστεύουμε ως αυθορμησία – πάντα σε σχέση με τον υπερρεαλισμό–, αφού κρύβει ένα έργο πολλών αιώνων. «Ό,τι δημιουργήσε ο άνθρωπος είναι του ονείρου και της φαντασίας. Στην ώθηση της ανάγκης απάντησε με όνειρο και φαντασία. Ο άνθρωπος συμμετέχει στην Κοσμική οντογένεση μέσω της ονειρικής ορμής και της φαντασίας του. Είναι ον που φαντάζεται. Έχει το δικαίωμα να ονειρεύεται. Έχει την ικανότητα να υλοποιεί τους οραματισμούς του, να τους κάνει ορατούς, ψαύσιμους ή και νοητούς, να τους δίνει στερεή μορφή σε κατάσταση βαριάς μάζας ή σε ασταθή μορφή, σε κατάσταση ιδεών, αποσπώντας από τη φύση ό,τι δεν του χορήγησε κι αυτός

το έχει ανάγκη». Καθώς γράφει, στέκεται σε έναν γαλαξιακό χώρο αποκλειστικά δικό του, προβάλλοντας το δικό του σχέδιο ανατροπής με όπλο τη φαντασία και άξονα τον μύθο. Αυτός είναι ο καταλύτης και ελκυστής, όπως συνήθιζε να λέει, στην «Οδό



Λαιστρυγόνων» (1978), την πιο αναγνωρίσιμη ίσως στιγμή του. Ο Ανδρέας Καραντώνης, ο οποίος ήταν φειδωλός σε χαρακτηρισμούς, είχε περιγράψει τότε τον Έκτορα Κακναβάτο ως τον οδηγό που μεταφέρει τους Λαιστρυγόνες στο σύγχρονο τοπίο – και δεν χρειάζεται να εξηγήσει ποιοι είναι. Τους αναγνωρίζεις αμέσως, ακόμα και σήμερα.

Μοναδικό όπλο του πολυμήχανου ομηρικού ήρωα και του ποιητή είναι, εν προκειμένω, η γλώσσα, και συγκεκριμένα οι «σημαίνουσες οντότητες» που ήταν για εκείνον οι λέξεις: «Όταν η γλώσσα δεν κάνει άλλο παρά να υπηρετεί τον Λόγο / καταστρέφει την πάμφωτη αταξία των πραγμάτων / κι αυτά την εκδικούνται θάβοντάς την στην αιθάλη τους». Αυτοί οι τρεις στίχοι από το «Κιβώτιο ταχυτήτων» συνιστούν το ποιητικό και

πολιτικό του μανιφέστο. Ο Κακναβάτος δεν εμπιστεύεται τη γλώσσα που υπηρετεί, αλλά εκείνη που διαφεύγει ακροβατώντας στις άκρες του νοήματος που διατηρεί την «πάμφωτη αταξία», τη λαμπερή αναρχία των πραγμάτων, όπως λάμπουν προτού τα εντάξουμε σε κατηγορίες. Είναι ένας ποιητής που σκέφτεται ως μαθηματικός και δημιουργεί ως κοσμολόγος: ξέρει ότι η τάξη είναι χρήσιμη, αλλά φέρει όλη εκείνη την ασίγαστη περιέργεια που βιάζεται να δημιουργήσει ένα άλλο οικοδόμημα, «αναγομώνοντας» –άλλη μια ένδειξη της γλωσσικής του δεινότητας– αυτή την περιέργεια «στο ορυχείο του Χάους». Το 1983 κέρδισε, κάπως όψιμα, το Β΄ Κρατικό Βραβείο Ποίησης για το «In Perpetuum» – η μόνη επίσημη αναγνώριση που του αποδόθηκε, σε ηλικία εξήντα τριών χρονών. Ο τίτλος, που σημαίνει «εις το διηνεκές», «για πάντα», έχει κάτι από πεισματική διεκδίκηση, άλλο ένα χαρακτηριστικό κάθε υπερρεαλιστή που αρνείται να υποκύψει. Γι' αυτό, ακόμα και σήμερα που πιστεύουμε ότι ο υπερρεαλισμός αναφέρεται σε ένα



παρελθοντικό ρεύμα, κάτι που αφορά μόνο τον Εμπειρικό ή τον Εγγονόπουλο, η περίπτωση του Κακναβάτου αποδεικνύει ότι είναι κάτι όντως ρευστό, που αναδημιουργείται διαρκώς, *in perpetuum*. Ο ίδιος φρόντισε, άλλωστε, να το αναγάγει σε στάση ζωής, σε μια μορφή αντίστασης σε μια λογική που απειλεί να σε υποτάξει, να σε σκοτώσει, να σε εξορίσει, να σου στερήσει τη φωνή και την ύπαρξη.

Εξού και το ότι συνέχισε να γράφει και να εκδίδει ως τα βαθιά γεράματα: «Χαοτικά Ι» (1997), «Ακαρεί» (2001), «Βραχέα και μακρά» (2005), «Στα πρόσωπα ιαχής» (2005). Ολόκληρη η ποίησή

του είναι μια συμπαντική οντολογία, ένας τρόπος του Είναι, όπως θα έλεγε ο Χάιντεγκερ, πολύ κοντά στη θεωρία του Χάους, την οποία παρακολουθούσε πιστά μέχρι τέλους. Όπως έγραφε, και κυρίως το ένιωθε, ο ίδιος: «Η ποίηση ή θα είναι πέρα από κάθε αλλοτρίωση ως προς τη φύση και τη λειτουργία της, όπως η αναπνοή, ή δεν θα υπάρχει».

Η Γωνιά του Βιβλίου με τις Εκδόσεις Παπαρηγορίου - Νάκας

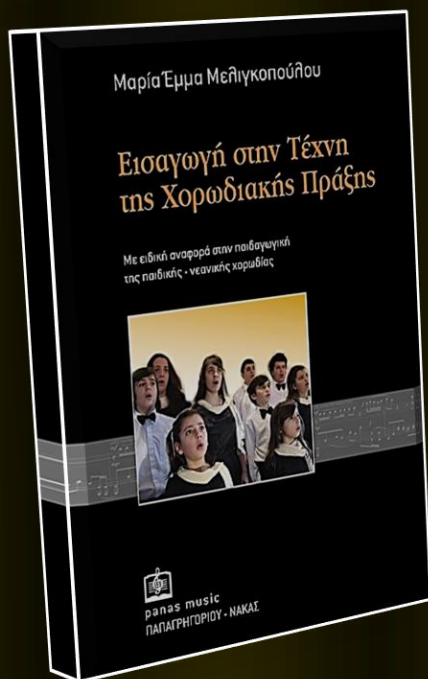


Ο Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου – Νάκας αποτελεί από το 2018 επίσημο Χορηγό των Διαγωνισμών του Πνευματικού μας Κέντρου «Ταλέντα Βραβεία Φίλωνας» χορηγώντας κάθε χρόνο δωρο-επιταγές στους βραβευθέντες με Α΄, Β΄ και Γ΄ Βραβεία. Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ο Εκδοτικός Οίκος ήταν στο πλευρό του Φίλωνας μα πάνω απ’ όλα ήταν υποστηρικτής των προσπαθειών όλων εκείνων των παιδιών που μοχθούν για την τέχνη της Μουσικής καλλιτεχνικής παιδείας. Ο Φίλωνας τιμώντας τον Οίκο που τόσα χρόνια έχει σταθεί στο πλευρό του αφιερώνει σε κάθε τεύχος του Magazino «Τέχνη & Πολιτισμός» μία βιβλιοπαρουσίαση που αφορά τις νέες εκδόσεις. Από τον Φίλωνα αλλά και όλους τους νέους που έχουν επωφεληθεί από την μεγάλη αυτή δωρεά αγάπης «Ένα Μεγάλο Ευχαριστώ». Η εταιρία ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΙΟΥ –

Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου

– Νάκας. Χορηγός των Μουσικών Διαγωνισμών «Ταλέντα Βραβεία Φίλωνας»

ΝΑΚΑΣ (Panas Music), ιδρύθηκε το 1980 από τους Κώστα Παπαρηγορίου και Χαρίλαο Νάκα. Δραστηριοποιήθηκε αρχικώς στο χώρο των μουσικών εκδόσεων εκδίδοντας τους περισσότερους Έλληνες Συνθέτες κάτι που έως τότε δεν υπήρχε στην Ελληνική Μουσική Εκδοτική αγορά. Κάλυψε το κενό σε βιβλία μουσικής ξένων εκδοτικών οίκων εισάγοντας μεγάλο αριθμό από την παγκόσμια εκδοτική δημιουργία, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα της κλασικής κιθάρας. Πολύ σύντομα επεκτάθηκε στην εμπορία μουσικών επαγγελματικών και ερασιτεχνικών, οργάνων. Στον τομέα των μουσικών εκδόσεων έδωσε μεγάλη προσοχή στην ποιότητα, κάτι που μέχρι τότε δεν καλυπτόταν επαρκώς. Σήμερα, με την πολύχρονη πείρα της και χρησιμοποιώντας την σύγχρονη τεχνολογία έχει ανεβάσει κατά πολύ την ποιότητα των υπηρεσιών της και προσδοκά στο μέλλον να προσφέρει ό,τι καλύτερο σε αυτόν το τομέα.



ΜΑΡΙΑ ΕΜΜΑ ΜΕΛΙΓΚΟΤΟΥΛΟΥ

Εισαγωγή στην Τέχνη της Χορωδιακής Πράξης Με ειδική αναφορά στην παιδαγωγική της παιδικής - νεανικής χορωδίας

μεθοδολογίας και εξειδικευμένου εκπαιδευτικού υλικού περιόρισε την ανάπτυξη της χορωδιακής εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα να κυριαρχεί ακόμη η εμπειρική προσέγγιση, ιδιαίτερα στις παιδικές και νεανικές χορωδίες. Το παρόν εγχειρίδιο, βασισμένο στην πολυετή εμπειρία της συγγραφέως στη διεύθυνση και διδασκαλία παιδικών και νεανικών χορωδιών, παρουσιάζει ολοκληρωμένα τη θεωρία και την πράξη της χορωδιακής τέχνης. Εξετάζει ζητήματα όπως ο ρόλος και η προετοιμασία του μαέστρου, η επιλογή ρεπερτορίου, η φωνητική ανάπτυξη παιδιών και εφήβων, η οργάνωση των προβών και ο καλλιτεχνικός προγραμματισμός.

Παράλληλα, περιλαμβάνει στοιχεία τεχνικής διεύθυνσης, πρακτικές ασκήσεις και προτεινόμενο ρεπερτόριο, προσφέροντας στον διευθυντή χορωδίας ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο γνώσεων και πρακτικών εργαλείων.

Η χορωδιακή τέχνη στην Ελλάδα γνώρισε τα τελευταία χρόνια τη μεγαλύτερη ανάπτυξη της ιστορίας της, με σημαντική αύξηση του αριθμού των χορωδιών και τη διαμόρφωση ενός σύγχρονου χορωδιακού κινήματος που συνδέεται με τη νεοελληνική μουσική και πολιτιστική ταυτότητα. Αν και η ευρωπαϊκή χορωδιακή παράδοση δεν αποτελεί γηγενές στοιχείο της ελληνικής μουσικής κληρονομιάς, εισήχθη και αναπτύχθηκε στις αρχές του 20ού αιώνα, κυρίως μέσω επιρροών από τη Γερμανία, την Αυστρία και την Ιταλία. Η εξάπλωση των χορωδιών σε όλη τη χώρα έφερε χιλιάδες ανθρώπους σε επαφή με την πολυφωνική μουσική. Ωστόσο, η έλλειψη οργανωμένης διδακτικής



Τιμολέων Αμπελάς: Ένας

ρομαντικός του ελληνικού

ιστορικού δράματος (Το άρθρο

επιμελήθηκε η Κατερίνα Ζώτου)

Γεννήθηκε στην Πάτρα το 1849 ή 1850. Οι πηγές διαφέρουν ως προς το ακριβές έτος γέννησής του, ενώ αντίστοιχες διαφοροποιήσεις παρατηρούνται και ως προς το έτος θανάτου του, το οποίο αναφέρεται είτε ως 1926 είτε ως 1929. Ωστόσο, οι πλέον τεκμηριωμένες βιογραφικές αναφορές συγκλίνουν στο ότι γεννήθηκε στις 4 Μαΐου 1849 και απεβίωσε στην Αθήνα στις 26 Αυγούστου 1926. Τα παιδικά και νεανικά του χρόνια συνδέθηκαν στενά με τη Σύρο, η οποία κατά τον 19ο αιώνα αποτελούσε ένα από τα σημαντικότερα πνευματικά και εμπορικά κέντρα του ελληνικού κράτους. Εκεί ολοκλήρωσε μεγάλο μέρος των εγκύκλιων σπουδών του, ενώ αργότερα φοίτησε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η νομική του κατάρτιση επρόκειτο να καθορίσει την επαγγελματική του πορεία, χωρίς όμως να περιορίσει τις λογοτεχνικές του φιλοδοξίες.

Ο Τιμολέων Αμπελάς υπήρξε μία από τις πλέον ενδιαφέρουσες μορφές της ελληνικής λογοτεχνίας του δεύτερου μισού του 19ου αιώνα. Συνδύασε την ιδιότητα του δικαστικού λειτουργού με εκείνη του λογοτέχνη, του ποιητή, του πεζογράφου, του δημοσιογράφου και κυρίως του θεατρικού συγγραφέα. Ανήκε στη γενιά των λογίων της λεγόμενης Α' Αθηναϊκής Σχολής και υπήρξε ένθερμος υποστηρικτής της καθαρεύουσας και της αναβίωσης του ιστορικού και εθνικού δράματος.

Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών του άσκησε αρχικά τη δικηγορία στη Σύρο και στη συνέχεια εισήλθε στο δικαστικό σώμα. Υπηρέτησε ως πρωτοδίκης σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, μεταξύ των οποίων η Χαλκίδα, η Ζάκυνθος, η Λευκάδα, η Κέρκυρα,



η Αθήνα και η Λάρισα. Η σταδιοδρομία του υπήρξε επιτυχής, καθώς το 1901 προήχθη σε πρόεδρο πρωτοδικών και το 1904 σε εφέτη, θέση από την οποία αποχώρησε αργότερα. Η μακρά θητεία του στη δικαιοσύνη του προσέφερε σημαντική κοινωνική αναγνώριση και παράλληλα του επέτρεψε να διατηρεί ενεργό παρουσία στα γράμματα. Παρά την απαιτητική επαγγελματική του σταδιοδρομία, ο

Αμπελάς ανέπτυξε εξαιρετικά πλούσια λογοτεχνική δραστηριότητα. Ξεκίνησε τη συγγραφική του πορεία σε πολύ νεαρή ηλικία, στρεφόμενος κυρίως προς το ιστορικό δράμα. Η εποχή του συνέπιπτε με την ισχυρή ανάπτυξη του ελληνικού εθνικού ρομαντισμού, ο οποίος αντλούσε θέματα από την αρχαιότητα, το Βυζάντιο και την Ελληνική Επανάσταση. Μέσα σε αυτό το πνευματικό κλίμα ο Αμπελάς καλλιέργησε το θεατρικό είδος με ιδιαίτερη επιτυχία.

Από τα πρώτα του έργα ξεχωρίζουν το δράμα «Ο Ιερός Λόχος (1821)» του 1866 και οι «Μάρτυρες του Αρκαδίου» του 1867. Τα έργα αυτά εντάσσονται στην παράδοση του πατριωτικού ιστορικού θεάτρου, που επιδίωκε να εξυψώσει το εθνικό φρόνημα του ελληνικού κοινού μέσα από τη δραματοποίηση ηρωικών γεγονότων της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Στη συνέχεια ακολούθησαν πολλά ακόμη θεατρικά έργα και ιστορικά δράματα, μέσα από τα οποία αναδείχθηκε ως ένας από τους πλέον παραγωγικούς θεατρικούς συγγραφείς της εποχής του. Σύγχρονες μελέτες τον χαρακτηρίζουν «πολυγραφότατο θεατρικό συγγραφέα» και «δεξιότην των δραματικών διαγωνισμών», γεγονός που αποδεικνύει την ιδιαίτερη θέση που κατείχε στον λογοτεχνικό κόσμο του 19ου αιώνα.

Πέρα από το θέατρο, ο Αμπελάς ασχολήθηκε με την ποίηση και την πεζογραφία. Ανήκε στους λεγόμενους «καθαρολόγους» της Α' Αθηναϊκής Σχολής, οι οποίοι θεωρούσαν ότι η αναβίωση της αρχαίας ελληνικής γλώσσας

και των κλασικών προτύπων θα συνέβαλλε στην πνευματική αναγέννηση του ελληνικού έθνους. Η γλώσσα των έργων του είναι κατά κανόνα λόγια και επηρεασμένη από την καθαρεύουσα, ενώ η θεματολογία του χαρακτηρίζεται από ιστορικότητα, πατριωτισμό και ηθικοδιδασκτικό χαρακτήρα.

Σημαντική υπήρξε και η συμβολή του στην ιστοριογραφία. Το 1874 δημοσίευσε την «Ιστορία της Νήσου Σύρου από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι των καθ' ημάς», έργο που θεωρείται μία από τις πρώτες συστηματικές ιστορικές μελέτες για το νησί. Η ενασχόλησή του με τη Σύρο δεν ήταν τυχαία, καθώς είχε συνδεθεί στενά με την κοινωνική και πνευματική ζωή της Ερμούπολης. Παράλληλα έγραψε ιστορικά έργα και μελέτες όπως οι «Κρήτες και Βενετοί», ο «Λέων Καλλέργης», καθώς και βιογραφικά και φιλολογικά κείμενα για προσωπικότητες των ελληνικών γραμμάτων. Η συγγραφική του παραγωγή εκτείνεται σε πολλούς τομείς, αποδεικνύοντας την ευρύτητα των ενδιαφερόντων του.

Ο Αμπελάς υπήρξε επίσης ένας από τους ιδρυτές του Φιλολογικού Σύλλογος Παρνασσός, ενός από τους σημαντικότερους πνευματικούς οργανισμούς της νεότερης Ελλάδας. Μέσα από τη συμμετοχή του στον «Παρνασσό» συνέβαλε στην καλλιέργεια των γραμμάτων και στην προώθηση της ελληνικής λογοτεχνίας σε μια περίοδο όπου το

ελληνικό κράτος διαμόρφωνε ακόμη την πνευματική του ταυτότητα. Η λογοτεχνική φυσιογνωμία του Τιμολέοντα Αμπελά τοποθετείται ανάμεσα στους τελευταίους μεγάλους εκπροσώπους του ελληνικού ρομαντισμού. Το έργο του αντανακλά τις ιδεολογικές αναζητήσεις της εποχής του: τον θαυμασμό προς το αρχαίο ελληνικό



παρελθόν, την πίστη στην ιστορική συνέχεια του ελληνισμού, την έμφαση στην εθνική αγωγή μέσω της τέχνης και την προσήλωση στη λόγια γλώσσα. Αν και η λογοτεχνική κριτική του 20ού αιώνα έδωσε μεγαλύτερη βαρύτητα στους δημοτικιστές και στους εκπροσώπους της Νέας Αθηναϊκής Σχολής, ο Αμπελάς εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική μορφή για τη μελέτη της ελληνικής λογοτεχνίας και του θεάτρου του 19ου αιώνα. Σήμερα ο Τιμολέων Αμπελάς αναγνωρίζεται ως ένας από τους πιο παραγωγικούς και χαρακτηριστικούς

δημιουργούς της μεταεπαναστατικής Ελλάδας, ο οποίος άφησε πίσω του πλούσιο θεατρικό, ποιητικό, πεζογραφικό και ιστορικό έργο, προσφέροντας πολύτιμη μαρτυρία για τις πνευματικές τάσεις και τα ιδεώδη της εποχής του.

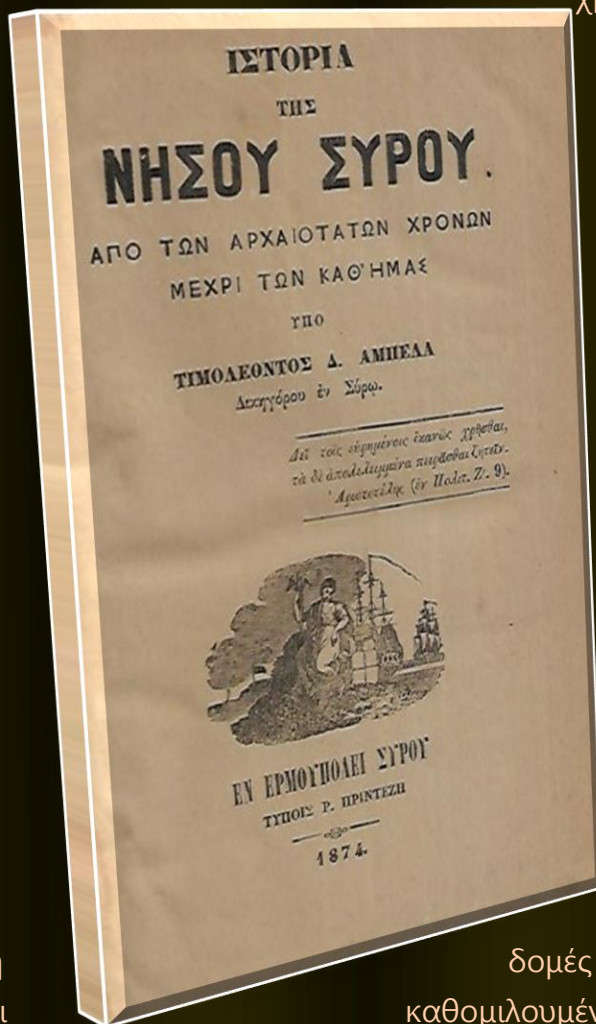
Το ιδιαίτερο ύφος του Τιμολέοντα Αμπελά αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της λογοτεχνικής παραγωγής της Α' Αθηναϊκής Σχολής και αντανακλά τις ιδεολογικές, αισθητικές και γλωσσικές αντιλήψεις που επικρατούσαν στην Ελλάδα κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Η γραφή του διαμορφώνεται μέσα στο πλαίσιο του ελληνικού ρομαντισμού, ενός λογοτεχνικού ρεύματος που συνέδεσε την τέχνη με την εθνική ιδέα και αντιμετώπισε τη λογοτεχνία ως μέσο ηθικής και πατριωτικής διαπαιδαγώγησης. Ως εκ τούτου, το έργο του Αμπελά δεν αποσκοπεί πρωτίστως στην αναπαράσταση της καθημερινής ζωής ή στη λεπτομερή ψυχογραφική ανάλυση των χαρακτήρων, αλλά στην προβολή ιδανικών αξιών και στην

ανάδειξη της ιστορικής αποστολής του ελληνισμού.

Το πρώτο στοιχείο που εντυπωσιάζει στον αναγνώστη είναι η γλώσσα του. Ο Αμπελάς χρησιμοποιεί μια λόγια μορφή καθαρεύουσας, η οποία αντλεί μεγάλο μέρος του λεξιλογίου και της σύνταξης της από την αρχαία ελληνική και τη βυζαντινή γραμματεία. Η επιλογή αυτή δεν ήταν απλώς αισθητική, αλλά και ιδεολογική. Για τον Αμπελά και τους συγχρόνους του, η γλωσσική προσέγγιση προς την αρχαιότητα αποτελούσε τρόπο επιβεβαίωσης της ιστορικής συνέχειας του ελληνικού έθνους. Έτσι, στα έργα του συναντώνται συχνά αρχαιοπρεπείς τύποι, λόγιες εκφράσεις, σύνθετες λέξεις και γραμματικές

δομές που απομακρύνονται από την καθομιλουμένη γλώσσα της εποχής. Χρησιμοποιεί εκφράσεις όπως «ουχί», «όθεν», «καθόσον», «διά τούτο», «όστις» και «οίτινες», ενώ προτιμά τύπους όπως «πατρίς», «ανδρεία», «φιλοπατρία», «ευκλής» και «αρετή», λέξεις που φέρουν ισχυρό ηθικό και ιδεολογικό φορτίο.

Η σύνταξή του χαρακτηρίζεται από μακρές και περίπλοκες περιόδους λόγου. Οι προτάσεις του συχνά αναπτύσσονται σε πολλά επίπεδα με δευτερεύουσες



αναφορικές, αιτιολογικές και συμπερασματικές προτάσεις, δημιουργώντας ένα ύφος επίσημο και πανηγυρικό. Η χρήση μετοχών είναι ιδιαίτερα συχνή, γεγονός που ενισχύει τον αρχαιοπρεπή χαρακτήρα της γραφής του. Εκεί όπου ένας νεότερος συγγραφέας θα χρησιμοποιούσε απλές χρονικές προτάσεις,



ο Αμπελάς προτιμά μετοχικές κατασκευές που θυμίζουν αρχαία ιστοριογραφία και ρητορικό λόγο. Αυτή η συντακτική πυκνότητα προσδίδει στα κείμενά του βαρύτητα και επισημότητα, αν και συχνά δυσκολεύει τον σύγχρονο αναγνώστη.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του ύφους του είναι ο έντονα ρητορικός τόνος. Οι ήρωες

των θεατρικών και ιστορικών του έργων δεν συνομιλούν με τον φυσικό τρόπο της καθημερινής ζωής, αλλά εκφωνούν λόγους που θυμίζουν πολιτικές δημηγορίες, πανηγυρικές ομιλίες ή πατριωτικά κηρύγματα. Οι διάλογοι συχνά μετατρέπονται σε εκτενείς μονολόγους, μέσα από τους οποίους εκφράζονται ιδανικά όπως η φιλοπατρία, η τιμή, η αυτοθυσία και η πίστη. Η γλώσσα αποκτά έτσι έναν επιβλητικό και υψηλό τόνο, ο οποίος υπηρετεί τη δραματοποίηση των γεγονότων και την ηθική εξύψωση των προσώπων.

Η ρομαντική διάσταση του έργου του γίνεται επίσης εμφανής μέσα από την εξιδανίκευση των ηρώων. Οι πρωταγωνιστές του δεν παρουσιάζονται ως σύνθετες προσωπικότητες με εσωτερικές αντιφάσεις και ψυχολογικές αδυναμίες, αλλά ως φορείς αρετών και συμβολικών αξιών. Ο αγωνιστής της ελευθερίας, ο μάρτυρας, ο πατριώτης και ο ηγέτης αποκτούν σχεδόν μυθικές διαστάσεις. Η ιστορία δεν παρουσιάζεται με αυστηρά αντικειμενικό τρόπο αλλά μετατρέπεται σε πεδίο ανάδειξης ηρωικών μορφών και εθνικών προτύπων. Η δραματοποίηση των γεγονότων, η έντονη συναισθηματική φόρτιση και η συχνή προσφυγή σε σκηνές θυσίας, μεγαλείου και ηρωισμού αποτελούν βασικά γνωρίσματα της γραφής του.

Στο θεατρικό του έργο διακρίνεται επίσης η επίδραση της αρχαίας τραγωδίας και του ευρωπαϊκού ρομαντικού δράματος. Οι

συγκρούσεις αποκτούν συχνά χαρακτήρα ηθικό και συμβολικό, ενώ η αίσθηση του πεπρωμένου και της ιστορικής αποστολής κυριαρχεί στη δράση. Οι χαρακτήρες λειτουργούν λιγότερο ως ατομικές προσωπικότητες και περισσότερο ως εκπρόσωποι ιδεών, αρχών και συλλογικών αξιών. Η δραματική ένταση προκύπτει από τη σύγκρουση αυτών των αξιών και όχι από λεπτές ψυχολογικές διεργασίες.

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό της γλώσσας του Αμπελά είναι η πλούσια χρήση επιθέτων και περιγραφικών προσδιορισμών. Τα ουσιαστικά συνοδεύονται συχνά από πολλαπλά επίθετα που αποσκοπούν στην ενίσχυση του συναισθηματικού και αξιολογικού περιεχομένου της αφήγησης. Η πατρίδα είναι «ένδοξος», «ηρωική» και «αθάνατος», οι αγωνιστές «γενναίοι», «ευκλείς» και «ακατάβλητοι», ενώ οι αντίπαλοι περιγράφονται με εξίσου έντονους αρνητικούς χαρακτηρισμούς. Η τεχνική αυτή, χαρακτηριστική του ρομαντισμού, συμβάλλει στη δημιουργία μιας ατμόσφαιρας μεγαλοπρέπειας και ηθικής σαφήνειας.

Η συνολική εντύπωση που αποκομίζει κανείς από το έργο του είναι εκείνη μιας

λογοτεχνίας που επιδιώκει να εμπνεύσει, να διδάξει και να εξυψώσει. Η γλώσσα, το ύφος και η θεματολογία του υπηρετούν έναν κοινό σκοπό: την ανάδειξη της ιστορικής συνέχειας του ελληνισμού, την προβολή ηθικών προτύπων και την καλλιέργεια εθνικής συνείδησης. Αν και η μεταγενέστερη

επικράτηση της δημοτικής γλώσσας

και του λογοτεχνικού ρεαλισμού

οδήγησε σε σχετική

υποχώρηση της απήχησης

του, ο Τιμολέων Αμπελάς

παραμένει σημαντικός

ως χαρακτηριστικός

εκπρόσωπος μιας

εποχής κατά την οποία

η λογοτεχνία

συνδεόταν άμεσα με τα

μεγάλα εθνικά και

πνευματικά οράματα του

νεοσύστατου ελληνικού

κράτους. Το ύφος του μπορεί

να περιγραφεί ως αρχαιοπρεπές,

ρητορικό, πατριωτικό και βαθιά

ρομαντικό, στοιχεία που συνθέτουν τη

μοναδική λογοτεχνική του φυσιογνωμία και

τον καθιστούν έναν από τους πλέον

χαρακτηριστικούς δημιουργούς της

ελληνικής λογοτεχνίας του 19ου αιώνα.

*Αμπελάς Τιμολέων Δ., Ο Κάυνειος έρως ήτοι
Ιστορία μιας παροιμίας (απόσπασμα)*

«Υπάρχει παροιμία αρχαία: Ἔρως Κάυνειος,
λεγομένη ἐπὶ ἐρώτων παρανόμων καὶ αἰτία
θανάτου ἢ ἄλλου μεγάλου δυστυχήματος, μὴ
διατηρηθεῖσα μὲν οὐδὲ ἐν μεγάλῃ χρήσει



παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὕσα, ἀλλ' ὀφείλουσα τὴν γέννησίν της εἰς ἀξιοσημείωτον γεγονὸς τῆς ἀρχαιοτάτης ἱστορίας. Ἡ παροιμιώδης αὕτη φράσις, ἣτις φαίνεται ὅτι ἔκαμεν ὅπως οὖν τὸν γῦρόν της ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἐκίνησε τὴν περιέργειάν μου ὥπως ἀνατρέξω εἰς τὰς ἀρμοδίας πηγὰς, καὶ γνωρίσω τὴν αἰτίαν τῆς γεννήσεώς της. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἱστορία της μοι ἐφάνη ὅχι ἀναξία λόγου, οὐδ' ὅλως ἀτερπὴς διὰ τὰς ῥωμαντικότητάς της, εἰς ἃς ἐπιθυμῶ νὰ ἐντρυφῶ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ νεωτέρα κοινωνία, ἐλπίζω ὅτι ὁ ἀναγνώστης θέλει μὲ ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτης, γινώσκων ὅτι καὶ αἱ παροιμίαι ἔχουσι τὰς ἱστορίας των.

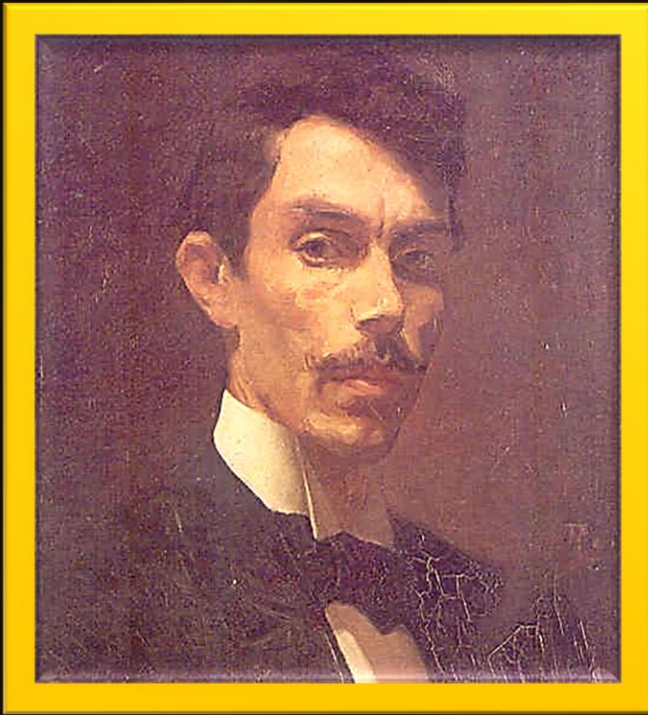
[...] Ἐπειδὴ δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ γράψω μυθιστόρημα, ἀλλ' ἀπλὴν ἔκθεσιν γεγονότος, παραγαγόντος τὴν παροιμίαν ταύτην, ἀποφεύγω τὰς περιπλοκάς καὶ τὰ ἐπεισόδια καὶ εἰσέρχομαι εἰς τὸ τέλος τῆς διηγήσεως.

Ἡ Βιβλὶς μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ πρὸς τὸν ἀδελφόν της ἐρωτικοῦ πάθους μετέβαλε ζωὴν. Ἔπαυσε τὰς εἰς τὰ φλοισβίζοντα ῥεῖθρα τῶν ποταμῶν συνεντεύξεις μετὰ τῶν ἄλλων παρθένων· σπανίως ἤκουε τὰς τῶν

πρωϊνῶν μουσικῶν καὶ ἀσκαύλων μελωδίας καὶ ὀσημέραι ἐξ ἀδιαθεσίας εἰς ἀδιαθεσίαν ἐμπίπτουσα ἐκλείετο ἐν τῷ δωματίῳ της, εἰς παραδόξους βυθιζομένη σκέψεις.

Τὸ αὐτὸ εἶχε ποιήσει καὶ ὁ Καῦνος. Ὁ ἄλλοτε γελόεις καὶ ῥοδοπάρειος ἐκεῖνος μεῖραξ, ὁ καθ' ὑπερβολὴν Ἰππόλυτος τῶν χρόνων ἐκείνων μετεβλήθη ἤδη εἰς σκεπτικὸν καὶ ἐρωτόπληγα νέον.

Τὶς ἠσθάνθη τὴν ἀνίαν, ἣν προξενεῖ ἡ ἐντελής σιγὴ εἰς δύο ἐραστὰς λατρευομένους διαπύρως πρὸ καιροῦ; Ναὶ μὲν τὸ βλέμμα ἐκφράζει πολλὰ, ἀλλ' εἶναι καὶ τὰ χεῖλη, τὰ ὅποια θέλουν νὰ κάμουν τὸ μέρος των. Φαντασθῆτε λοιπὸν· νὰ λατρεύῃ τίς τι, νὰ αἰσθάνηται τὴν ἀνάγκην νὰ τῷ ὁμιλήσῃ, νὰ ἔχῃ μυρία ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ νὰ ἦναι ἠναγκασμένος νὰ ἴσταται ἄλαλος ἐμπρὸς αὐτοῦ, νὰ στένῃ ἐνίοτε καὶ νὰ ὠχρίῃ. Αὐτὸ συνέβαινεν εἰς ἀμφοτέρους. Ὅσημέραι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἡ μελαγχολία των ἐπετείνετο.



Γεώργιος Ροϊλός: Ο

**ανανεωτής της ελληνικής
ακαδημαϊκής ζωγραφικής (Το
κείμενο επιμελήθηκε ο Ιωάννης Λάσκαρης)**

στο Μόναχο, για να συνεχίσει τις σπουδές του κοντά στον Νικόλαο Γύζη. Το 1890 πήγε στο Παρίσι για να ολοκληρώσει τις σπουδές του κοντά στον Μπενζαμέν Κονσταν και τον Πωλ Λωράνς (Paul Laurence).

Ο Γεώργιος Ροϊλός (Στεμνίτσα Γορτυνίας, 1867 – Αθήνα, 28 Αυγούστου 1928) ήταν ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες ζωγράφους της Σχολής του Μονάχου, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για ιστορικά θέματα και την προσωπογραφία. Ως καθηγητής της Ελαιογραφίας στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών στη θέση του Ιακωβίδη από το 1910, παρέκκλινε από τις ακαδημαϊκές τάσεις, που ήταν ενταγμένες σε τυποποιημένο κώδικα προτύπων, ενδιαφερόμενος κυρίως για την ανανέωση της διδασκαλίας με την επιβολή μεγαλύτερης ελευθερίας.

Ο Ροϊλός σπούδασε αρχικά ζωγραφική στο Σχολείο των Τεχνών στην Αθήνα, από το 1880 μέχρι το 1887, με δάσκαλο τον Νικηφόρο Λύτρα. Το 1888 πήγε με υποτροφία του κληροδοτήματος Κρήτση

Το 1894 επέστρεψε στην Αθήνα και ένα χρόνο αργότερα, ύστερα από τον θάνατο του Σπυρίδωνος Προσαλέντη, διορίστηκε καθηγητής στην έδρα Αγαλματογραφίας της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών της Αθήνας, για να φύγει κατόπιν το 1903 στο Λονδίνο, όπου έγινε μέλος του εκεί Καλλιτεχνικού Συνδέσμου, και στη συνέχεια για άλλα δυο χρόνια στο Λίβερπουλ, όπου εκλέχτηκε μέλος της Ακαδημίας της πόλης και πήρε μέρος σε διάφορες εκθέσεις. Επέστρεψε στην Αθήνα ξανά το 1908 και από το 1910 έως το 1927 κατείχε την έδρα Ελαιογραφίας στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών.

Με την επιστροφή του από το Παρίσι, ο Ροϊλός είχε ήδη έρθει σε επαφή με τα νεότερα καλλιτεχνικά ρεύματα της ευρωπαϊκής ζωγραφικής. Αν και παρέμεινε συνδεδεμένος με τις αρχές της Σχολής του Μονάχου, δεν περιορίστηκε στον αυστηρό

ακαδημαϊσμό που χαρακτήριζε πολλούς από τους συγχρόνους του. Αντίθετα, επιχείρησε να συνδυάσει τη γερή σχεδιαστική παιδεία που είχε αποκτήσει στη

κατέστησε ευρύτερα γνωστό και θεωρείται μέχρι σήμερα αριστούργημά του είναι η περίφημη σύνθεση «Η Επιτάφιος Θρήνος», γνωστή και ως «Το Μοιρολόι». Ο πίνακας,



Το Μαρτύριο του Πατριάρχη Γρηγορίου, 1925

Γερμανία με τις ελευθερότερες χρωματικές και φωτιστικές αναζητήσεις της γαλλικής ζωγραφικής, γεγονός που τον καθιστά μία από τις μεταβατικές μορφές ανάμεσα στον ακαδημαϊσμό του 19ου αιώνα και τις ανανεωτικές τάσεις που εμφανίσθηκαν στην ελληνική τέχνη κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα.

Σημαντικό σταθμό στην καλλιτεχνική του σταδιοδρομία αποτέλεσε η δημιουργία του μνημειακού πίνακα «Η Μάχη των Φαρσάλων», έργου που συνέβαλε στην εδραίωση της φήμης του ως ιστορικού ζωγράφου. Ωστόσο το έργο που τον

στον οποίο εργάστηκε επί σειρά ετών, παρουσιάζει τον θρήνο γύρω από τον νεκρό Χριστό με ιδιαίτερη δραματικότητα και συναισθηματική ένταση. Για την απόδοση των μορφών ο καλλιτέχνης χρησιμοποίησε πραγματικά πρόσωπα από τον κοινωνικό του περίγυρο, ενώ η σύνθεση συνδυάζει τη βυζαντινή πνευματικότητα με τη δυτική ακαδημαϊκή τεχνική. Το έργο εκτέθηκε το 1900 στην Παγκόσμια Έκθεση του Παρισιού, όπου απέσπασε εξαιρετικά ευμενείς κριτικές και τιμητικές διακρίσεις, συμβάλλοντας στην διεθνή αναγνώριση του δημιουργού του.

Ως καθηγητής της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών ο Ροϊλός άσκησε καθοριστική επιρροή σε μια ολόκληρη γενιά νεότερων καλλιτεχνών. Σε αντίθεση με τον αυστηρό ακαδημαϊσμό που κυριαρχούσε μέχρι τότε, ενθάρρυνε τους μαθητές του να αναζητούν προσωπική έκφραση και να μελετούν τα σύγχρονα ευρωπαϊκά καλλιτεχνικά ρεύματα. Η διδακτική του παρουσία

καλλιτεχνών και μελών της αθηναϊκής κοινωνίας, στα οποία συνδύαζε την ψυχολογική διείσδυση με την τεχνική αρτιότητα. Οι προσωπογραφίες του χαρακτηρίζονται από προσεκτική απόδοση των χαρακτηριστικών του προσώπου, λεπτές τονικές διαβαθμίσεις και ιδιαίτερη προσοχή στην έκφραση και στην προσωπικότητα του εικονιζόμενου.



Η Μάχη των Φαρσάλων 1897 - 1903

θεωρείται από πολλούς ιστορικούς της τέχνης ως ένας από τους παράγοντες που συνέβαλαν στον σταδιακό εκσυγχρονισμό της ελληνικής ζωγραφικής στις αρχές του 20ού αιώνα. Παράλληλα, ο Ροϊλός διακρίθηκε ως ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες προσωπογράφους της εποχής του. Φιλοτέχνησε πορτρέτα πολιτικών, λογίων,

Είχε το εργαστήριό του στο δεξιό από τα δύο δίδυμα αντικριστά Πυργόσπιτα της οδού Πausίλυπου στην Καστέλλα. Στην οδό Πausίλυπου ακόμα δεσπόζουν με την παρουσία τους τα δύο δίδυμα αντικριστά Πυργόσπιτα, χαρακτηριστικά τοπόσημα πλέον της περιοχής. Υποστηρίζεται μάλιστα ότι ο ζωγράφος στις στιγμές της δημιουργικής του έξαρσης διέμενε για

μεγάλα χρονικά διαστήματα για να μην διακόπτει την εργασία του σε διαδρομές στο σπίτι του στην Αθήνα που βρισκόταν επί της οδού Πατησίων 38 Β.

Την ύπαρξη του ατελιέ του μεγάλου καλλιτέχνη επιβεβαιώνει και ο Παύλος

άσκησή του, η μοναδική δραστηριότητά του εκτός γραψίματος. Εκτός από τον Σουρή στο ατελιέ του Ροϊλού στην Καστέλλα σύχναζε και ο τρίτος φίλος της παρέας ο Παύλος Νιρβάνας που όπως έγραψε ο ίδιος στο περιοδικό "Νέα Εστία" πήγαινε για να δει από κοντά τον Ροϊλό να εργάζεται.



Νιρβάνας. Σε άρθρο του στο περιοδικό "Νέα Εστία" καταγράφει τις επισκέψεις του στο ατελιέ του Ροϊλού. Του άρεσε να τον παρατηρεί την ώρα που φιλοτεχνούσε τα έργα του. Όμοια επισκέψεις στο ατελιέ πραγματοποιούσε και ο σατυρικός ποιητής Γεώργιος Σουρής. Είχε γίνει μάλιστα η καθημερινή απογευματινή του συνήθεια, να περπατά από το σπίτι του στο Νέο Φάληρο μέχρι την οδό Πausilύπου. Ήταν η μοναδική

Τον Γεώργιο Σουρή ο Γεώργιος Ροϊλός τον συμπεριέλαβε σε έναν από τους ομορφότερους πίνακές του. Πρόκειται για το έργο του με τίτλο "Ποιηταί" ο οποίος έχει ως κεντρικό του θέμα τον Αριστομένη Προβελέγγιο να διαβάζει ένα ποίημα σε συγκέντρωση ποιητών. Από αριστερά της ελαιογραφίας προς τα δεξιά απεικονίζεται ο επίσης Πειραιώτης Γεώργιος Στρατήγης, ο Γεώργιος Δροσίνης, ο Ιωάννης Πολέμης, ο

Κωστής Παλαμάς, ο Γεώργιος Σουρής και τέλος ο Προβελέγγιος που κρατά στο χέρι του ένα χαρτί από το οποίο απαγγέλλει το ποίημά του.

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες της ζωής του το ενδιαφέρον του στράφηκε ολοένα περισσότερο προς την ελεύθερη τοπιογραφία. Σε έργα αυτής της περιόδου παρατηρείται εμφανής χαλάρωση του σχεδίου και μεγαλύτερη έμφαση στο φως και στην ατμόσφαιρα, στοιχεία που μαρτυρούν τη γνωριμία του με τον ευρωπαϊκό ιμπρεσιονισμό. Οι τοπιογραφίες του θεωρούνται από τα πλέον πρωτοποριακά έργα της ώριμης δημιουργικής του περιόδου και αποκαλύπτουν έναν καλλιτέχνη που παρέμενε ανοιχτός σε νέες αναζητήσεις μέχρι το τέλος της ζωής του.

Το 1928, η αλλοτινή ονειρεμένη ακτή του Πειραιά και του μικρολίμανου μεταβλήθηκε σε μια πρώτη τάξεως παγίδα της θανατηφόρας αρρώστιας, του Δάγκειου πυρετού. Από τον Δάγκειο εκείνης της χρονιάς προσβλήθηκε και πέθανε ο Γεώργιος Ροϊλός. Τον ίδιο μήνα, Αύγουστο του 1928, πέθαναν στον Πειραιά κι άλλα 591 άτομα, ενώ σε όλη την Ελλάδα υπήρχαν καταγεγραμμένοι 90.000 ασθενείς! Την τελευταία εκείνη περίοδο της ζωής του ο Ροϊλός φιλοτεχνούσε τον πίνακα "Δραγατσάνι" Πίστευε ότι αυτό θα ήταν και το κορυφαίο του έργο. Τρεις ημέρες πριν το θάνατο του Ροϊλού, ο Ελευθέριος Βενιζέλος είχε αποστείλει επείγον τηλεγράφημα προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Πάυλο

Κουντουριώτη, στην Ύδρα όπου διέμενε λόγω του θέρους, για την σύσταση Υφυπουργείου Υγιεινής. Από τον Δάγκειο πυρετό δεν γλίτωσε ούτε ο ίδιος ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ο οποίος επίσης προσβλήθηκε στις αρχές του Σεπτεμβρίου.



Ουρανία Δούσμανη

Στους πίνακές του ο Ροϊλός απεικόνισε ποικίλα θέματα: πολεμικά από τον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 και τους Βαλκανικούς πολέμους 1912–13 (πρωτοπόρος στο είδος αυτό μαζί με τον Βασίλειο Χατζή, που στρατεύθηκε στο αντιτορπιλικό Έλλη, και τη Θάλεια Φλωρά-Καραβία), ιστορικά, πορτρέτα, τοπία, κ.ά.

Στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 στρατεύθηκε και έζησε από κοντά όλη την ατμόσφαιρα του πολέμου, διάφορα επεισόδια του οποίου απεικόνισε σε πίνακες του. Στη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων ξαναβρέθηκε στο μέτωπο κρατώντας σημειώσεις και δίνοντας ζωγραφικές συνθέσεις από τα γεγονότα.

Ζωγραφίζοντας εκ του φυσικού τη γρήγορη εναλλαγή

των πολεμικών γεγονότων μέσα στη σκόνη της μάχης οργάνωνε τη σύνθεσή του χωρίς ένα κεντρικό στοιχείο να συγκεντρώνει την προσοχή και να στατικοποιεί τον πίνακα. Για παράδειγμα, τοποθέτησε τον βασιλιά Κωνσταντίνο έκκεντρα και όχι μεγαλύτερο ή επιβλητικότερο από τους άλλους. Στο πρώιμο έργο του εκφράζει κυρίως τον γερμανικό ακαδημαϊσμό της «Σχολής του Μονάχου». Ωστόσο το έργο της ώριμης περιόδου του, και κυρίως οι τοπιογραφίες, δείχνουν ότι ο Ροϊλός προσπάθησε να εισάγει τον ιμπρεσιονισμό στην Ελλάδα Εκτός από την προσωπογραφία και τις ιστορικές σκηνές, ο Ροϊλός ζωγράφισε θρησκευτικά και μυθολογικά θέματα

(Ιππόλυτος (1925), Χαίρε, Ραββί (1925), Μη μου άπτου, στην Εγκυκλοπαίδεια Ελευθερουδάκη, τόμ. 11, σ. 161.) ηθογραφίες (Η γραία με τη γαλή, κ.ά. ό.π.) και νεκρές φύσεις, ενώ ασχολήθηκε και με τη χαλκογραφία και τη γελοιογραφία (εφημ. Άστυ, Ρωμηός και περιοδικό Εστία).

Η καλλιτεχνική φυσιогνωμία του Γεωργίου Ροϊλού παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς βρίσκεται στο μεταίχμιο ανάμεσα



Δύο Κυρίες με Καπέλα

στον ακαδημαϊσμό της Σχολής του Μονάχου και στις νεότερες ευρωπαϊκές τάσεις που άρχισαν να επηρεάζουν την ελληνική ζωγραφική κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Το έργο του χαρακτηρίζεται από μια διαρκή αναζήτηση ισορροπίας ανάμεσα στη σχεδιαστική ακρίβεια και στη χρωματική ελευθερία, ανάμεσα στην ακαδημαϊκή πειθαρχία και στη ζωντανή απόδοση της ατμόσφαιρας και του φωτός. Οι πρώτες επιρροές του προέρχονται αναμφίβολα από τον Νικηφόρο Λύτρα και τον Νικόλαο Γύζη, δύο από τις κορυφαίες μορφές της Σχολής του Μονάχου. Από αυτούς κληρονόμησε την ιδιαίτερη έμφαση στο σχέδιο, την προσεκτική μοντελοποίηση

των μορφών, την αυστηρή σύνθεση και τη βαθιά πίστη ότι η ζωγραφική όφειλε να



Ο Σαλπικτής (πριν το 1896)

βασίζεται στη μελέτη της φύσης και της ανθρώπινης μορφής. Η γερμανική ακαδημαϊκή παράδοση είναι εμφανής στα πρώιμα έργα του, όπου κυριαρχεί η ισορροπημένη διάταξη των μορφών, η προσεκτική απόδοση των λεπτομερειών και η δραματική χρήση του φωτισμού.

Ωστόσο, η παραμονή του στο Παρίσι αποδείχθηκε καθοριστική για την εξέλιξή του. Η επαφή του με τους Benjamin Constant και Jean-Paul Laurens τον έφερε κοντά στη γαλλική ιστορική ζωγραφική, η οποία, αν και παρέμενε ακαδημαϊκή, διέθετε μεγαλύτερη θεατρικότητα, πιο ελεύθερη χρωματική

αντιμετώπιση και αυξημένο ενδιαφέρον για την ψυχολογία των μορφών. Από εκείνη την περίοδο αρχίζει να εγκαταλείπει σταδιακά την αυστηρή τονική μονοχρωμία που χαρακτήριζε πολλούς ζωγράφους του Μονάχου και να στρέφεται σε μια πλουσιότερη και πιο φωτεινή χρωματική γκάμα. Η χρωματική του παλέτα εξελίσσεται σημαντικά κατά τη διάρκεια της καριέρας του. Στα πρώιμα έργα του κυριαρχούν οι γήινοι τόνοι, τα βαθιά καστανά, οι ώχρες, τα σκούρα πράσινα και τα βαθυκόκκινα, στοιχεία που συνδέονται άμεσα με τη βαυαρική ακαδημαϊκή ζωγραφική. Οι χρωματικές αντιθέσεις είναι προσεκτικά ελεγχόμενες και το φως χρησιμοποιείται κυρίως για να τονίσει τις μορφές και να δημιουργήσει δραματική ένταση. Στα ώριμα έργα του, όμως, η παλέτα φωτίζεται αισθητά. Εμφανίζονται καθαρότερα γαλάζια, ασημόχρωμες αποχρώσεις, φωτεινά πράσινα και πιο ελεύθερες χρωματικές μεταβάσεις, ιδιαίτερα στις τοπιογραφίες και στις υπαίθριες συνθέσεις του.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η διαχείριση του φωτός στο έργο του. Ο Ροϊλός δεν αντιμετωπίζει το φως απλώς ως μέσο ανάδειξης του όγκου των μορφών αλλά ως βασικό εκφραστικό στοιχείο της σύνθεσης. Στις προσωπογραφίες του το φως λειτουργεί ψυχογραφικά, αποκαλύπτοντας τον χαρακτήρα του εικονιζόμενου προσώπου. Στα ιστορικά και θρησκευτικά έργα του προσδίδει δραματικότητα και πνευματικότητα, ενώ στις τοπιογραφίες

συμβάλλει στη δημιουργία ατμοσφαιρικών εντυπώσεων που προσεγγίζουν τον ιμπρεσιονισμό. Το ύφος του χαρακτηρίζεται από έντονη αφηγηματικότητα. Ακόμη και στις πλέον σύνθετες ιστορικές του σκηνές, ο θεατής μπορεί εύκολα να παρακολουθήσει τη δράση και να κατανοήσει τις σχέσεις μεταξύ των μορφών. Ο Ροϊλός διαθέτει εξαιρετική ικανότητα οργάνωσης μεγάλων συνθέσεων, χωρίς να χάνει την αίσθηση της ενότητας του έργου. Οι μορφές του παραμένουν φυσικές και πειστικές, αποφεύγοντας τον υπερβολικό ηρωισμό ή την ψυχρή ακαδημαϊκή επιτήδευση που συναντάται σε άλλους ιστορικούς ζωγράφους της εποχής.

Στις προσωπογραφίες του διακρίνεται η ιδιαίτερη ικανότητά του να συνδυάζει τη ρεαλιστική απόδοση με την ψυχολογική εμβάθυνση. Δεν ενδιαφέρεται μόνο για την εξωτερική ομοιότητα αλλά επιδιώκει να αποδώσει την προσωπικότητα, την κοινωνική θέση και τον εσωτερικό κόσμο του μοντέλου. Γι' αυτό και οι προσωπογραφίες του θεωρούνται από τις σημαντικότερες της νεοελληνικής ζωγραφικής. Ένα από τα πλέον ενδιαφέροντα στοιχεία της τεχνοτροπίας του είναι η σταδιακή χαλάρωση της πινελιάς του. Ενώ στα νεανικά του έργα η επιφάνεια είναι λειασμένη και οι πινελιές σχεδόν αόρατες, στα μεταγενέστερα έργα του η ζωγραφική ύλη αποκτά μεγαλύτερη αυτονομία. Οι πινελιές γίνονται πιο εμφανείς, η απόδοση του φωτός πιο άμεση και η αίσθηση της στιγμιαίας εντύπωσης πιο

έντονη. Η εξέλιξη αυτή μαρτυρεί την επαφή του με τις νεότερες ευρωπαϊκές καλλιτεχνικές αναζητήσεις χωρίς όμως να οδηγεί σε πλήρη εγκατάλειψη των ακαδημαϊκών αρχών.



Ο Βίκτωρ Δούσμανης Έφιππος

Για τον λόγο αυτό πολλοί ιστορικοί της τέχνης θεωρούν τον Ροϊλό μεταβατική μορφή στη νεοελληνική ζωγραφική. Δεν υπήρξε επαναστάτης με την έννοια των πρωτοποριών του 20ού αιώνα, ούτε όμως παρέμεινε προσκολλημένος στον συντηρητισμό της Σχολής του Μονάχου. Αντίθετα, επιχείρησε να γεφυρώσει δύο διαφορετικούς κόσμους: την ακαδημαϊκή παράδοση του 19ου αιώνα και τη νεωτερική ευαισθησία που άρχισε να διαμορφώνεται στην ευρωπαϊκή τέχνη. Μέσα από αυτή τη

σύνθεση κατάφερε να δημιουργήσει ένα προσωπικό ύφος, αναγνωρίσιμο για την τεχνική του αρτιότητα, τη χρωματική του ευαισθησία, τη δραματική δύναμη των συνθέσεων και την ατμοσφαιρική ποιότητα του φωτός, στοιχεία που τον κατατάσσουν ανάμεσα στους σημαντικότερους Έλληνες ζωγράφους της γενιάς του.

Μετά τον θάνατό του το 1928, το έργο του αναγνωρίστηκε ως μία από τις σημαντικότερες γέφυρες ανάμεσα στη

Σχολή του Μονάχου και στις νεότερες τάσεις της ελληνικής ζωγραφικής. Σήμερα ο Γεώργιος Ροΐλός θεωρείται μία από τις κορυφαίες φυσιογνωμίες της νεοελληνικής τέχνης, καθώς συνδύασε την υψηλή τεχνική κατάρτιση με την ανανεωτική διάθεση και άφησε πίσω του ένα έργο που καλύπτει σχεδόν όλες τις μεγάλες θεματικές κατηγορίες της ζωγραφικής: ιστορική σύνθεση, θρησκευτική ζωγραφική, προσωπογραφία, ηθογραφία, τοπιογραφία και πολεμική εικονογραφία...

36^ο Ενημερωτικό Δελτίο Φύλωνα «Τέχνη & Πολιτισμός» Τεύχος Ιουνίου 2026

Εκδότης: Π.Κ.Π. «Ο Φύλων», Αρχισυντάκτης: Νικόλαος Σοφιανός, Συντάκτες - Συνεργάτες: Μαριανίνα Πάτσα, Κων/νος Τσικλέας, Σοφία Θεοδώρου, Απόστολος Ζυγόπουλος, Ιωάννης Λάσκαρης, Κατερίνα Ζώτου, Γρηγόρης Μαλεβίτσης, Δήμητρα Χόνδρου, Μαρία Παπαδάτου, Νίκος Κεράνης, Γιώργος Σοφιανός Επμέλεια Κειμένων: Μιχάλης Ηλιάκης, Γραφιστική Επμέλεια: Ιωσήφ Τουρναβίτης, Υπεύθυνος Social Media: Κατερίνα Ζώτου